

ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีสึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)

ปริญญาณิพนธ์

ของ

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2550

ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีสึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)

บทคัดย่อ

ของ

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2550

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว. (2550). *ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)*.

ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์.

ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) มีความมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)
2. เพื่อศึกษาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)

จากการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมเอกสารตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ ได้ผลสรุป ดังนี้

คณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) ได้ก่อตั้งขึ้นโดยนายเฮ่งกุน แซ่ด่านหรือโกกุน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ในปี พ.ศ. 2509 ดำเนินกิจการมากกว่า 30 ปี และยังคงดำเนินกิจการมาจนปัจจุบัน แต่เดิมนายเฮ่งกุน แซ่ด่านหรือโกกุน เป็นผู้ประกอบพิธีและเป็นเจ้าของคณะ ต่อมานางปราณี หาญวนิชกุล (เจ๊บ่วย) ภรรยาได้ดำเนินกิจการต่อจากนายเฮ่งกุน โดยยึดถือขนบธรรมเนียมจารีตตามแบบอย่างที่นายเฮ่งกุน ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ในปัจจุบันผู้ประกอบพิธีของคณะด่านเฮ่งกุนคือ นายหวัง หางเจียง มาจาก อำเภอ ปุณเฑียวโก้ว มณฑลไหหลำ สาธารณรัฐประชาชนจีน

วงดนตรีประกอบพิธีกรรมของคณะด่านเฮ่งกุน (โกกุน) จะใช้ดนตรีแบบไหหลำพื้นเมือง มีระดับเสียงหลักอยู่ในคีย์ G เป็นพื้นฐานโดยใช้ปี่ตัวดัดเป็นเสียงหลักในวง พบบทเพลงเป็นจำนวนมากเป็นเพลงที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมแต่เพียงอย่างเดียว บทเพลงที่พบสามารถแยกเป็นบทต่างๆ จำนวน 8 บท ในแต่ละบทได้มีการบันทึกบทเพลงในรูปแบบโน้ตตัวเลข พบจำนวน 30 หน้า การบรรเลงจะแบ่งรูปแบบวงในการบรรเลงเป็น 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1. วงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรม พบเครื่องดนตรี ปี่ตัวดัด เป็นเครื่องดนตรีดำเนินทำนองชนิดเดียว
2. วงที่บรรเลงประกอบการแสดงในพิธีกรรม ประกอบด้วยเครื่อง ซอเดี่ยวอี เป็นเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง คู่กับซอเหย่าอู่

จากการศึกษาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) พบว่า

งเด็กไหหลำหรือพิธีใต้เจ เป็นพิธีที่มีความสำคัญของชาวจีนไหหลำ เป็นพิธีปลงศพตามประเพณีโบราณ แสดงถึงความกตัญญูที่บุตรพึงมีต่อบุพการี อีกทั้งเป็นเครื่องเตือนสติ เพื่อให้ทำความดี ละเว้นความชั่ว

ในปัจจุบันประสบปัญหาขาดแคลนนักดนตรี ต้องว่าจ้างนักดนตรีมาจากประเทศจีน ทำให้เกิดการไม่ครบวงจรในปัจจัยทางวัฒนธรรม ไม่มีการถ่ายทอดให้แก่รุ่นลูกหลานนักดนตรีเชื้อสายจีน ไหลหว่า เหลือแต่เพียงภาษาพูดที่ยังคงมีอยู่ในสังคมเพียงเล็กน้อย พิธีงเด็กเป็นพิธีที่มีความสลับซับซ้อนทางด้านความคิดที่ลึกซึ้ง ผนวกด้วยความเชื่อ, กาลเวลา, การยอมรับและความนิยมในสังคม ทำให้พิธีกรรมงเด็กห่างไกล คนรุ่นใหม่ที่ไม่เข้าใจในวัฒนธรรมความเชื่อที่มีภาษาเป็นช่องว่างรวมทั้งเรื่องของค่าใช้จ่ายในการประกอบพิธี ดังนั้นการที่จะให้พิธีงเด็กยังคงอยู่ได้ในโลกยุคใหม่ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังแนวความคิดและความเข้าใจให้คนรุ่นใหม่อย่างถูกต้อง และมองพิธีงเด็กเป็นเรื่องของศีลธรรมอันดีงาม

HAINANESE FUNERAL RITUAL MUSIC : A STUDY OF DAN HENG KUL (KO KUL) BAND

AN ABSTRACT

BY

JACKAPONG KLINKAEO

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

October 2007

Jackapong Klinkaeo. (2007). *Hainanese Funeral Ritual Music: A Study of Dan Heng Gul (Ko Kul) Band*. Master thesis, M.A. (Ethnomusicology). Bangkok : Academy Srinakharin Wirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Kanchana Intrarasunanon Assoc. Prof. Dr. manop Wisuttiapat.

The objectives of 'Accompaniment Music for Hainanese Funeral: Case Study from 'Dan Heng Kun' (Ko Kun) Troupe' are

1. to study in depth the music performed by Dan Heng Kun (Ko Kun) Troupe to accompany the Hainanese funerals
2. to study the cultural integrity of such music

According to the research conducted by means of interviewing and gathering information from already existing documents and relevant literature, it can be briefly summarized that:

Dan Heng Kun (Ko Kun) Troupe was founded by the deceased Heng Kun Dan (also known as Ko Kun) in 1966. The troupe has been performing for over 30 years now.

Originally, Ko Kun presided over the funeral rite and was the owner of the troupe. Later, his wife Pranee Hanwanitkul (Jae Buai) succeeded him, adhering strictly to the traditional ceremonial pattern as the husband once did. Currently, the rite is directed by Wang Hang Kieng from Bun Siao Kaiw district, Hainan province of the People's Republic of China.

The troupe performs the traditional folk Hainanese music, which is predominantly composed using G as basic key with Duoi Dud as the core instrument. Numerous tunes found are performed only in funeral. The tunes can be categorized into 8 chapter. Each chapter was transcribed in the form of numerical notation. There are altogether 30 pages of sheet music. There are 2 kinds of musician line-ups:

1. the band performing accompanying music for the ceremony will consist of Duoi Dud as the only solo instrument
2. the band performing accompanying music for the performance during the ceremony will consist of Dieao yi in tandem with Yao U

From the study regarding the cultural integrity of aforementioned music, it was found that:

Hainanese funeral or 'To Jae' rite is very important for Chinese people of Hainanese descent. It is conducted following the ancient tradition reflecting the gratefulness that children should dutifully express to parents. It also serves as a memento, reminding people to refrain from ill deeds and live morally.

The problem facing the troupe at the moment is lack of musicians. This forces the troupe to hire musicians from China, causing cultural discontinuation since there is the decrease in knowledge transmission to the descendants of Hainanese-Thai musicians. The only remaining legacy is the language which is still being spoken albeit limitedly. The funeral rite is a sophisticated ceremony, interweaving profound beliefs and customs, withstanding the course of time. However, the ceremony is suffering the decline in popularity, due largely to widening cultural gap between the old and the new generation. The language barrier and considerable amount of money required to properly carry out the rite add also to the diminishment. Thus, to revivify this tradition, it is essential that the new generation is inculcated with the correct understating and appreciation of such custom. The moral aspect of the rite must also be acknowledged.

ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีสึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)

ปริญญาณิพนธ์

ของ

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ้งกุน (โกกุน)

ของ

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขปริญญา นิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เลี้ยวตันอารีย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาแนะนำผู้วิจัยให้มีความชัดเจนและความเข้าใจใน การทำวิจัยครั้งนี้มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณปราณี หาญวิชกุล และครอบครัว ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลใน เรื่องต่างๆ ในการทำการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ คณะนักดนตรีในคณะด้านแข่งกุน ทุกๆ ท่าน ขอขอบพระคุณ คุณวีชาติ เหลืองรวี เจ้าของคณะวงนาศิลป์ ที่ให้ข้อมูลในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับดนตรี ประกอบพิธีกรรมงเด็กไหหลำ และครอบครัวภูวนสุนทร ที่ให้ความอนุญาติแก่ผู้วิจัยในการจัดเก็บ ข้อมูลปริญญาานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เสาวณิต วิงวอน ที่ช่วยเหลือใน การติดต่อประสานงานและให้แนวคิดแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ พ่อแม่และครอบครัววงลิ้นแก้ว ที่เป็นกำลังสำคัญช่วยเหลือในการทำ ปริญญาานิพนธ์ และช่วยให้คำปรึกษาผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์ภาณุภาค โมกขศักดิ์ ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกด้านเป็นอย่างดีเยี่ยม อาจารย์พิชัยยศ แก้วจำลอง อาจารย์ ทวิช อาจโยธา คุณอนุรักษ์ บุญพยนต์ อาจารย์ สุธิตยา แยมกมล ที่คอยช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลและ เรียบเรียงข้อมูล เป็นอย่างดี อาจารย์ วัชรินทร์ สวรรธมา ที่อำนวยความสะดวกด้านพาหนะ อาจารย์ปราการ เกาะงาม และ อาจารย์ อินทริชา โพธิ์ใบ ที่คอยสอบถาม ความเป็นไปอยู่เสมอ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ธนรรฐวร จาตุรงค์วานิช ที่ช่วยเหลือด้านภาษาอังกฤษ แต่ผู้วิจัยอาจารย์บุศรินทร์ จิระขจร อาจารย์ สุขวรรณ สุกิจพิทยานนท์ คุณภาณุ เขาว์ปฏิภาณที่ให้ ความช่วยเหลือในด้านการแปลความหมายภาษาจีนและเอกสารภาษาจีน แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณและแสดงความคารวะอย่างสูงต่อดวงวิญญาณนายด่านแข่งกุน ผู้เป็น บุรพาจารย์ผู้ก่อตั้งคณะงเด็กด้านแข่งกุน (โกกุน) ที่ได้สืบสานมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าให้ลูกหลาน ชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ ดวงวิญญาณของนายฮัวเจ้งโฮ อาจารย์ดนตรีจีนไหหลำ ที่เคารพผู้เสียชีวิต ก่อนหน้าไม่นานที่ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้จะเรียบร้อย ดวงวิญญาณของนางผู้หลิมตี้ ที่ผู้เขียนได้เก็บ ข้อมูลในการทำปริญญาานิพนธ์ในครั้งนี้

จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัย.....	9
ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย.....	9
ขอบเขตของการค้นคว้าวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
1 เอกสารที่เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	18
การศึกษาค้นคว้า.....	18
การรวบรวมข้อมูล.....	18
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม.....	19
อุปกรณ์และเครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	19
การจำแนกและจัดกระทำข้อมูล.....	19
การจัดลำดับและตรวจสอบข้อมูล.....	19
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
ดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน).....	22
ประวัติความเป็นมาของคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน).....	22
ขนบธรรมเนียมของพิธีงเด็ก.....	28
เครื่องดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ.....	42
บทเพลง.....	53
นักดนตรี.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
อิทธิพลของคนตรีที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเด็ก.....	58
แนวโน้มในอนาคตของวงดนตรีประกอบพิธีงเด็ก.....	59
ข้อมูลที่ได้มาจะทำการวิเคราะห์หาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม.....	61
อยู่อย่างไทย.....	61
ใส่ใจศึกษา.....	63
เสาะหาความรู้.....	64
เข้าสู่ค่านิยม.....	65
สร้างสมอุดมการณ์.....	66
สืบสานวัฒนธรรม.....	67
จดจำประเพณี.....	69
ของดีศาสนา.....	71
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	82
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก.....	87
ภาคผนวก ข.....	94
ภาคผนวก ค.....	96
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	112

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผ่นที่เกาะไหล่.....	22
2 นายด่านเฮงกุน (โกกุน).....	23
3 นางปราณี หาญวิชกุล(เจ้าป่วย).....	26
4 พิธีเซี่ยะตุ้ย หรือพิธีประพรมน้ำมนตร์.....	28
5 พิธีตักเพลิง หรือพิธีอัญเชิญผู้พิพากษาในโลกทั้งสิบขุม (ดับเดียน).....	29
6 พิธีวัดตุ หรือพิธีเผาหนังสือใบเบิกทางวิญญาณ.....	30
7 พิธีโหว่พัง หรือพิธีอัญเชิญเทพผู้รักษาทิศทั้งห้า.....	31
8 พิธีไต่วัน หรือพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้า เสด็จลงมาเป็นประธานในมณฑลพิธี.....	31
9 หัตถ์เจ้าแม่กวนอิม.....	32
10 ปะรำพิธีสี่เตี่ยะ.....	33
11 พิธีผ่นกวัน หรือพิธีเบิกวิญญาณจากโลง.....	34
12 อิ่นบ้าง หรือพิธีเชิญวิญญาณในรูปอากาศธาตุออกมาร่วมพิธี.....	35
13 ตั้งตุ้ หรือพิธีส่งสาส์น.....	36
14 พิธีเบ้าเอี้ยว หรือพิธีต้มยา อีเตกำลังต้มยา.....	37
15 พิธีเบ้าเอี้ยว หรือพิธีต้มยา.....	37
16 พิธีบังยางไห่ หรือพิธีขึ้นหอสูง.....	38
17 พิธีกู่เกี้ยว ช่วงพิธีอาบนํ้าวิญญาณ.....	38
18 พิธีกู่เกี้ยว หรือพิธีข้ามสะพานดอกบัว(ไน่ไห้วเกี้ยว).....	39
19 พิธีฝั่วว่วย หรือพิธีล้างสระโลहितมารดา.....	40
20 พิธีฟ่วงกก ช่วงพิธีสะกดวิญญาณ.....	41
21 พิธีจีบ่นหรือพิธีเซ่นไห้ววิญญาณ.....	41
22 หลั่น.....	42
23 เหลี่ยนโต.....	43
24 หวู่ก๊ก.....	43
25 ตัวดัด.....	44
26 เตี่ยวอี่.....	46
27 เหยากู่.....	47

ภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
28 โก้ว.....	48
29 โฉ่เกี้ย.....	49
30 โก้วบั่น.....	49
31 โก้วฉีเกี้ย.....	50
32 กงฉีไหล่ว.....	50
33 ซาไผ.....	51
34 เหนี่ยวเจ้.....	51
35 หลู่เกาเต็ง.....	52
36 วงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรม.....	53
37 วงที่บรรเลงประกอบการแสดงในพิธีกรรม.....	53
38 ด้านหน้าสมุดโน้ตเพลง.....	54
39 โน้ตเพลงมักมีคำอธิบายลำดับพิธีกรรมเป็นอักษรจีน.....	54
40 นางปราณี หาญวนิชกุล.....	55
41 นายหวังหางเซียง.....	56
42 นายศิลป์ชัย ฝิโลดม.....	56
43 นายด่านหมิงหล่วน.....	57
44 นางทองสุข ทองเลื่อน.....	57
45 นายฮั่วเจงโให้.....	58
46 นายห่วนไคกง.....	58
47 การตีไหล่วในระหว่างพิธีกรรม.....	59
48 แผนที่เกาะไหหลำ.....	62
49 ร้านขนมจีนไหหลำ อาหารยอดนิยมของชาวไหหลำ.....	63
50 การแสดงจิวไหหลำในพิธีงเด็ก.....	64
51 เต่าเซ ต้องมีประสบการณ์ความรู้.....	65
52 กีตาร์.....	66
53 หลังจากฝ่าพิธีบัวเจ็ก.....	67
54 เต่าเซกำลังถามถึงความลำบากในการตั้งครม.....	69
55 รูปปั้นเจ้าแม่จู้โยเนี้ยว.....	70

ภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
56 หุ่นกระต่ายรูปยวมบาล.....	70
57 งานหัตถ์กระจาดที่ศาลเจ้าแม่ทับทิม.....	71
58 แท่นพิธีที่ผสมระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนาและเทพเจ้า.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยกับประเทศจีนมีความสัมพันธ์กันมาเป็นเวลาช้านาน และมีวัฒนธรรมที่กลมกลืนกันอย่างมีเหตุผล ซึ่งบางอย่างอาจจะแยกไม่ออกเลยว่า ส่วนไหนเป็นของไทยหรือจีน ด้วยนิสัยของคนไทยที่มีจิตเมตตาโอบอ้อมอารีไม่ดูถูกดูแคลนผู้มาพึ่งพระบรมโพธิสมภารตั้งแต่ครั้งโบราณกาล จึงทำให้ทั้งสองเชื้อชาติอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขสันติ และสั่งสมสืบสานสายสัมพันธ์กันแน่นแฟ้น ดังที่กล่าวว่า “การจัดจำแนกแยกแยะชาวจีนให้เป็นอีกส่วนหนึ่งของสังคมไทยโดยเด่นชัดเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะการผสมผสานกลมกลืนทางเชื้อชาติ หรือการผสมผสานทางวัฒนธรรมได้มีมานานแล้ว” คุสิต น้าฝน (2525:69)

“ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับสังคมจีนและเศรษฐกิจ คนจีนเข้ามาค้าขายในดินแดนนี้มาตั้งแต่คริสตกาล การจดบันทึกของชาวจีนตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังลงมา ทำให้เราได้ทราบถึงบ้านเมืองแคว้น การปกครอง ศาสนาและขนบธรรมเนียมของคนในประเทศไทยดีกว่าเอกสารหรือหลักฐานในด้านอื่น ๆ การกล่าวถึงอ่าวกิมหลิน แคว้นพันพัน ซิดู โตโลโปตี หลั่งยะสิว ตั้งมา หลิ่งเหลียม และหลอฮก เหล่านี้ล้วนเป็นชื่อเมืองในประเทศไทยของชาวจีนทั้งสิ้น

ศรีศักร วัลิโลดม (2525:18)

ด้วยการติดต่อเชื่อมโยงกันมายาวนานนั้น จึงเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยให้ชาวจีนได้อพยพเข้าสู่เมืองไทย เพื่อหาช่องทางทำมาหากิน จนเกิดการถ่ายเทมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ชาวจีนที่อพยพเข้ามาประเทศไทยมีด้วยกันหลายกลุ่มภาษาเช่น แต่จิ๋ว กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน แคะ และไหหลำ

ในบรรดาชาวจีนที่แยกประเภทดังกล่าวตามถิ่นฐานและแคว้นต่าง ๆ ของประเทศจีนนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแต่เพียงชาวจีนไหหลำ บนเกาะไหหลำ ซึ่งเป็นมณฑลหนึ่งทางตอนใต้ของประเทศจีน จากการสัมภาษณ์คนไทยเชื้อสายจีนไหหลำในประเทศไทย สุภางค์ จันทวานิช (2542) บรรยายว่า “ชาวจีนไหหลำได้อพยพมามากมาย เมื่อ ค.ศ. 1882 (พ.ศ. 2425) – ค.ศ. 1886 (พ.ศ. 2429) โดยเรือกลไฟจากเมืองท่าไห-ไซ๋ว ตรงมากรุงเทพฯ ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจการค้า แล้วกระจายไปอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของประเทศไทย”

ภูมิหลังทางด้านประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วิทยาของมณฑลไหหลำมีพลเมืองประมาณเจ็ดล้านเศษ ประกอบด้วย 39 กลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่เพิ่งอพยพเข้ามาใหม่ภายหลังจากที่จีนได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองสู่สังคมนิยมแล้ว โดยมีกลุ่มที่มาอยู่ดั้งเดิมก่อนหน้านั้น คือ พวกฮั่น (จีน) หลี แม้ว และหุย เกาะไหหลำมีเนื้อที่ประมาณ 34,000 ตารางกิโลเมตรมีลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยมีพื้นที่ในบริเวณรอบ ๆ เกาะเป็นที่ราบ ลาดสูงชัน ทางตอนใต้เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน และเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารหลายสาย (เสมอชัย พูลสุวรรณ. 2542 :1)

เมื่อชาวจีนไหหลำอพยพตั้งหลักแหล่งอย่างถาวรในประเทศไทยแล้ว ก็ได้ก่อร่างสร้างตัวประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างสุจริต และมีมั่นคงมากขึ้นตามลำดับ ชาวจีนไหหลำกับชาวไทยได้ผสมกลมกลืนกัน ซึ่งคนจีนไหหลำนั้น มีรูปร่าง ผิวพรรณตลอดจนใบหน้า กิริยาอาการและวัฒนธรรม กระเตี้ยดมาในทางที่เป็นคนไทย จะเป็นคนจีนไหหลำมีเชื้อสายเป็นคนไทยหรือคนไทยเชื้อสายสืบเนื่องมาจากจีนไหหลำนั้น เป็นการยากที่จะพิสูจน์กันได้ เพราะถ้าดูจากคนสองชาติ คือคนไทยและคนจีนไหหลำ นำมาเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นว่ารูปโฉมโนมพรรณที่มีส่วนละม้ายคล้ายคลึงกันมากที่สุด (จันทร์ศรี. 2530:69)

ในด้านประเพณีความเชื่อก็คงติดตามมาพร้อม ๆ กับความศรัทธาของชาวจีน เกือบกล่าวได้ว่าทุกแห่งที่มีชาวจีนจะต้องมีศาลเจ้า อันเป็นที่สถิตของเทพเจ้าต่าง ๆ กันไปตามแต่ความเชื่อถือ ในจำนวนศาลเจ้าทั่วประเทศไทยมีนับเป็นพัน ๆ แห่ง “มูลเหตุในการสร้างศาลเจ้านั้นนอกเหนือจากจะเป็นที่ประกอบพิธีกรรมตามประเพณีต่าง ๆ แล้ว ศาลเจ้ายังเป็นที่พบปะสังสรรค์ของผู้คน เป็นที่ตั้งของมูลนิธิเพื่อสังคม เป็นโรงพยาบาลและเป็นโรงเรียนด้วย” (เนตรดาว พละมาตย์. 2530:223)

หรืออีกนัยหนึ่ง ศาลเจ้าเปรียบเหมือนศูนย์รวมของศิลปวัฒนธรรมของชาวจีนก็ว่าได้ ส่วนชาวจีนไหหลำเมื่อเข้ามาประเทศไทย ก็ได้มีการจำลองศาล “จู้โยเนี้ยว” ขึ้น แต่เรียกชื่อเป็นไทยว่าศาลเจ้าแม่ทับทิม หรือที่ปากชาวบ้านเรียกกันว่า “สะพานซังฮี้” นั้นมีอายุไร่เรียกกันกับกรุงรัตนโกสินทร์ จะศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ศักดิ์สิทธิ์ก็ตาม แต่ก็มิ้งวัดต่อกันไม่น้อยกว่า 30 วัน ในหนึ่งปี (ภาษิต จิตรภาษา. 2530:249)

ชาวจีนไหหลำ นับเนื่องเป็นจีนกลุ่มภาษาหนึ่งของประเทศจีน มีถิ่นฐานใหญ่อยู่ที่เกาะไหหลำหรือไหหนาน (Hainan) ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 34,000 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันยกฐานะเป็นมณฑล นับเป็นมณฑลที่มีขนาดเล็กที่สุดและอยู่ตอนใต้สุดของประเทศ หากเปรียบเทียบสำเนียงภาษาแล้ว น่าสังเกตว่ามีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาฮั่นนัม (เวียดนาม) มาก อาจเนื่องจากมีอาณาเขตใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามก็ภาษาไหหลำจัดเป็นภาษาจีนภาษาหนึ่งต่างหาก (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2524:บทคัดย่อ)

เกาะไหหลำมีจำนวนพลเมืองประมาณเจ็ดล้านคนเศษ ประกอบด้วย 39 กลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่เพิ่งอพยพเข้ามาใหม่ภายหลังจากที่จีนได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองสู่สังคมนิยมแล้ว กลุ่มที่อยู่ดั้งเดิมคือพวกฮั่น (จีน) หลี แม้ว และหุย พวกฮั่นมีสมาชิกหลายล้านคนจัดเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ในปัจจุบัน (สุมิตร ปิติพัฒน์ ; และเสมอชัย พูลสุวรรณ. 2542:1)

อย่างไรก็ดีหากพิจารณาถึงชาวไหหลำในแง่เชื้อสายฮั่นหรือจีนแล้ว คำว่าไหหลำหรือไหหนาน น่าจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวีรบุรุษท่านหนึ่งซึ่งชาวไหหลำให้ความเคารพศรัทธาอย่างสูง โดยเรียกด้วยคำที่ยกย่องว่า “ไห่ก่ง” ซึ่งเมื่อพิจารณาจากภาพเขียนที่ประดับที่สมาชิกไหหนานแห่งประเทศไทย ถนนราชวงศ์ กรุงเทพฯ จะเห็นว่าเป็นชายชราเคราขาวยาว อยู่ในชุดขุนนางจีน สวมหมวกเครื่องยศตามธรรมเนียม ในมือซ้ายประคองแผ่นป้ายอย่างเตรียมเข้าเฝ้า ใต้ปลายาวอย่างขนชั้นสูงในยุคโบราณ คำว่า “ไห่” นั้น น่าจะสัมพันธ์กับคำ “ไห่หนาน” หรือ “ไหหลำ” ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นก็คือ ท่านผู้นี้ อาจจะเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ในราชสำนักจีนที่ได้รับการแต่งตั้งให้มาดูแลเกาะไหหนาน ซึ่งอยู่ค่อนข้างโดดเดี่ยวทางตอนใต้สุดในลักษณะ “ต่างพระเนตรพระกรรณ” จึงได้รับการยกย่องเป็นหัวหน้ากลุ่มหรือเป็นบรรพชนของชาวไหหลำในเวลาต่อมา (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2542)

ชาวจีนทางตอนใต้รวมทั้งจีนไหหลำได้อพยพมาประเทศไทยจำนวนมาก ในช่วงปลายสมัยราชวงศ์ชิง เพราะบ้านเมืองวิกฤตค่อนข้างรุนแรง ทั้งสงคราม การจู่โจมของอังกฤษ ข้าราชการหมากแพง สำหรับชาวจีนไหหลำนั้น เนื่องมาจากแหล่งอุตสาหกรรมต่อเรือของประเทศจีนจึงมีช่างฝีมือทางไม้ มีความละเอียดถี่ถ้วน ทำงานประณีต สิ่งนี้น่าจะเป็นแรงผลักดันให้ชาวจีนไหหลำส่วนใหญ่อพยพไปตั้งหลักแหล่งทางตอนเหนือที่อุดมไปด้วยไม้สัก และดำเนินกิจการต่อเรือที่ปากน้ำโพ (วิยะดา ทองมิตร. 2527:39) สอดคล้องกับที่ Skinner กล่าวว่า “บริเวณที่ตั้งหลักแหล่งของชาวจีนไหหลำที่สำคัญได้แก่ บริเวณลุ่มน้ำยม น่าน เหนือปากน้ำโพ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2529:83) และวิเคราะห์ว่าชาวไหหลำเป็นพวกแรกที่มาอยู่ต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามเมื่อพวกแต่จีวมาถึง พวกนี้ก็สามารถเอาชนะพวกไหหลำได้หมด เพราะว่าพวกแต่จีวมีความอุตสาหกรรมที่จะทำธุรกิจด้วยทุนรอนเล็กน้อยที่สุด ดังนั้นพวกไหหลำจึงต้องโยกย้ายเข้าไปอยู่ในถิ่นที่ไกลออกไป พวกแต่จีวมีความเฉลียวฉลาดในการค้ามากกว่า แต่พวกไหหลำพอใจที่จะเป็นนักเผชิญโชคมากกว่า ดังนั้นเมืองเล็ก ๆ ระหว่างอุตรดิตถ์-พิษณุโลกและพิจิตร จึงคงมีชาวไหหลำอยู่กันเป็นส่วนใหญ่ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2529 :88)

นอกจากทางภาคเหนือที่ชาวจีนไหหลำนิยมเข้าไปตั้งถิ่นฐานอันเนื่องมาจากมีความชำนาญเรื่องไม้ดังกล่าวแล้ว ภาคใต้ก็เป็นอีกภูมิภาคหนึ่งที่นิยมไปตั้งรกราก เช่นที่สุราษฎร์ธานี อาจเป็นเพราะมีวิถีชีวิตผูกพันกับทะเลอันเป็นภูมิลำเนาเดิม แม้จะเป็นรุ่มบุกเบิก แต่เมื่อมีคนมากขึ้นก็พอใจที่จะถอยไปเผชิญโชคมากกว่า ทำให้ดูไม่สู้กระตือรือร้น ดังลายพระวาระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่เกี่ยวกับเมืองนครศรีธรรมราชคราวเสด็จประพาสแหลมมลายู ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448)

“...เขากล่าวติเตียนกันอยู่ว่าจีนที่มาอยู่แต่ก่อนเป็นพวกไหหลำมาก มักไม่ใคร่จะคิดทำการหากินใหญ่โต ได้ประมาณพันหนึ่งสองพันเหรียญก็กลับบ้านไป แต่บัดนี้จีนแต่จีวกำลังรู้ว่าที่นี้ดีเห็นจะมีมาอีกมาก...” (อ้างอิงจาก จุฬาราช นครศรีธรรมราช. 33:63)

พระราชวิจารณ์นี้ มีความสอดคล้องกับความเห็นทั่วไปด้วย ดังจะพบว่า ในสายตาของราษฎรสามัญด้วยกันแล้ว “จีนไหหลำผู้ชายมักสำรวย แต่งตัวเก่ง สังคมเก่ง ในขณะที่ผู้หญิงมักเก็บตัวอยู่บ้าน ไม่สู้แต่งตัว และค่อนข้างทำงานมากกว่าชาย” (กรรณิการ์ ตันประเสริฐ. 2540:263)

ดังกล่าวแล้วว่า ชาวจีนไหหลำมีอาชีพผูกพันกับป่าไม้ทางตอนเหนือมาก ดังนั้นจึงมีเครือข่ายญาติมิตรของชาวจีนไหหลำในกรุงเทพฯซึ่งตั้งหลักแหล่งคับคั่งแถวบางโพ ใกล้กับท่าจอดเทียบเรือเก่าแก่ของบรรดาเรือทุกลำที่แล่นขึ้นไปทางเหนือ และมีศาลเจ้าเก่าแก่คือศาลเจ้าแม่ทับทิม เป็นที่สักการบูชายึดเหนี่ยว และอาชีพที่ถ่ายทอดสืบมาในหมู่ชาวจีนไหหลำก็คือ โรงเลื่อย ทำเครื่องมือเฟอร์นิเจอร์ เนื่องจากจีนแต่ละกลุ่มภาษาต่างก็จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับชนรุ่นหลังสืบต่อมา เมื่อนานวันเข้าจึงทำให้เห็นว่าแต่ละกลุ่มภาษา มีความถนัดในการประกอบวิชาชีพแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่นจีนแต้จิ๋ว ชำนาญการค้าส่ง-ค้าขายทั่วไป จีนกวางตุ้ง ช่างกล ช่างกลึง อาหาร จีนฮกเกี้ยน ทำเหมืองแร่ทางภาคใต้ เป็นต้น (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2542)

สำหรับชาวจีนไหหลำรุ่นแรก ๆ ที่มาตั้งหลักแหล่งในกรุงเทพฯและประสบความสำเร็จอย่างดี มีอาทิ ฮุนเซ็กเตี้ยน (พระยาศรีวิศาลวาจา ท่านผู้นี้มีทายาทสำคัญ คือ ฮุนตงเถ่ง หรือนายโกศล ฮุนตระกูล) ด้านหยวนก๊ก ท่านเหลียนเหยก โห้วอ๋านตี๋ว เป็นต้น บรรพชนไหหลำรุ่นนี้ได้รวมตัวกันจัดตั้ง “แข่งจิวกงโต” เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ของกลุ่มคนภาษาไหหลำด้วยกัน โดยใช้ศาลเจ้าเก่าบางรัก (ศาลเจ้าเอ็งเปี้ยว ใกล้โรงแรมแข่งกรีลาปัจจุบัน) เป็นที่ทำการพบปะหารือกัน (อนุสรณ์ครบรอบ 50 ปี, :153)

จากเอกสารของทางราชการกรมตำรวจ ระบุว่ารายชื่อสมาคมชาวจีนที่จดทะเบียนตามกฎหมาย 2 สมาคมแรก เป็นการยื่นจดโดยชาวจีนไหหลำ คือ

1. ฮุยบุนแฉ่	จดทะเบียน	27 กรกฎาคม พ.ศ. 2457
	เลิกกิจการ	23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477
จุดประสงค์ “อุดหนุนจีนชาติไหหลำ จำพวกหาเลี้ยงทางรับจ้าง”		
2. เกงเตาสู้ย้อ	จดทะเบียน	29 กรกฎาคม 2457 เช่นกัน
	เลิกกิจการ	ไม่ระบุ

จุดประสงค์ “สำหรับชักนำให้ชาวจีนไหหลำร่วมสมาคมคือ

คำว่า “ฮุยบุนแฉ่” ที่ระบุในเอกสารของราชการฝ่ายไทยนี้ น่าจะตรงกับคำว่า “ฮุยบุนเต” ที่ระบุในหนังสืออนุสรณ์ 50 ปี สมาคมไหหลำ (หน้า 163) กล่าวกันว่า ทรัพย์สินส่วนหนึ่งของฮุยบุนเต ก็คือบริเวณที่ดิน 713 ตารางวา ที่ซอยสุสาน ถนนสีลม ซึ่งปัจจุบันโอนมาเป็นกรรมสิทธิ์ของสมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย (อนุสรณ์ครบรอบ 50 ปี :163) และระบุว่า ฮุยบุนเต “เป็นองค์กรสังคม องค์กรหนึ่งที่ดีเยี่ยมพอสมควร” และเป็นองค์กรของชาวไทยไหหลำองค์กรหนึ่งในระยะเริ่มแรก (อนุสรณ์ครบรอบ 50 ปี :163) ในขณะที่เวลานั้นยังมีองค์กรชาวจีนอยู่น้อยมาก

หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง “ฮุยบุนแส” จากเอกสารทางราชการไทยคือ “อุดหนุนเงินชาติไหหลำ จำพวกหาเลี้ยงทางรับจ้าง” ดังกล่าว ก็พบว่าเนื่องจากจีนไหหลำเป็นกลุ่มชนที่มีจำนวนคนน้อย ดังนั้น ฮุยบุนเต หรือ ฮุยบุนแส จึงเป็นองค์กรรุ่นแรก ๆ ที่ชาวจีนในไทยร่วมกันก่อตั้งขึ้น หลักฐานสอดคล้องทั้งจากเอกสารของทางสมาคมและของทางราชการไทย โดยเฉพาะข้อมูลจากฝ่ายหลัง สามารถระบุเวลาก่อตั้งและเวลาเลิกกิจการได้แน่นอน คือ 27 กรกฎาคม 2457 – 23 กุมภาพันธ์ 2477 (20 ปี)

อย่างไรก็ดี ในหนังสืออนุสรณ์ 50 ปี ยังระบุว่า อีก 2 องค์กรของชาวจีนไหหลำในประเทศไทย ที่ก่อตั้งในเวลาเดียวกับ ฮุยบุนเต คือ หน้ามเหม่งเตี๋ยมู้ (กิจการค้าทะเลใต้) และ “หานตีหยากเก้เต” (สมาคมครอบครัวตระกูลหาน) กิจกรรมของสมาคม มีลักษณะการรวมตัวเพื่อประโยชน์ทางการค้า และเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างคนในตระกูลแซ่หานด้วยกัน ส่วนฮุยบุนเตนั้น เป็นการรวมตัวเพื่อเกื้อกูลสมาชิกที่มีอาชีพรับจ้าง กินเงินเดือน (ซึ่งส่วนใหญ่รับจ้างทำงานให้บริษัทฝรั่ง) โดยใช้ที่ทำการสมัยแรก ซึ่งอยู่ตรงข้ามตึกนายเลิศ ถนนเจริญกรุงในสมัยนั้น ต่อมาได้ย้ายไปยังชั้นที่ 2 ของภัตตาคารหมู่ยี่ก๊วข้างตรอกก๊กตวอก (เข้าใจว่าอ่านตามเสียง) ตรงข้ามโรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก และย้ายครั้งที่ 3 ไปตรอกเส็ดจิมมา (เข้าใจว่าอ่านตามเสียงเช่นกัน) ถนนเจริญกรุง และหยุดกิจการในช่วงนี้ ในหนังสือยังได้ระบุชื่อแกนนำ ฮุยบุนเตในระยะกลาง ๆ ซึ่งกิจการขององค์กรกำลังมีชื่อเสียงโด่งดัง เช่น โห่เต่งเส บ่างลู่ว๋า ด้านเขียนชน ด้านโบ้วฮุย (อ้างจากหน้า 165)

การรวมกลุ่มของชาวจีนทุกกลุ่มภาษานั้น มักมีกิจกรรมเรื่องการศึกษา (โรงเรียน) และศาสนา-ความเชื่อ (ศาลเจ้า - สุสาน) เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เช่น โรงเรียนสอนภาษาจีนในไทย คือ โรงเรียนชิน หมินนั้น เมื่อเริ่มดำเนินกิจการมีจีน 5 กลุ่มภาษาสนับสนุน ต่อมากลุ่มจีนแต่จี๋รับไปดำเนินการ นอกนั้นแยกออกไปตั้งโรงเรียนตามกลุ่มภาษาของตนคือ

- กลุ่มจีนแคะ	- โรงเรียนจินเตอะ (กุจันเตอะกงเซี่ยะ) พ.ศ. 2445
- กลุ่มจีนกวางตุ้ง	- โรงเรียนหมิงเตอะ พ.ศ. 2457
- กลุ่มจีนฮกเกี้ยน	- โรงเรียนเปี้ยหยวน พ.ศ. 2457
- กลุ่มจีนไหหลำ	- โรงเรียนอวี๋หมิน (ยูหมิน) พ.ศ. 2464

(ปรารภนา โทเมน. 2533:282)

ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมจะมีลักษณะแตกต่างจากศาลเจ้า (ซึ่งมีกระจัดกระจายทั่วไปตามการตั้งถิ่นฐาน) ก็คือ สุสาน ซึ่งพบว่าสุสานจีนกลุ่มภาษาต่าง ๆ แม้มีการแยกกันแต่ก็ยังตั้งอยู่ในบริเวณใกล้ ๆ กัน คือ บริเวณถนนสีลม สาทร ดังรายละเอียด

- กลุ่มจีนแคะ
- กลุ่มจีนกวางตุ้ง
- กลุ่มจีนฮกเกี้ยน
- กลุ่มจีนไหหลำ
- สุสานฮากกา
- สุสานกวางเจ้า
- สุสานหมินเจียง
- สุสานฮุยบ่เต

ชาวจีนไหหลำที่มีการรวมกลุ่มกันในระยะแรกนี้ ก็มีลักษณะดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการศึกษา นั้น นายฮุ้นตงเถ่ง (นายโกศล ฮุนตระกูล) ผู้นำกลุ่มได้ร่วมกับแกนนำหลายท่าน จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2464

สำหรับชาวจีนไหหลำที่ประสบความสำเร็จในการสร้างฐานนั้น มักปรากฏในกิจการโรงเลื่อย โรงสี แต่ก็ไม่นับว่ามีน้อยรายเมื่อเทียบกับจีนภาษาอื่น อาจเนื่องจากลักษณะนิสัยไม่สู้กระตือรือร้น ดังกล่าวแล้ว ส่วนธุรกิจขนาดกลางถึงขนาดเล็กที่ชาวจีนไหหลำเป็นเจ้าของ มีอาทิภัตตาคารฝรั่ง (ส่วนใหญ่เจ้าของกิจการมักมีประสบการณ์จากการทำอาหารในบ้านเรือนหรือห้างฝรั่งที่อยู่ในเมืองไทย) ร้านอาหารข้าวมันไก่ ร้านอาหารกาแฟ จนกลายเป็นคำเรียกติดปากว่าร้านอาหารโก เพราะคำว่า “โก” ในภาษาจีนไหหลำ หมายถึง พี่ชาย สำหรับในกรุงเทพฯ ย่านตลาดบางรักก็เป็นแหล่งหนึ่งที่ชาวจีนไหหลำตั้งหลักฐานอยู่กันหนาแน่น อาจเนื่องจากเป็นบริเวณที่เชื่อมต่อกับถนนสารท ซึ่งชาวตะวันตกอยู่กันคับคั่ง และจีนไหหลำมักพอใจกับการทำงานด้านอาหารในบ้านฝรั่งกันมาก ดังปรากฏร่องรอยของวัฒนธรรมอาหารเสต็กแบบจีนไหหลำที่เรียกสำเนียงใหม่ว่า ซีเต็ก (เนื้อบดผสมเครื่องปั่นก้อน ทอดน้ำมันแล้วราดน้ำเกรวี่) (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2542)

อย่างไรก็ตามกิจการโรงเลื่อย โรงไม้ ซึ่งชาวจีนไหหลำมีความถนัดในอาชีพนี้ น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งต่อการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนกลุ่มภาษานี้ได้ดี และสืบเนื่องถึงอาชีพทำเฟอร์นิเจอร์ ดังนั้นหากพิจารณาในแง่นี้ เราจะพบร่องรอยที่สอดคล้องกันคือการตั้งถิ่นฐานบนเส้นทางลำน้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นเส้นทางลำเลียงไม้สายสำคัญ แถบปากน้ำโพ หรือนครสวรรค์สำหรับในกรุงเทพฯ ก็จะมีการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนไหหลำในย่านที่เป็นที่สิ้นสุดของเส้นทางลำเลียงไม้สายเดียวกัน คือ บริเวณ สามเสน บางโพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามนี่เป็นการตั้งข้อสังเกตที่น่าจะได้รับการสืบค้นต่อไป และยังคงต้องตระหนักว่า คนจีนไหหลำยังตั้งถิ่นฐานในบริเวณอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวนี้

ศาลเจ้าของชาวจีนไหหลำนั้นมีอยู่ไม่มากเมื่อเทียบกับศาลเจ้าของชาวจีนแต่จีวซึ่งก็เป็นไปตามสัดส่วนจำนวนประชากร น่าสังเกตว่าเทพเจ้าที่ชาวจีนไหหลำให้ความเคารพบูชา มาก คือเจ้าแม่ทับทิมและเทพร้อยแปด หากพบศาลที่บูชารูปเคารพดังกล่าวก็อาจสันนิษฐานในเบื้องต้นว่ามีชาวจีนไหหลำอยู่ในบริเวณศาลดังกล่าวหนาแน่น พอที่จะเป็นชุมชนได้ เช่น ศาลเจ้าแม่ทับทิมที่อุทัยธานี ซึ่งปัจจุบันยังมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของชาวจีนไหหลำ นับแต่เรื่องของการศึกษา พิธีกรรม นับเป็นศูนย์กลางของชาวจีนไหหลำในแถบนี้ ถึงขนาดมีกิจกรรมประจำปีและมีคณะสิงโตไหหลำเชิดด้วย (พลาตาศัย สิทธิธัญกิจ. 2540 : 65)

อย่างไรก็ตาม เฉพาะในกรุงเทพฯ นั้น ศาลเจ้าที่สำคัญและมีกิจกรรมต่อเนื่องดูเหมือนจะมีศาลเจ้าแม่ทับทิม (จุ้ยโบนี๊ว) บริเวณเชิงสะพานซังฮี้ฝั่งพระนคร เนื่องจากมีชาวจีนไหหลำกลุ่มใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่แถบบางโพ สามเสน นับเป็นศาลเจ้าที่มีอายุเก่าแก่โดยระบุปีก่อตั้งประมาณ พ.ศ. 2394 โดยนายบันเต็ก แซ่ฮุ้น นายบันหยวน แซ่ตัน (มหาดไทย, ม.ป.ป.: 58) รูปเคารพในศาล คือเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งชาวเรือที่ส่วนใหญ่เป็นคนไหหลำ ให้ความเคารพนับถือมาก เชื่อว่าสามารถให้ความคุ้มครองภัยจากทะเลได้ อีกศาลหนึ่งคือ ศาลเจ้าเจียวเอ็งเบี้ยว ตลาดบางรัก บูชาเทพร้อยแปดพี่น้อง (ตามตำนานเล่ากันในหมู่ชาวจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจีนไหหลำว่า ในสมัยราชวงศ์ซิง มีชาวจีนไหหลำ 109 คน เดินทางด้วยเรืออพยพลงมายังดินแดนทางตอนใต้ ระหว่างทางได้เกิดพายุพัดเรืออัปปางลง มีผู้เสียชีวิต 108 คน เหลือรอดเพียงคนเดียว ต่อมาชาวจีนไหหลำได้เดินเรือมาทางใต้อีกและประสบวาทภัยเช่นกัน จึงได้บนบานขอให้ดวงวิญญาณ 108 ดวงที่ล่องลပ်ไปแล้วนั้นช่วยคุ้มครอง ก็ปรากฏว่ารอดปลอดภัย ทำให้ชาวจีนไหหลำยกย่องนับถือเป็นเทพเจ้าและเคารพกราบไหว้สืบมา ดูรายละเอียดใน กรรณิการ์ ต้นประเสริฐ, 2540:169) แต่เพราะปัจจุบันคนจีนไหหลำมิได้ตั้งถิ่นฐานหนาแน่นในแถบบางรักเช่นในอดีต ทำให้กิจการศาลเจ้าแห่งนี้ซบเซาลงไปบ้าง ไม่คึกคักดังแต่ก่อน แต่เมื่อถึงเทศกาลที่มีการประกอบพิธีกรรมในศาล ก็มักมีชาวต่างประเทศแวะเวียนมาดูเสมอ เนื่องจากมีโรงแรมแข่งกริล่าอยู่ใกล้ ๆ กัน (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2542)

อนึ่ง การที่จะทราบว่าศาลเจ้าแห่งใดเป็นที่สักการะของจีนกลุ่มภาษาใด หรือการสันนิษฐานจากที่ตั้งของศาลที่สามารถบ่งระบุว่า บริเวณแถบนั้นมีชุมชนหรือชาวจีนกลุ่มภาษาใดที่อยู่กันหนาแน่นนั้น ในปัจจุบันไม่อาจเป็นไปตามนี้ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงและการอพยพย้ายถิ่นกันเสมอ แต่ก็ยังอาจจะพิจารณาจากรูปเคารพ เช่น เจ้าแม่ทับทิม หรือเทพร้อยแปด ซึ่งเป็นความเชื่อที่มักพบในหมู่ชาวจีนไหหลำ อีกสิ่งหนึ่งก็คือ ผู้ก่อตั้งศาล โดยพิจารณาจากชื่อแซ่ ตัวอย่างเช่น ศาลเจ้าให้ฮั่ว ริมคลองผดุงกรุงเกษม บริเวณตลอดน้อย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2409 โดยนายเทียนกู่ แซ่จู่ นายอันกิด แซ่ถ่า นายจตุย แซ่ฮุ้น นายไต้วู่ แซ่กู่ ฯลฯ (มหาดไทย, ม.ป.ป. : 42) แม้ไม่ระบุว่าเป็นของจีนกลุ่มภาษาใด แต่เมื่อพิจารณาจากสำเนียงของชื่อแซ่ เช่น แซ่ฮุ้น แซ่กู่ ก็พอจะสันนิษฐานได้ว่าเป็นกลุ่มจีนไหหลำ ศาลเจ้าที่ก่อตั้งโดยชาวจีนไหหลำนี้ ต่อมาอาจมีจีนกลุ่มภาษาอื่นหรือคนไทยกลุ่มอื่น ๆ ยึดถือสักการะด้วย เพราะเรื่องไสยศาสตร์หรือเรื่องภูตผีวิญญาณ ซึ่งพิสูจน์ด้วยตนเองไม่ได้นั้นล้วนไม่จำกัดเชื้อชาติภาษาผู้นับถือ แต่สิ่งที่ยังพอสะท้อนถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมได้ โดยเฉพาะพิธีงเต็ก ตามความหมายในพจนานุกรม หมายถึง การทำบุญให้แก่ผู้ตายตามพิธีของนักบวชนิกายจีนและญวน มีการสวดและเผากระดาษที่ทำเป็นรูปต่าง ๆ มีบ้านเรือน คนไข้ เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 2) นอกจากนี้ในสารานุกรมยังให้คำจำกัดความคำว่า “งเต็ก” ไว้อีกว่า เป็นการบุญกุศล ซึ่งประกอบลัทธิพิธีในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายญวนและจีน เพื่ออุทิศให้แก่ผู้ตายตามคติศาสนาของนิกายดังกล่าวนี้ โดยญาติของผู้ตายทำพิธีงเต็กเหมือนกับทำบุญหน้าศพทุก ๆ วัน นับตั้งแต่วันตายไปจนครบ 7 วันระยะหนึ่ง ต่อจากนั้นไปจึงทำพิธีงเต็กทุก ๆ 7 วันจนครบเจ็ด ครั้งก็พักงานไปทำพิธีใหม่เมื่อครบ 100 วัน (เสถียรโกเศศ. 2526 : 19-21)

การประกอบพิธีงเด็กในแต่ละครั้งมีจุดหมายและคติในการทำพิธีเหมือนกัน คือการทำบุญกุศลให้แก่ผู้ตาย สิ่งที่แตกต่างกันมากในการทำพิธีงเด็กจะขึ้นอยู่กับผู้ประกอบพิธีว่า ผู้ประกอบพิธีนั้นเป็นพระสงฆ์ฝ่ายอนัมนิกาย พระสงฆ์ฝ่ายจีนนิกาย หรือฆราวาส เนื่องจากการใช้ภาษา และท่วงทำนองในการสวด ซึ่งต้องใช้ดนตรีในการประกอบพิธีด้วยที่แตกต่างกัน

ซึ่งแม้จะเป็นพิธีกรรมที่จีนทุกกลุ่มภาษาให้ความสำคัญกว่าพิธีกรรมในวงจรชีวิต (Rite of Passage) พิธีอื่น ๆ เนื่องจากการแสดงความกตัญญูตเวทิตาคูณต่อบรรพชนผู้ล่วงลับ ซึ่งเป็นคุณธรรมสำคัญที่ชาวจีนยึดมั่นอย่างแน่นแฟ้น แต่รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนก็มีความแตกต่างกันในจีนกลุ่มภาษาต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมามีรายงานการศึกษาพิธีงเด็ก จีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนฮกจิ๋ว แต่ก็ยังขาดการศึกษาพิธีงเด็กจีนไหหลำ จึงจำเป็นต้องศึกษาอย่างละเอียดและเร่งด่วน เพราะบุคคลากรที่เป็นผู้รู้ในวันจะหายาก แม้พิธีกรรมเองก็ไม่รู้มีผู้จำหาไปทำมากเท่าในอดีต

ดังนั้นการศึกษาเรื่องพิธีงเด็ก สามารถทำได้ในรายละเอียดแต่ละขั้นตอนแล้ว เราจะวิเคราะห์เชื่อมโยงและให้คุณค่าความหมายต่อโลกทัศน์ ความเชื่อ วิถีชีวิตของเจ้าของพิธีกรรมนั้นได้อย่างน่าสนใจ และสิ่งนี้เป็นกลไกทางสังคมหรือเป็นเครื่องมือทางสังคม ที่ทำให้เกิดความเป็น ปึกแผ่นทางสังคม เกิดกรอบเกณฑ์ทางสังคมอย่างเป็นธรรมชาติ และย่อมมีผลต่อการสร้างจริยธรรมให้กับสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับคุณธรรมกตัญญู เช่นที่ปรากฏในพิธีงเด็กจีนไหหลำ คือ พิธีเกียเกียด (การแก้กรรมให้กับผู้ตาย) หรือพิธี ผั่วว่วยเหลียนสี่ (พิธีล้างอ่างโลहितมารดา – เฉพาะผู้ล่วงลับผู้ทำหน้าที่ให้กำเนิดบุตร) ซึ่งสะท้อนความสะเทือนใจของบุตรในภาวะที่มารดากำลังตั้งครรภ์ ต้องมีความอดอย่างสูง สิ่งนี้อาจวิเคราะห์ในเบื้องต้นว่า พิธีงเด็กเสมือนหนึ่งเป็นมหรสพที่แสดงให้เห็นลูกหลานญาติมิตรดู เพื่อให้ลูกหลานรำลึกถึงพระคุณบุพการี จึงไม่ลืมที่จะสวดแทรกข้อคิดหรือคุณธรรมกตัญญูลงไปด้วย เป็นการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ไปโดยปริยาย (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2542)

ในการวิจัยครั้งนี้ทางผู้วิจัยได้เลือกคณะด้านएंกุน (โกกุน) ซึ่งเป็นคณะที่ยังอนุรักษ์พิธีงเด็กไหหลำและมีรูปแบบพิธีค่อนข้างสมบูรณ์ที่สุดในขณะนี้ ทางผู้วิจัยเล็งเห็นถึงคุณค่าของพิธีงเด็กไหหลำกำลังใกล้จะสูญหายภายในระยะเวลาอันใกล้ เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ผู้ประกอบพิธี นักดนตรี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของพิธีงเด็กไหหลำ ขาดคนที่มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์และนำดนตรีรุ่นเก่าก็ได้ล้มหายตายจากไปตามอายุชัย โดยไม่มีการสืบทอดที่ต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น ปัจจุบันมีการจ้างนักดนตรีจากเกาะไหหลำมาบรรเลงดนตรี ส่งผลถึงค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น อีกทั้งภาษาที่ใช้พิธีก็เป็นภาษาจีนสำเนียงไหหลำ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้เข้าใจน้อยลง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำคณะงเด็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน)
2. เพื่อศึกษาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำคณะงเด็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน)

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึง ดนตรีจีนที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำ ซึ่งมีลักษณะและเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง และมีความแตกต่างไปจากดนตรีจีนของกลุ่มสำเนียงภาษาต่าง ๆ ที่พบในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา องค์ประกอบของวงดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ
3. ทำให้ทราบถึงผลการศึกษาวิเคราะห์ ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำต่อกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ
4. ทำให้ทราบถึง การดำเนินกิจการและการดำรงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพิธีงเด็กไหหลำ และการดำรงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพิธีงเด็กไหหลำซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่ายิ่งของชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นเรื่องของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นเรื่องของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ
2. ใช้ภาษาจีนสำเนียงไหหลำเป็นภาษาเป็นหลักในการประกอบการวิจัย
3. ผู้วิจัยถือว่าคำสัมภาษณ์ที่ได้รับจากหัวหน้าคณะ นักดนตรีและผู้เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

พิธีงเด็ก	หมายถึง พิธีกรรมในวงจรชีวิตที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความตาย โดยลูกหลานร่วมกันจัดขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายโดยเฉพาะต่อบุพการี ด้วยการว่าจ้างคณะสวดกงเต็ก ซึ่งอาจเป็นพระภิกษุในจีนนิกายทำพิธีให้ แต่พิธีงเด็กในจีนบางกลุ่มภาษา โดยเฉพาะกลุ่มจีนไหหลำ ผู้ทำพิธี เป็นฆราวาส และดำเนินการทั้งคณะด้วยวิธีรับเหมาทำทุกขั้นตอนของพิธีกรรม (คำว่า เต็ก กำกับด้วยวรรณยุกต์ ไม้ ^๓ ตามบัญญัติในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525)
ทำนอง	หมายถึง การจัดเรียงของเสียงที่มีความแตกต่างกันออกไปของระดับเสียงและความยาวของเสียง ทำนองจะแตกต่างกันตามแต่ละเชื้อชาติ ภาษา สภาพความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะตัว
บันไดเสียง	หมายถึง กลุ่มเสียงที่มีการจัดระดับของเสียง หรือโน้ตที่นำมาเรียงกันได้เป็นลำดับขั้น จากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง หรือในทางกลับกัน จากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ โดยไม่มีการข้ามขั้นกัน
รูปแบบ	หมายถึง แบบแผนของการประพันธ์เพลง ซึ่งมีโครงสร้างที่สามารถทำการศึกษาและทำความเข้าใจได้
รูปพรรณ เดี่ยวอี่	หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ของทำนอง และการประสานเสียง หมายถึง เครื่องดนตรีลักษณะคล้ายซอด้วง มีสองสายทำด้วยสแตนเลส เป็นเครื่องดนตรีหลักในการบรรเลง
เขยาอู้	หมายถึง เครื่องดนตรีลักษณะคล้ายซออู้ มีสองสายทำด้วยสแตนเลสเป็นเครื่องดนตรีที่บรรเลงคู่กับเดี่ยวอี่ มีเสียงทุ้ม
ด้วดัด	หมายถึง เครื่องดนตรีที่คล้ายกับปี่ขนาดใหญ่คล้ายปี่มอญของไทย ใช้ประกอบการแสดงสำหรับฉากที่ใช้ความยิ่งใหญ่ในการแสดง
โก้ว	หมายถึง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจังหวะมี 6 ชั้น ประกอบเป็นชุด คอยควบคุมและให้จังหวะตามทำนองเพลง ประกอบด้วย โฉ่เกี่ย โกว๋ บั่น โกว๋ตัก โกว๋จีเกี่ย ตักโก้ว ดัดโก้ว

ซาไฟ	หมายถึง	ฉาบใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่บรรเลงคลุกเคล้ากับโหม่งหรือฆ้อง ใช้บรรเลงคู่กันในจังหวะหลักที่เป็นจังหวะยืนพื้น เพื่อแสดงความเอิกเกริก
เนี้ยวโหม่ง	หมายถึง	ฆ้องจีนขนาดเล็กใช้ประกอบจังหวะคู่กับเนี้ยวเจ้
เนี้ยวเจ้	หมายถึง	ฉาบเล็กจีน เหมาะสำหรับทำนองเพลงที่มีความเศร้าโศก ความสนุกสนาน หรือทำนองที่ต้องสร้างความตลกขบขันตามเนื้อเรื่อง
หลั่น	หมายถึง	กระดิ่ง
เหลียนโด	หมายถึง	มิดหมอ
หู่กัก	หมายถึง	เขาควาง
เซี่ยะตุ้ย	หมายถึง	พิธีประพรมน้ำมนตร์บริเวณมณฑลพิธี
ตักเหล่ง	หมายถึง	พิธีอัญเชิญผู้พิพากษาในปรโลกทั้งสิบซุม (ดับเดียน)
วัดตู	หมายถึง	พิธีเผาหนังสือใบเบิกทางวิญญาณ
โห่งพัง	หมายถึง	พิธีอัญเชิญเทพผู้รักษาทิศทั้งห้า
โต้ววัน	หมายถึง	พิธีอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงมาเป็นประธานในมณฑลพิธี
โก้ยเกียบ	หมายถึง	พิธีแก้กรรม เฉพาะผู้ตายที่เป็นชาย
ลี้เซี่ยะ	หมายถึง	พิธีอัญเชิญเทพเจ้าต่างๆมารับเครื่องสังเวย
ผั่นกวัน	หมายถึง	พิธีเบิกวิญญาณจากโลง
อั้นบ่าง	หมายถึง	พิธีเชิญวิญญาณในรูปอากาศธาตุออกมาร่วมพิธี
ตั้งตุ๋	หมายถึง	พิธีส่งสาส์น
เป้าเอี้ยว	หมายถึง	พิธีต้มยา
บั้งยางไห่	หมายถึง	พิธีขึ้นหอสูง
ก้วยเกี้ยว	หมายถึง	พิธีข้ามสะพานดอกบัว(ไนโหว่เกี้ยว)
ผั่วว่วย	หมายถึง	พิธีล้างสระโลहितมารดา
พ่วงกก	หมายถึง	พิธีชำระบาปด้วยไฟ
จี้บั่น	หมายถึง	พิธีเซ่นไหว้วิญญาณ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าดนตรีประกอบพิธีงิ้วเต๊กไห้หลายคณะ ด้านเฮ่งกุน (โกกุน) ที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาหลายแห่ง ทั้งที่เป็นเอกสารตำราทางวิชาการ เอกสารงานวิจัย วารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยสังเขปดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ความสำคัญและลักษณะของวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 757) ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่หมู่คณะ และในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537:9) หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน นอกจากนี้ พระยาอนุมานราชธน (2513:2) ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ในฐานะของ นักมานุษยวิทยาว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยการเรียนรู้จากกัน และสืบต่อเนื่องเป็นความเจริญก้าวหน้าหรืออาจจะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นคำสมาส คือการรวมคำ 2 คำเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ “วัฒนธรรม” หมายถึงความเจริญงอกงามรุ่งเรือง และ “ธรรม” หมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ เมื่อรวมแล้ว วัฒนธรรม จึงหมายถึง ความเป็นระเบียบ ความมีวินัย ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนิกร เศรษฐ (2532 : 119-120) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีการ และผลงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เป็นมรดกตกทอดกันมาในสังคมไทยทุกเรื่องและไม่จำกัดว่าต้องมีกฎหมายกำหนดไว้หรือเป็นกิจกรรมที่ “เจริญ” ตามเกณฑ์ของชนชั้นปกครองของสังคมเท่านั้น แต่รวมถึงชาวบ้านด้วย “วัฒนธรรม” ในความหมายนี้เน้นเรื่อง “อดีต” และ “เอกลักษณ์” ของชาติ

อมรา พงศาพิชญ์ (2525 : 76) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยที่มนุษย์เป็นผู้สร้างเพื่อความเป็นรูปแบบของสังคมที่มีเสถียรภาพอันแสดงถึงความเจริญงอกงามให้กับสังคมและกลุ่มบุคคลในสังคมหากขาดวัฒนธรรมแล้วสังคมก็ย่อมขาดเอกภาพ นั่นหมายถึงสังคมจะรุ่มเย็นเป็นสุขไม่ได้ วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยที่มีลักษณะผสมผสานในเนื้อเดียวกัน ซึ่งทำหน้าที่สร้างสรรค์และกำหนดรูปแบบของสมาชิกในสังคม ได้อย่างมีแบบแผนเพราะได้ผู้มีภาวะทางจิตใจของสมาชิกในสังคมส่งผลให้สังคมมีเอกภาพ ส่วน ยศ สันตสมบัติ (2537 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในแง่ของสังคมวิทยาไว้ว่า สังคมมนุษย์ในแต่ละสังคมนั้นมีความแตกต่างกันในแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนาและค่านิยมต่าง ๆ แต่

ภายในความแตกต่างเหล่านี้ สังคมทุกหนแห่งทั่วโลก มีลักษณะพื้นฐานที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือ สังคมเป็นการรวมตัวกันเพื่อความอยู่รอดของสมาชิกที่สังคมจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้นพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนต้องเป็นสิ่งที่คาดคะเนได้ (Predictable) สมาชิกทุกคนจะต้องคาดคะเนได้ว่าคนอื่นมีพฤติกรรมเช่นไรในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์ความสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างถูกต้องเป็นผลมาจากการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม

พระยาอนุมานราชชน (2515 : 78) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ คือ

1. มีการสะสม หมายถึง จะต้องมีการเดิมอยู่ก่อนแล้ว และสะสมทุนนั้นให้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
2. มีวัฒนธรรมต้องมีการปรับปรุง หมายถึง ต้องรู้จักดัดแปลงและปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง

อยู่ให้เหมาะสมและถูกต้อง

3. จะต้องมีการถ่ายทอด คือทำให้วัฒนธรรมนั้น ๆ แพร่หลายในวงกว้าง

4. มีการอบรมสั่งสอนให้ผู้อื่นหรือชุมชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

สุพัตรา สุภาพ (2518:68) ได้กล่าวถึงลักษณะวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน เช่น รูปแบบการแต่งกาย การละเล่น การขับร้อง

2. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้จึงสามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกคนรุ่นหนึ่ง บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้นเกิดการถ่ายทอดเป็นมรดกทางสังคม

3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบการดำรงชีวิต วัฒนธรรมให้ความจำแนกความแตกต่างของสังคมแต่ละสังคมได้ บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้น

4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ รับเอารูปแบบของการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีอยู่เดิม และปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี (2532 : 1-22) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมในหนังสือ วัฒนธรรมกับการพัฒนา มีเนื้อหาพอสรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือพลังของปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของชุมชนซึ่งได้มาจากการเลือกสรร การกลั่นกรอง ทดลองใช้และถ่ายทอดด้วยการปฏิบัติสืบทอดต่อเนื่องกันมาวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สังคม เข้มแข็งซึ่งมีคุณลักษณะที่สำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. มีความหลากหลาย กระจายอำนาจ จึงส่งเสริมการเมืองระบอบประชาธิปไตย
2. กระจายรายได้ และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมศักดิ์ศรีของชุมชนท้องถิ่น
4. มีความบูรณาการ

5. สร้างความประสานสอดคล้อง และความสมดุลที่ยั่งยืน
6. มีการพัฒนาจิตใจ และจิตวิญญาณอันลึกซึ้ง
7. ส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม
8. เป็นการผดุงศีลธรรมของสังคม

ในทำนองเดียวกัน กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2543 : 45-46) ได้กล่าวถึงความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมไว้ในบทความเรื่องอิหร่าน : ภูมิลักษณะประชาชนและวัฒนธรรมว่า ชุมชนที่อยู่ ร่วมกันแต่ละคนในชุมชนมีจุดหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนในชุมชนจะต้องมีอุดมการณ์ร่วมกันซึ่งน่าจะเป็นรากแก้วของชุมชนทำให้เกิดทฤษฎีหนึ่งคือ ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรมได้แก่

1. อยู่อย่างไทย
2. ใฝ่ใจศึกษา
3. เสาะหาความรู้
4. เข้าสู่ค่านิยม
5. สร้างสมอุดมการณ์
6. ประสานวัฒนธรรม
7. จดจำประเพณี
8. ของดีศาสนา

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าจากทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นสามารถ ที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ชุมชนเพื่อสืบหาความเข้มแข็งของวัฒนธรรมดนตรีและกระแสวัฒนธรรมด้านอื่น เพื่อที่จะได้ศึกษาให้ทราบถึงการดำรงอยู่ของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะด้านเฮงกุน (โกกุน)

ด้านพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของจีน

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องความมกัตัญญูของชาวจีนที่สะท้อนผ่านพิธีงเด็ก : กรณีศึกษาพิธีงเด็กจีนไหหลำในสังคมไทย กล่าวไว้ว่า พิธีงเด็กจีนไหหลำในสังคมไทย มีลักษณะเนื้อหาที่สะท้อนถึงคุณธรรมกัตัญญู ทั้งในส่วนของเครื่องแต่งกายลูกหลานที่เข้าร่วมพิธีหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของพิธีกรรม โดยเฉพาะพิธีแก้กรรมให้ผู้ตาย จำลองเหตุการณ์หลังความตายกับโลกของคนเป็น ให้ลูกหลานได้รู้เห็นเหตุการณ์ที่ผู้ตายเผชิญในสิ่งดี ๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นการชดเชยอารมณ์พลัดพราก สูญเสียอย่างไรก็ดีพิธีงเด็กจีนไหหลำ น่าจะมีแนวโน้มลดบทบาทลง เพราะลูกหลานชาวจีนส่วนใหญ่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นไทย โดยเฉพาะสังคมในเมืองซึ่งเป็นลักษณะสากลมากขึ้น แต่หากได้มีการปรับเปลี่ยนพิธีกรรมให้ลูกหลานซาบซึ้งหรือเข้าใจคุณค่าความหมายมากขึ้น พิธีกรรมดังกล่าวก็น่าจะใช้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างโลกทัศน์ การสร้างสาย

สัมพันธ์ของคนในหมู่เครือญาติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะใส่สังคมปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญต่อความเจริญทางวัตถุจนละเลยคุณค่าทางจิตใจ

พระครูคุณานันท์สมณจารย์ (ปี่) (2468 : 1-3) ตำรากงเต็กแลตำรากงจิ้น แจกเนื่องในงานพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ครอบศตมาหะพิมพ์ชุดเกล้าถวายโดย หุ้มแพร พระโสภณอักษรกิจ (เล็ก สมิตะสิริ) พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเก่า ประเภทหนังสือหายาก (rare book) โดยเฉพาะเมื่อราชสำนักยกยอรับเอาพิธีกงเต็กเข้ามาถือปฏิบัติในงานพระบรมศพและพระศพเจ้านายชั้นสูง ส่วนเนื้อหาหลักในเล่ม คือ มูลเหตุของการสวดกงเต็ก ลำดับขั้นตอนของแต่ละพิธีการ ตั้งแต่พิธีชุมนุมเทวดา ชักธงประกาศ เชิญวิญญาณ เจริญพระพุทธมนต์ ปลุกพระสังเวียนเทียน สรงเวทย์ข้ามสะพาน ลอยกระทง ทิ้งกระดาษ เผาเครื่องกระดาษ เป็นเสร็จพิธีกรรม ต่อท้ายด้วยเนื้อหาเบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวกับพิธีกงเต็ก ลักษณะเป็นภาคผนวกได้แก่

- ว่าด้วยรายการและเครื่องใช้ในพิธีทำกงเต็ก
- ว่าด้วยพิธีทำกงเต็กครบ 50 วัน / 100 วัน
- คำสวดตอนสดับปกรณ์
- คำสวดกงเต็กครั้งพระบรมศพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ

หนังสือเล่มนี้สามารถใช้เป็นคัมภีร์หรือตำราต้นแบบของการประกอบพิธีกงเต็กได้โดยเปรียบเทียบขั้นตอนกับพิธีกงเต็กที่จะมีรายละเอียดปลีกย่อยออกไป ตามกลุ่มภาษาต่าง ๆ ดังเปรียบเทียบกับพิธีกงเต็กจีนไหหลำ ซึ่งทำการศึกษาวิจัยนี้

จิรศักดิ์ กติกาวงศ์ (2532) กล่าวถึง เนื้อหาโดยย่อคือ ขั้นตอนของพิธีกงเต็กจีนแคะ เน้นการวิเคราะห์ด้านดนตรีกงเต็กโดยเฉพาะทำนองบทสวด ความเป็นมาของภาษาที่ใช้ในบทสวดพิธีกงเต็กจีนแคะ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบบทสวด นอกจากนี้ก็จะเป็นรายละเอียดของพิธีกรรมแต่ละขั้นตอน ตลอดจนความเชื่อเกี่ยวกับความตาย ซึ่งทำให้เกิดพิธีกรรม

กรรณิการ์ ต้นประเสริฐ (2540) กล่าวถึง พิธีฮวงฮัวหรือกงเต็กของจีนฮกจิว หมายถึงการปลดปล่อยความทุกข์และอุปมงคลทั้งหมดออกไป เป็นกิจกรรมทางศาสนาหลักของจีนฮกจิว เป็นจีนกลุ่มภาษาหนึ่ง ซึ่งมีถิ่นฐานหนาแน่นทางภาคใต้ โดยลักษณะพิธีกรรมจะคล้ายกับพิธีกงเต็กของจีนกลุ่มภาษาอื่น ๆ เช่น มีผู้สวดประกอบดนตรี ลูกหลานต้องแต่งชุดกระสอบ จะมีพิเศษอยู่ที่ต้องมีการฆ่าหมูและไก่ สรงเวทย์ในบริเวณพิธีขณะสดมนต์บทแรก

ด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม

จิตรา ก่อนันทเกียรติ (2542 : 138-141) กล่าวว่า คนจีนโบราณเชื่อว่าเสียงดนตรี ช่วยขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้พ้นไป และการคิดสร้างเครื่องดนตรี เสียงดนตรี มีมาแต่ครั้งปฐมกษัตริย์ยิ่งดี เมื่อประมาณ 4,700 ปีก่อนแล้ว ส่วนการนำดนตรีเข้ามาร่วมในการสวดมนต์ของพระจีนมาพร้อมกับพระพุทธศาสนา ซึ่งเผยแพร่เข้าประเทศจีนใน พ.ศ. 610 แล้วมีพัฒนาการเรื่อยมา

เครื่องดนตรีที่พระจีนใช้ในการสวดมนต์มีดังนี้

1. บักฮื้อ มีขนาดเล็ก – ใหญ่ ใช้เคาะจังหวะ การเคาะบักฮื้อเป็นจังหวะรับกับการสวดช่วยไม่ให้ผู้สวดเหนื่อยมาก เพราะจังหวะที่เคาะคือจังหวะที่พระได้พักหายใจ ฟังมากกว่า ถ้าต้องการสวดช้า เคาะช้า ถ้าจะเร่งจังหวะก็เคาะเร็วขึ้น การเคาะบักฮื้อในการสวดมนต์หมู่ ช่วยให้ผู้สวดได้จังหวะประสานกัน โดยการเคาะแต่ละครั้งคือหนังสือแต่ละตัว

2. ตีต๋า คือ ปี่

3. อิมเค็ง เป็นกระดิ่งด้านยาว

4. บังเจ็ง คือ ระฆังเล็ก

5. บัว คือ ฉาบ

6. เล็ง คือ กระดิ่ง

7. ฯลฯ

เรื่องรอง รุ่งรัศมี (2542 : 30) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีจีนที่มีน้ำเสียงและลีลาเฉพาะ ที่ฟังแล้วไพเราะ นั่นคือ ขลุ่ยผิวของจีนที่ให้น้ำเสียงกังวาน ก้องไกล และใสสะอาด ให้อารมณ์ได้หลากหลาย และถือเป็นเครื่องดนตรีชิ้นเอกที่มีผู้เล่นแพร่หลายมากที่สุด

นอกจากนี้ วิเกียรติ มารคแมน (2542 : 30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “จิวแต่จิว กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี : กรณีศึกษาคณะเหล่าบวงนี้ซุงปัง” ได้กล่าวไว้ว่าดนตรีในการแสดงจิวแต่จิวเป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งปรากฏทั้งในเรื่องของดนตรี การผสมวง การจัดวงดนตรีและแบบแผนทฤษฎี ซึ่งได้แก่ ระบบเสียง พบว่าเป็น 7 เสียงแบ่งเท่าทำนองแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ทำนองหลัก (ตั้งลัก) ทำนองเบา (คิกลัก) ทำนองพลิกสาย (ฮวยสั่ว) และทำนองอ้วะโหวง โดยประเภทของทำนองใช้แสดงออกทางอารมณ์ต่างกัน การผสมผสานและการพลิกเพลงของประเภททำนอง, อัตราจังหวะและประเภทจังหวะ ก่อให้เกิดเพลงที่มีความหลากหลายที่สามารถแสดงออกทางอารมณ์อันซับซ้อน ในการบรรเลงให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดอารมณ์มากเป็นพิเศษ เพลง ๆ หนึ่งสามารถบรรเลงได้หลายแบบแล้วแต่สถานการณ์ของการแสดง ด้วยเหตุนี้ดนตรีของจิวแต่จิวจึงเป็นดนตรีที่เป็นหนึ่งเดียวกับการแสดงและมีพลังในการแสดงออก

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2540 : 30) ทำนองของเพลงในดนตรีขงจื้อมีทั้งที่เป็นทำนองที่ประกอบด้วย 7 เสียงและ 5 เสียงอย่างไรก็ตามทำนองที่ประกอบด้วย 5 เสียงได้รับความนิยมมากกว่ากรณีของ 7 เสียง

มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533) ได้จัดทำหนังสือ “ดนตรีไทยวิเคราะห์” โดยศึกษาวิเคราะห์ในเรื่อง โครงสร้างทั่วไปของดนตรีไทย ระบบเสียงและบันไดเสียง การกำหนดโน้ตบนเครื่องดนตรีไทย ทางของดนตรีไทย ทำนองหลัก (ทางซ้อง) แนวทำนองและแนวปราน วรรคเพลง ลูกตก ข้อมูลจากหนังสือดนตรีไทยวิเคราะห์ยังได้แสดงหลักในการวิเคราะห์บทเพลงไทยอย่างละเอียด ในเรื่องเดียวกันนี้ ยังได้กล่าวถึงเรื่องของจังหวะหน้าทับที่เป็นการกำกับจังหวะโดยใช้เครื่องหนัง (กลองต่าง ๆ) โดยกำหนดว่าในเพลงหนึ่ง ๆ นั้นจะต้องใช้กลองชนิดใด และบรรเลงอย่างไรซึ่งแต่ละเพลงนั้นจะต้องใช้กลองและหน้าทับให้ถูกต้อง

ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือและงานวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้เขียนได้นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับข้อมูลทางภาคสนาม ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่ง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ จากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานความรู้ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามและนำข้อมูลต่าง ๆ มารวบรวม เรียงเรียง เพื่อทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย การวิจัยออกมาในรูปของการบรรยาย และผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทางมานุษยวิทยา โดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นหลักและการศึกษาทางเอกสาร (Document Research) เป็นส่วนประกอบเพื่อนำข้อมูลมาประมวลให้ได้ข้อมูลภาพรวม (Holistic) และเชื่อถือได้ (Reliability) โดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) การจัดโรงพิธี ลำดับการประกอบพิธี เครื่องแต่งกายผู้ประกอบพิธี ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่บทความทางวิชาการ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ

การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการทำการวิจัยสามารถแบ่งที่มาได้ 2 ประเภทคือ

1. การเก็บข้อมูลทางภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามอยู่ตลอดโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์
2. การรวบรวมจากเอกสาร เป็นการค้นคว้าจากทางเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ จากแหล่งต่อไปนี้
 - สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - หอสมุดแห่งชาติ
 - หอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล
 - หอสมุดมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 - ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
 - ห้องสมุดศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. แจกติดต่อ คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน) พร้อมกับแนะนำตนเอง
2. แจกวัตถุประสงคการทําปริญญาโท
3. ขออนุญาตเข้าไปร่วมในพิธีงเด็กไหหลํา คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน) พร้อมทั้งนัดวันเวลา เพื่อทําการสงเกตลําดับชั้นตอนการประกอบพิธีงเด็กไหหลํา คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน) ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับพิธีงเด็กไหหลํา คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน)
4. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลในวง
5. บันทึกภาพและเสียง
6. นัดวัน เวลา ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

อุปกรณ์และเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1. กระดาษที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลและเขียนโน้ต
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. เครื่องบันทึกเทปวีดีทัศน์
4. กล้องถ่ายรูปและฟิล์มชนิดต่าง ๆ

การจำแนกและจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามแล้ว นำมาจัดหมวดหมู่โดยนำมาเรียบเรียงเชิงพรรณนา ดังนี้

1. เป็นข้อมูลเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา องค์ประกอบของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลํา คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน) และรวบรวมเพลงที่ใช้ในการบรรเลงดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลํา คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน)
2. เป็นข้อมูลเพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลํา คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน)

การจัดลำดับและตรวจสอบข้อมูล

1. ทําการลําดับและตรวจสอบข้อมูล ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและข้อมูลทางด้านดนตรี
2. เปรียบเทียบข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนาม กรณีที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์ก็ทําการซ่อมข้อมูล โดยตรวจสอบจากเอกสารนักวิชาการ หัวหน้าคณะและนักดนตรีใน คณะงเด็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้จัดแยกประเภทข้อมูลและทำการศึกษวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)
- 1.2 ขนบธรรมเนียมของพิธีงเด็ก
- 1.3 เครื่องดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ
- 1.4 บทเพลง
- 1.5 นักดนตรี
- 1.6 อิทธิพลของดนตรีที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเด็ก
- 1.7 แนวโน้มในอนาคตของวงดนตรีประกอบพิธีงเด็ก

2. ข้อมูลที่ได้มาจะทำการวิเคราะห์หาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม โดยใช้ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรมของ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 2.1 อยู่อย่างไทย
- 2.2 ใฝ่ใจศึกษา
- 2.3 เสาะหาความรู้
- 2.4 เข้าสู่ค่านิยม
- 2.5 สร้างสมอุดมการณ์
- 2.6 สืบสานวัฒนธรรม
- 2.7 จดจำประเพณี
- 2.8 ของดีศาสนา

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าทฤษฎีดังกล่าว สามารถที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ เพื่อสืบค้นหาความเข้มแข็งของวัฒนธรรมด้านดนตรี เพื่อศึกษาให้ทราบถึงการดำรงอยู่ของคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) จากนั้นจะนำมาเรียบเรียงในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์เป็นความเรียง และสรุปเป็นรายงานวิจัยต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ : กรณีศึกษาคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ โดยได้แบ่งประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้

1. ดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของคณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน)
 - 1.2 ขนบธรรมเนียมของพิธีงเด็ก
 - 1.3 เครื่องดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ
 - 1.4 บทเพลง
 - 1.5 นักดนตรี
 - 1.6 อิทธิพลของดนตรีที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเด็ก
 - 1.7 แนวโน้มในอนาคตของวงดนตรีประกอบพิธีงเด็ก
2. ข้อมูลที่ได้มาจะทำกรวิเคราะห์หาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม โดยใช้ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรมของ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้
 - 2.1 อยู่อย่างไทย
 - 2.2 ใฝ่ใจศึกษา
 - 2.3 เสาะหาความรู้
 - 2.4 เข้าสู่ค่านิยม
 - 2.5 สร้างสมอุดมการณ์
 - 2.6 สืบสานวัฒนธรรม
 - 2.7 จดจำประเพณี
 - 2.8 ของดีศาสนา

1. คนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเต็กไหหลำ คณะงเต็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน)

1.1 ประวัติความเป็นมาของคณะงเต็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน)

ชาวจีนไหหลำ นับเนื่องเป็นจีนกลุ่มภาษาหนึ่งของประเทศจีน มีถิ่นฐานใหญ่อยู่ที่เกาะไหหลำ หรือไห่หนาน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 34,000 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันยกฐานะเป็นมณฑล นับเป็นมณฑลที่มีขนาดเล็กที่สุดและอยู่ตอนใต้สุดของประเทศ หากเปรียบเทียบสำเนียงภาษาแล้ว น่าสังเกตว่ามีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาฮั่นนัม (เวียดนาม) มาก อาจเนื่องจากมีอาณาเขตใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม ภาษไหหลำจัดเป็นภาษาจีนภาษาหนึ่งต่างหาก เกาะไหหลำมีจำนวนพลเมืองประมาณเจ็ดล้านคนเศษ ประกอบด้วย 39 กลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่เพิ่งอพยพเข้ามาใหม่ภายหลังจากที่จีนได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองสู่สังคมนิยมแล้ว กลุ่มที่อยู่ดั้งเดิมคือพวกฮั่น (จีน) หลี แม้ว และหุย พวกฮั่นมีสมาชิกหลายล้านคนจัดเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

ภาพประกอบ 1 แผนที่เกาะไหหลำ

อย่างไรก็ดีหากพิจารณาถึงชาวไหหลำในแง่เชื้อสายฮั่นหรือจีนแล้ว คำว่าไหหลำหรือไห่หนาน น่าจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวีรบุรุษท่านหนึ่งซึ่งชาวไหหลำให้ความเคารพศรัทธาอย่างสูง โดยเรียกด้วยคำที่ย่อลงว่า "ไท่กุง" ซึ่งเมื่อพิจารณาจากภาพเขียนที่ประดับที่สมาชิกไหหลำแห่งประเทศไทย ถนนราชวงศ์ กรุงเทพฯ จะเห็นว่าเป็นชายชราเคราขาวยาว อยู่ในชุดขุนนางจีน สวมหมวกเครื่องยศตามธรรมเนียม ในมือซ้ายประคองแผ่นป้ายอย่างเตรียมเข้าเฝ้า ไว้เล็บยาวอย่างชนชั้นสูงในยุคโบราณ คำว่า "ไห่" นั้น น่าจะสัมพันธ์กับคำ "ไห่หนาน" หรือ "ไหหลำ" ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นก็คือ ท่านผู้นี้ อาจจะเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ในราชสำนักจีนที่ได้รับการแต่งตั้งให้มาดูแลเกาะไห่หนาน ซึ่งอยู่ค่อนข้างโดดเดี่ยวทางตอนใต้สุดในลักษณะ "ต่างพระเนตรพระกรรณ" จึงได้รับการยกย่องเป็นหัวหน้ากลุ่มหรือเป็นบรรพชนของชาวไหหลำในเวลาต่อมา

ชาวจีนทางตอนใต้รวมทั้งจีนไหหลำ ได้อพยพมาประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในปลายสมัยราชวงศ์ชิง เพราะบ้านเมืองวิกฤตค่อนข้างรุนแรง ทั้งสงคราม การฉ้อราษฎร์บังหลวง ข้าวยากหามาแพง สำหรับชาวจีนไหหลำนั้น เมื่อเข้าสู่ประเทศไทยแล้วได้มีการเลือกการตั้งถิ่นฐานประกอบสัมมาอาชีพ ในหลายลักษณะเช่น ประกอบอาชีพประมงในแถบ เกาะสมุยและเกาะพะงันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยยึดการตั้งถิ่นฐานตามลักษณะภูมิประเทศเดิม เลือกตั้งถิ่นฐานตามแหล่งที่อุดมไปด้วยทรัพยากรในการประกอบอาชีพเช่น ลำปาง ปากน้ำโพ พิษณุโลก กรุงเทพฯ (แถบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา บางโพ สามเสน บางรัก) ซึ่งมักจะประกอบอาชีพการทำเครื่องเรือน เฟอร์นิเจอร์ เครื่องไม้ต่างๆ โรงเลื่อยหรือเลือกประกอบอาชีพตามความถนัด เช่น ขายข้าวมันไก่ ภัตตาคาร ขายกาแฟ จากกิจการขายกาแฟนี้ทำให้เกิดคำติดปากคำหนึ่งในสังคมไทยคือ อาโก ซึ่งมาจากภาษาไหหลำแปลว่า พี่ชาย นอกจากนี้ ทางตอนใต้ของประเทศไทย ชาวจีนไหหลำยังนิยมประกอบกิจการโรงแรม

และบางกลุ่มได้ยึดอาชีพตามวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำ เช่น การแสดงงิ้ว การรับประกอบพิธีงิ้วหรือพิธีตามลัทธิธรรมเนียม ของชาวไหหลำ เนื่องจากการประกอบอาชีพตามวัฒนธรรมนี้เองทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาวจีนไหหลำในประเทศไทย

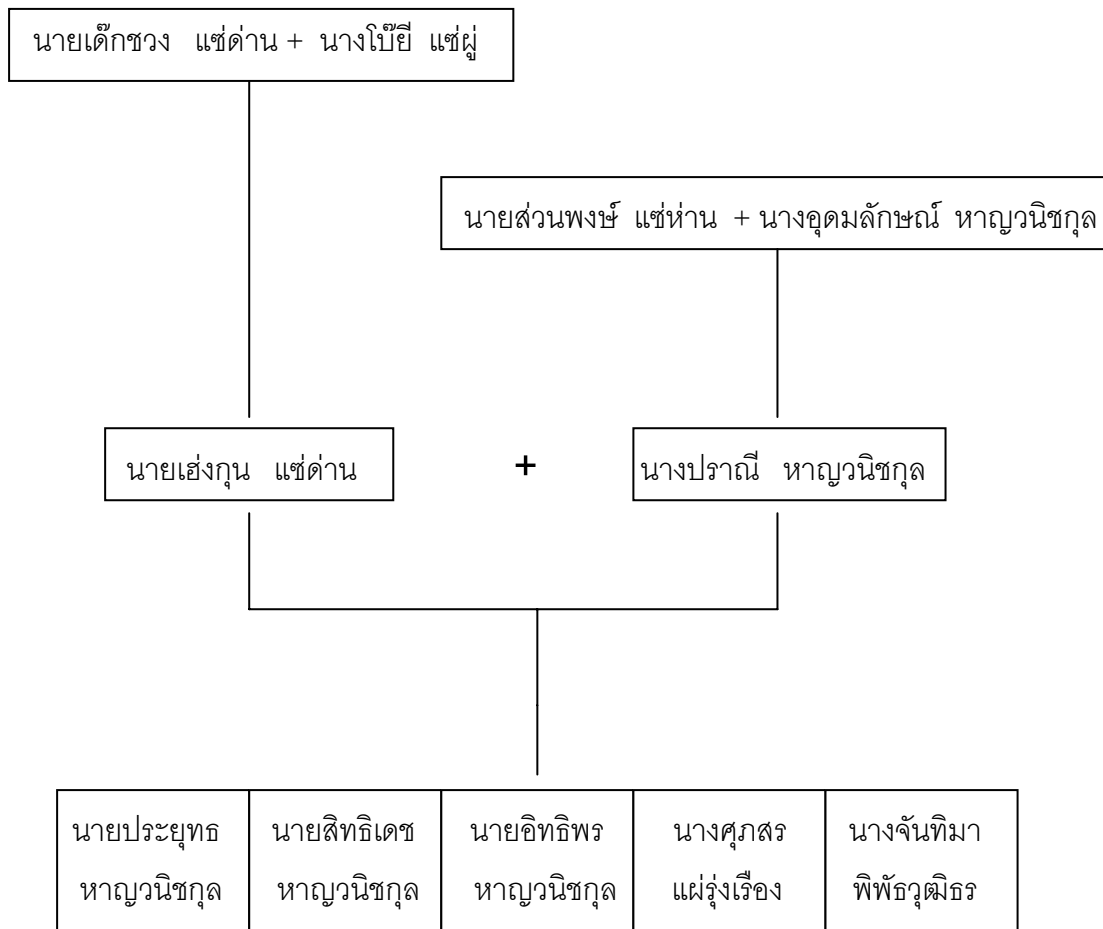
ภาพประกอบ 2 นายด่านเฮ่งกุน (โกกุน)

คณะกงเต๊ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) เป็นคณะกงเต๊กคณะหนึ่งซึ่งดำเนินกิจการมากกว่า 30 ปี และยังคงดำเนินกิจการจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ นายเฮ่งกุน แซ่ด่านหรือโกกุน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในวงการกงเต๊กไหหลำ (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ผู้ซึ่งเป็นผู้ประกอบพิธีและเจ้าของคณะ เป็นชาวเกาะไหหลำโดยกำเนิด เป็นบุตรชายนายเด็กชวง แซ่ด่านและนางโบ๊ย แซ่ผู้ เกิดเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2471 ที่หมู่บ้านโล่ห่วนซุย ตลาดฮ่ากุซึ อำเภอบุนเซียวโก้ว จังหวัดไห่เซ่า มณฑลไหหลำ สาธารณรัฐประชาชนจีน เดิมประกอบอาชีพทำนา เข้ามาประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2490 อายุได้ 19 ปี เดินทางมาคนเดียวโดยทางเรือและมาอาศัยกับลูกพี่ลูกน้องซึ่งประกอบอาชีพรับจ้างซักผ้า แรกเริ่มนายเฮ่งกุนได้อาศัยอยู่แถว

ย่านยศเสและประกอบอาชีพขายกาแฟที่วงเวียน 22 รายได้เดือนละ 70 บาท ต่อมาได้รับการชักชวนจากอา (แซ่เดียวกันและมาจากหมู่บ้านเดียวกัน) ไปหัดทำเฟอร์นิเจอร์แถวสะพานขาวและได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลหนองตม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า ต่อมาเมื่ออายุ 26 ได้ย้ายมาอยู่ที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยหัดเล่นจิ้งหรีดให้กับคณะเหี้ยบเหยี่ ซึ่งมีรายได้ดีกว่าตัดเสื้อผ้า และต่อมาได้ร่วมแสดงกับคณะยี่หน้าและนำศิลป์ (ก๊วงซัง) โดยแสดงเป็นตัวนางเอก โดยยึดเป็นอาชีพหลักและประกอบอาชีพรองในการทำเฟอร์นิเจอร์ จนถึงอายุ 50 ปี มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า นายเฮ่งกุนมักกล่าวว่าพ่อของตน (นายเด็กซวง แซ่दान) ชอบร้องจิ้งหรีดมาก จนชาวบ้านถึงกับออกปากว่าเก็บไว้ให้ลูกร้องบ้างตั้งนั้นตนเองจึงต้องมาเล่นจิ้งหรีด นายเฮ่งกุนได้สมรสเมื่ออายุ 28 ปี กับนางปราณี หาญวนิชกุล อายุ 18 ปี เป็นบุตรของนายสวนพงษ์ แซ่หาน และนางอุดมลักษณ์ หาญวนิชกุล นางปราณี เกิดที่พลับพลาชัย กรุงเทพ นายเฮ่งกุนหลังจากสมรสแล้วมีบุตร 5 คน คือ

1. คุณประยูทธ หาญวนิชกุล
2. คุณสิทธิเดช หาญวนิชกุล
3. คุณอิทธิพร หาญวนิชกุล
4. คุณศุภสร แผ่รุ่งเรือง
5. คุณจันทิมา พิพัธวุฒิมิตร

แผนภูมิตระกูลนายด่านเฮ่งกุน

ต่อมานายเฮ่งกุนได้หัดทำางเต็กในคณะงกเต็กพัศขวาของนายบุนหว่า แซ่ด่าน (โกบุนหว่า) ในหน้าที่เขียนตัวหนังสือและผู้ช่วยสวด ต่อมาเกิดปัญหาภายในคณะนายเฮ่งกุน จึงย้ายไปทำางเต็กกับคณะเสียนเย้นของนายเกียเบ้ง แซ่ด่าน (โกเบ้ง) และได้ตั้งคณะของตัวเองเมื่ออายุ 38 ปี ในปี พ.ศ. 2509 โดยกลับไปบ้านเกิดที่เกาะไหหลำเพื่อไปประกอบพิธีครอบครัว (เพื่อมีสิทธิ์ในการใช้ตราประทับของตนเองในการประกอบพิธี) หรือเรียกตามภาษาไหหลำว่าพิธี “บั่วเจ๊ก” โดยมีอาจารย์ยังเพ็ดและอาจารย์หยงยี่หนึ่ง เป็นผู้ประกอบพิธีครอบครัวแก่นายด่านเฮ่งกุน ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและประกอบพิธีไปหลายแสนบาท และได้ใช้ฉายาในการประกอบพิธีว่า “ด่านพัศจิน”

นายเฮ่งกุน ได้ประกอบพิธีงเต็กด้วยความสามารถรอบด้าน คือ รู้ทั้งทางพิธีกรรมและเล่นดนตรีได้ อีกทั้งมีความสุจริตและเอื้อเฟื้อต่อญาติของผู้ตายมาก มีการไต่ถามสารทุกข์สุขดิบ ปลอดภัยญาติผู้ตายเสมือนหนึ่งเป็นญาติสนิทในขณะที่มีเหตุการณ์ร้องไห้อาลัยผู้ตายในระหว่างพักช่วงพิธีงเต็กหรือผู้ช่วยทำพิธี แม้มีหน้าที่กำกับจังหวัดนครศรีอยุธยา ก็สามารถถูกมาให้คำแนะนำ ซึ่งแจ้งความสำคัญขงพิธีกรรมชั้นต่าง ๆ นอกจากนี้ นายเฮ่งกุน ยังรับทำพิธีเบิกเนตรรูปเทพเจ้า, พิธีลุยไฟ, พิธีกั๊บโหล่ (รวมกระถางธูปพร้อมกับบรรพบุรุษ หลังจากผู้ตายเสียชีวิตไปแล้ว 3 ปี) อีกด้วย

วัดที่นายเฮงกุนได้ไปประกอบพิธีงเด็กเสมอก็คือ วัดตรีทศเทพ วัดเทพศิรินทราวาส วัดพระยาหยัง วัดเทพธิดาราม วัดเกาะ วัดพิเรนทร์ วัดตึก วัดสระเกษ วัดโสมนัส วัดสะพาน (ประตูน้ำ) วัดธาตุทอง วัดดวงแข วัดพลับพลาชัย วัดสุวรรณาราม (คลองบางกอกน้อย) วัดประยูรวงศ์ วัดธรรมมงคล วัดศรีเอี่ยม (ไปบ่อยครั้ง) วัดยาง (ซอยอ่อนนุช) วัดลาดพร้าว วัดบึงทองหลาง ทางจังหวัดนนทบุรีมี วัดทินกรนิมิตร วัดสร้อยทอง เป็นต้น สำหรับการว่าจ้างไปทำพิธีในต่างจังหวัดนั้นจะคิดค่ารถต่างหากตามระยะใกล้ - ไกล ทางเหนือมีเชียงใหม่ ลำปาง น่าน พะเยา พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ ทางภาคใต้มี หาดใหญ่ สงขลา สุราษฎร์ธานี เกาะสมุย ตันหยงมัส สุโขทัย โกลก นราธิวาส ภาคกลางมี โพธาราม ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น แต่ไม่สู้จะมีผู้ว่าจ้างไปทางภาคอีสาน และน่าสนใจว่า คณะงเด็กเงินไหล่าในต่างจังหวัดนั้นไม่มี ครอบครัวเงินไหล่าที่เคร่งครัดธรรมเนียมมาก ๆ จึงต้องว่าจ้างคณะงเด็กไหล่าจากกรุงเทพ ไปทำพิธีให้ ส่วนมากมักว่าจ้างคณะงเด็กในท้องถิ่น ซึ่งอาจไม่ตรงกับกลุ่มภาษาของผู้ตาย ก็ถือเป็นการอนุโลม นายเฮงกุนได้ประกอบพิธีด้วยความเคร่งครัดเอื้อเพื่อและสุจริตด้วยดีเสมอมาจนเป็นที่นับถือของกลุ่มผู้ประกอบพิธีกรรมงเด็กไหล่าและญาติผู้เสียชีวิตตลอด 36 ปีจนช่วงสุดท้ายของชีวิต นายเฮงกุนได้ประกอบพิธีเป็นครั้งสุดท้ายที่วัดตรีทศเทพ เมื่ออายุ 74 ปีและหยุดการประกอบพิธีงเด็กเนื่องจากปัญหาทางสุขภาพ ป่วยเป็นมะเร็งลำไส้ และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2546 ศิริรวมอายุได้ 75 ปีที่โรงพยาบาลกรมชลประทาน

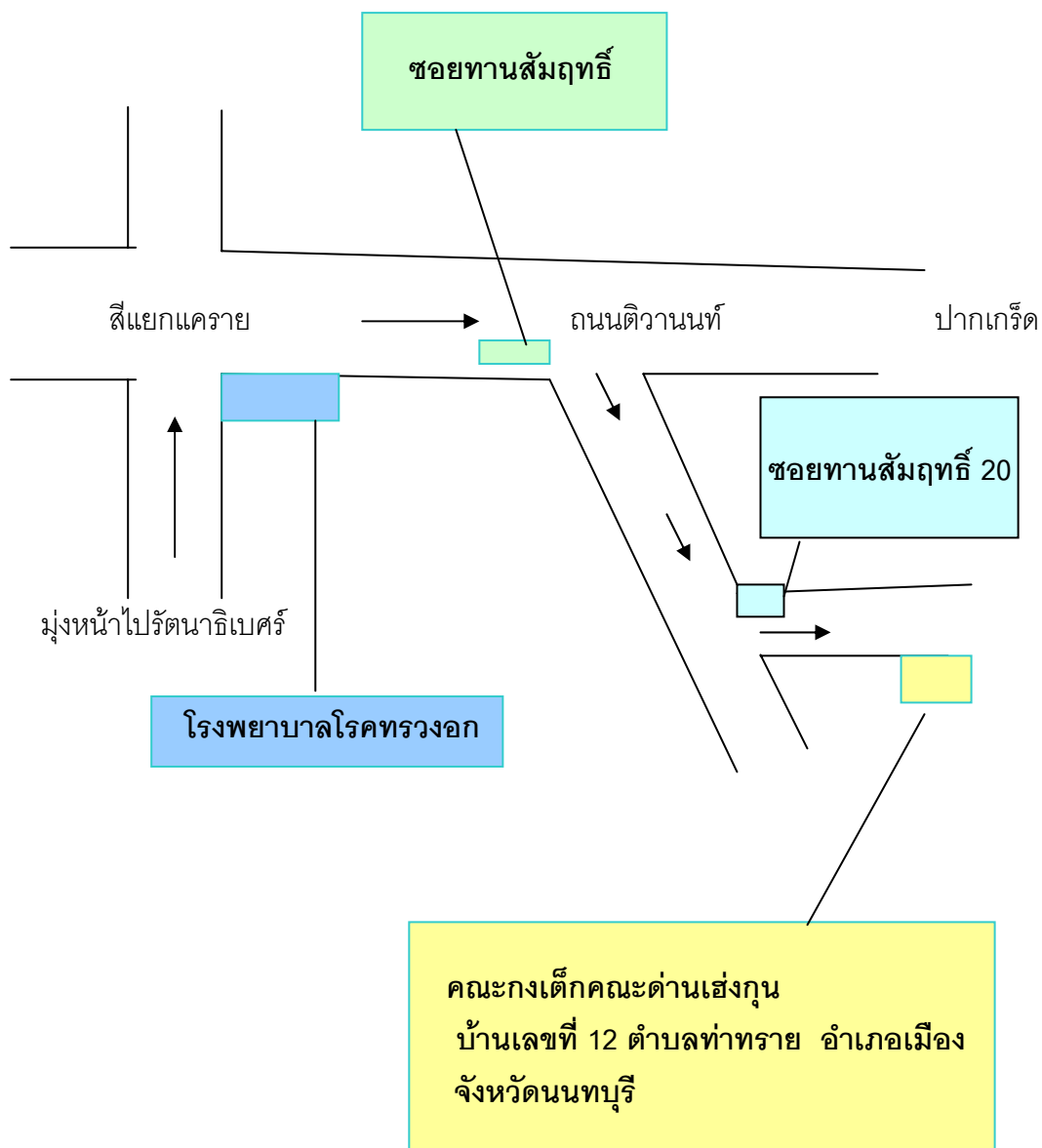
ภาพประกอบ 3 นางปราณี หาญวนิชกุล(เจ้าป่วย)

ต่อมานางปราณี หาญวนิชกุล (เจ้าป่วย) ภรรยาได้ดำเนินกิจการต่อจากนายเฮงกุน นางปราณีเป็นบุคคลและกำลังสำคัญของนายเฮงกุน โดยเป็นผู้จัดเตรียมการทุกอย่างในการประกอบพิธีงเด็ก ตั้งแต่จ่ายตลาด ตัดกระดาษที่ใช้ในพิธี คอยอธิบายญาติผู้เสียชีวิตในระหว่างทำพิธี เตรียมบั้งหัดถ์ เจ้าแม่กวนอิม ตลอดจนขนเครื่องประกอบพิธี จัดหารถขนของเพื่อไปประกอบพิธี ฯลฯ

หลังจากที่นายเฮงกุน เสียชีวิตแล้วนางปราณี ยังจัดหานักดนตรีและเด้าเซจากเกาะไหล่ามาประกอบพิธีโดยยึดถือขนบธรรมเนียมจารีตตามแบบอย่างที่ว่านายเฮงกุน ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ใน

ปัจจุบันผู้ประกอบพิธีของคณะด้านเฮ่งกุนคือ นายหวัง หางเซียง มาจาก อำเภอขุนเขี้ยวไกว๋ มณฑลไหหลำ สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นนักดนตรีจีน มีความสามารถในการประกอบพิธีกรรมตามธรรมเนียมของชาวไหหลำได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันนางปราณีพักอาศัยกับบุตรชายและครอบครัว ที่บ้านเลขที่ 12 ซ.ทานสัมฤทธิ์ 20 ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี ยังคงรับงานพิธีกรรมงเต็กและพิธีต่างๆ ตามจารีตประเพณีของชาวไหหลำ

แผนที่ทางไปคณะงเต็กด้านเฮ่งกุน

1.2 ขนบธรรมเนียมของพิธีงเด็ก

พิธีงเด็กไหหลำหรือเรียกว่า พิธีไต้เจ มีบางส่วนละม้ายกับพิธีงเด็กจีนกลุ่มภาษาอื่น ๆ ตามคติความเชื่อโดยทั่วไปที่ปฏิบัติกันในสังคมไทย โดยเริ่มพิธีในเวลาประมาณ 10.00 น. และเสร็จพิธีราว 22.00 น. (ก่อนจะเคลื่อนศพไปฝังในวันรุ่งขึ้น) ในระหว่างพิธีจะหยุดให้ลูกหลานได้พักเป็นระยะ ๆ ส่วนพิธีกรรมแต่ละขั้นตอนนั้น จะต่างไปจากพิธีงเด็กจีนท้องถิ่นอื่น ๆ ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะมีพิธีเบิกวิญญาณหน้าโลงศพ และช่วงกลางคืน ซึ่งของทางจีนไหหลำจะเน้นหนักไปทางแสดงงิ้ว เป็นการจำลองเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้ตายในแดนปรโลก

ในที่นี้จะได้ลำดับขั้นตอนพิธีกรรม ดังนี้

1. พิธีเซี้ยะตุ้ย หรือพิธีประพรมน้ำมนต์บริเวณมณฑลพิธีโดยเด้าเซ ซึ่งหมายถึงผู้ประกอบพิธีกรรม ทำหน้าที่สวดมนต์หน้าบริเวณแท่นพิธีใหญ่ ซึ่งประดิษฐานรูปภาพพระพุทธเจ้า, พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์, พระมหาสถาปราชภัทโพธิสัตว์เพื่อขอน้ำมนต์บริสุทธ์พร้อมทั้งประพรมน้ำมนต์ที่แท่นพิธีใหญ่ ตลอดจนประพรมน้ำมนต์ลูกหลานที่เรียงแถวอยู่ในที่นั้น โดยคนยืนแถวหน้าจะเป็นลูกชายคนโตที่ถือกิ่งไผ่แขวนป้ายชื่อวิญญาณ เด้าเซจะนำคณะลูกหลานของผู้ตายไปเคารพที่แท่นพิธีใหญ่ที่ประดิษฐานรูปพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ จากนั้นจะไปแสดงความเคารพที่แท่นพิธีเทพเจ้าและหน้าโลงศพ และเมื่อเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะกลับมาประกอบพิธีที่หน้าแท่นพิธีใหญ่เพื่อขอน้ำมนต์ต่อพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ ในช่วงนี้จะมีการบรรเลงดนตรีคลอไปตลอดพิธีกรรมและจะเว้นการบรรเลงในช่วงสวดมนต์ แต่ยังมีโก้วบันตีประกอบการสวดโดยตลอดเวลา เมื่อเด้าเซสวดจบวรรคจะมีการรับด้วยกลุ่มเครื่องจิ้งหะโลหะ อันประกอบด้วย กงฉีไหล่ว โก้ว และซาไผ่ บทเพลงในการบรรเลงจะใช้บทเพลงที่มีชื่อว่า “น้ำบริสุทธ์” เมื่อบรรเลงจบแล้วจะต่อด้วยเพลงสวรรค์ 7 ชั้น เป็นการจบพิธีเซี้ยะตุ้ย

ภาพประกอบ 4 พิธีเซี้ยะตุ้ย หรือพิธีประพรมน้ำมนต์

2. พิธีตักเพลิง หรือพิธีอัญเชิญผู้พิพากษาในปรโลกทั้งสิบขุม (ตับเต๋ียน) มาสถิตที่บริเวณมณฑลพิธี ในพิธีกึ่งเด็กกึ่งผู้ใหญ่เหล่านี้จะไม่มีการประดับภาพของขุมนรกทั้งสิบขุม ดังที่ปรากฏในพิธีกึ่งเด็กกึ่งผู้ใหญ่ภาษาอื่น ๆ เพื่อขอวิญญานผู้ตายมาร่วมพิธีกึ่งเด็ก ในการประกอบพิธีนี้จะประกอบพิธีที่หน้าแท่นพิธีเทพเจ้าโดยเต่าเซและลูกหลานของผู้ตายจะหันหน้าเข้าแท่นพิธี เพื่ออัญเชิญผู้พิพากษาในปรโลกทั้งสิบขุม มาในบริเวณมณฑลพิธี เพลงที่ใช้บรรเลงในช่วงพิธีนี้จะใช้ในบทเพลงที่มีชื่อว่า “ส่งไปสู่สุคติ” โดยในช่วงทำยี่จะเป่าเก็บถี่ๆ และต่อด้วยเพลงสวรรค์ 7 ชั้นจบด้วยการสวดมนต์และต่อด้วยบทเพลงที่มีชื่อว่า “อัญเชิญจากประตู” ในช่วงนี้จะมีการประพรมน้ำมนต์และสั่นหลั่นในขณะสวดมนต์ และจบด้วยเพลงสวรรค์ 7 ชั้นเป็นการเสร็จพิธีตักเพลิง

ภาพประกอบ 5 พิธีตักเพลิง หรือพิธีอัญเชิญผู้พิพากษาในปรโลกทั้งสิบขุม (ตับเต๋ียน)

3. พิธีวัดตุ หรือพิธีเผาหนังสือใบเบิกทางวิญญาน เต่าเซย้ายขบวนแถวลูกหลานมาทำพิธีหน้าโรงศพ เพื่อให้วิญญานได้รับทราบว่ ขณะนี้ลูกหลานกำลังประกอบพิธีกึ่งเด็กให้ด้วยความกตัญญู ณ สถานที่ใด วันเวลาใด ตลอดจนบอกไปถึงรายละเอียดว่าลูกหลานทั้งหมดชื่ออะไร เมื่ออ่านใบเบิกทางวิญญานเป็นที่เรียบร้อยแล้วเต่าเซจะประกอบพิธีเผาใบเบิกทางวิญญานในพิธีนี้จะยังคงทำพิธีที่หน้าแท่นพิธีเทพเจ้า ดนตรีจะบรรเลงในบทเพลงที่มีชื่อว่า “ส่งสารเบิกทาง” เพลงในชุดนี้จะใช้ในสองพิธีคือ พิธีวัดตุและพิธีโหว่งพั่ง

ภาพประกอบ 6 พิธีวัดตุ หรือพิธีเผาหนังสือใบเบิกทางวิญญาณ

4. พิธีโห่วงพ้อง หรือพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้าทิศทั้งห้า จะจัดแทนพิธีไว้ด้านหนึ่งเยื้องกับแท่นพิธีใหญ่ จึงมีที่ว่างระหว่าง 2 แท่นนี้ สำหรับตั้งแถวลูกหลานได้ การให้ความสำคัญกับโห่วงพ้องมาก ก็เพราะเชื่อว่าไม่ว่าผู้ใดจะสิ้นลมหายใจ ณ ทิศใดก็จะไม่พ้นไปจากความคุ้มครองของพระพุทธรูปเจ้าทิศใดทิศหนึ่งไปได้ในแผ่นป้ายโห่วงพ้องนี้ ระบุรายละเอียดไว้ชัดเจน ดังนี้

- ดั่ง ดูแลทิศตะวันออก
- ไต ดูแลทิศตะวันตก
- หน้า ดูแลทิศใต้
- บี้ก ดูแลทิศเหนือ
- ตงหยั่ง ดูแลพื้นที่ส่วนที่เป็นตรงกลางหรือภาคกลาง

การอัญเชิญโห่วงพ้องนี้ เค้าเซ จะให้ลูกหลานโดยเฉพาะพวกลูกชายทำหน้าที่อัญเชิญป้ายโห่วงพ้องทั้งห้าป้ายนี้ โดยเสียบบนชิ้นปักเชียวมาประดิษฐานร่วมกับแท่นพิธีใหญ่ที่ประดิษฐานรูปภาพพระโพธิสัตว์ที่อยู่บนแท่นก่อนหน้านี้อแล้วและนำมาตั้งบนเก้าอี้ห้าตัวในบริเวณภายในศาลาสวดศพวางเก้าอี้เป็นแบบผังสี่ทิศและมีเก้าอี้หนึ่งตัววางไว้ตรงกลางแท่นทิศตรงกลาง ในระหว่างการสวดอัญเชิญโห่วงพ้องนี้จะมีการสวดอัญเชิญพุดเต็กก หรือเจ้าที่ประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นถิ่นเกิดของผู้ตาย (ที่เมืองจีน) มาร่วมในพิธีด้วยเพื่อแจ้งให้ทราบว่าขณะนี้สมาชิกของหมู่บ้านได้สิ้นชีวิตลงแล้วในประเทศไทย ขอให้พุดเต็กกในฐานะเทพหรือเจ้าที่ ผู้ดูแลหมู่บ้าน มารับดวงวิญญาณไปสถิตย์ยังภูมิลำเนาเดิมด้วยการเชิญธงประกาศไฉ่นอกศาลาที่ทำพิธี เป็นธงผ้าดิบสีขาว จารึกอักษรจีนด้วยหมึกดำ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่จะต้องคอยเผากระดาษเงินกระดาษทอง อูทิศให้ทั้งเทพโห่วงพ้องและเทพประจำหมู่บ้าน เป็นระยะ ๆ ไป ในระหว่างสวดอัญเชิญนี้ และเมื่อเสร็จพิธีแล้วก็จะมีการเชิญธงประกาศนี้ลงในพิธีโห่วงพ้องนี้จะใช้บทเพลงต่อเนื่องจากพิธีวัดตุที่มีชื่อว่า “ส่งสารเบิกทาง”และ “โบกธง”ทั้งสองพิธีนี้เป็นพิธีที่มีการต่อเนื่องกันบทเพลงที่มีชื่อว่า “โบกธง”จะใช้ในช่วงที่เชิญธงโห่วงพ้องขึ้น หลังจากนั้นจะพักให้รับประทานอาหารกลางวันและเริ่มพิธีในช่วงบ่ายราว 13.15 น.

ภาพประกอบ 7 พิธีโห่วงพั่ง หรือพิธีอัญเชิญเทพผู้รักษาทิศทั้งห้า

5. พิธีไต่วัน หรือพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงมาเป็นประธานในมณฑลพิธีเป็นพิธีที่มีความยาวมาก เริ่มจากเต่าเซจะนำขบวนแถวลูกหลานมายืนหน้าแท่นพิธีใหญ่ แล้วทำพิธีสวดอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้า เต่าเซจะทำพิธีสวดจี้วซึ่งมีความหลากหลายและแวววาวมาก เรียกว่าเสื่อคลุมเจ็ดสีแขนงกุด โดยบุชั้นในตัวเสื่อด้วยผ้าขาวเพื่อสมมติตนเป็นพระโพธิสัตว์เพื่อประกอบพิธีกรรมโดยนำเสื่อเจ็ดสีใส่ในถาดขนาดใหญ่ไปทำพิธีอธิฐานต่อหน้าแท่นพิธีใหญ่ ที่ประดิษฐานรูปพระพุทธรูปเจ้าและพระโพธิสัตว์ หลังจากที่เต่าเซสวดเสื่อเจ็ดสีแล้วจะเป็นสมมติพระโพธิสัตว์ ในพิธีกรรมนี้จะบรรเลงบทเพลงที่มีชื่อว่า “อัญเชิญด้วยความเคารพ” ในบทเพลงนี้ในช่วงท้ายของพิธีจะมีเพลงสำหรับรับพระรัตนตรัยเพื่ออธิษฐานตนเป็นพระโพธิสัตว์และจบด้วยเพลงทิดได้เป็นอันเสร็จพิธีไต่วัน

ภาพประกอบ 8 พิธีไต่วัน หรือพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงมาเป็นประธานในมณฑลพิธี

6. โก๊ยก๊ียบ หรือพิธีแก้กรรม เฉพาะผู้ตายที่เป็นชาย ลูกหลานจึงจะจัดพิธีให้ โดยเชื่อว่าระหว่างที่มีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนได้ทำบาปทำกรรมไม่มากก็น้อย จึงเป็นหน้าที่ของลูกหลานที่ยังมีลมหายใจอยู่ จะแสดงความกตัญญูด้วยการแก้บาปให้ผู้ตาย ซึ่งไม่มีชีวิตที่จะแก้บาปให้ตนเองได้อีกแล้ว ขั้นตอนของพิธีนี้ค่อนข้างซับซ้อนและใช้เวลามาก

อุปกรณ์สำคัญในขั้นตอนนั้นนอกเหนือจากใบสวดมนต์ ที่เสียบรูป ร้อยสตางค์ และเชือกแล้ว คือหัตถ์เจ้าแม่กวนอิม ซึ่งต้องปั้นเตรียมไว้ตั้งแต่ตอนสาย ๆ โดยใช้แบ่งหมื่นวดกับน้ำสะอาด แล้วปั้น รูปมือให้ได้ 6 คู่ หรือ 12 ข้าง ต้มในน้ำเดือดแล้วผึ่งให้แห้ง แต่ละคู่มีลักษณะการวางนิ้วต่างกัน ดังนี้

1. แบบนิ้วทั้ง 5 นิ้ว	1 คู่
2. นิ้วนางทับนิ้วโป้ง	1 คู่
3. นิ้วโป้งทับนิ้วชี้	1 คู่
4. นิ้วชี้ทับนิ้วกลาง	1 คู่
5. นิ้วชี้ทับนิ้วโป้ง	1 คู่
6. นิ้วกลางทับนิ้วโป้ง	1 คู่

ภาพประกอบ 9 หัตถ์เจ้าแม่กวนอิม

เด้าเซจะนั่งบนตั่ง หันหน้าเข้าแท่นพิธีใหญ่ ส่วนลูกหลานนั่งกับพื้น เด้าเซจะสวดมนต์ด้วย จังหวะที่ค่อนข้างกระชั้นถี่คลอเสียงดนตรี พลังใช้มือทั้งสองชู นิ้วมือเจ้าแม่กวนอิมขึ้นมาแต่ละสอง ข้างจนครบทั้ง 6 คู่ หลังจากนั้น เด้าเซจะขมวดปมเชือก แล้วโยนไปเบื้องหลัง เพื่อให้ลูกหลานทุกคน (ไม่จำกัดเพศ และวัย) แก่ปมเชือกนี้สลบกับการบริการมใบสวดมนต์เพื่อส่งให้ลูกหลาน แกะเอาอุปมาจุด

7. พิธีลิ้เซี่ยะ หรือพิธีอัญเชิญเทพเจ้าต่างๆ มารับเครื่องสังเวทโดยตั้งเป็นปะรำพิธีขนาดย่อม ประกอบด้วยเครื่องสังเวทหมู่เห็ดเปิดไก่อ่น้ำชาโดยเด้าเซจะทำพิธีที่แท่นเทพเจ้าที่มีการเขียนนาม ของเทพเจ้าต่างๆ ที่สำคัญในพิธี เพื่ออัญเชิญมาร่วมในพิธีและป้องกันสิ่งชั่วร้ายที่จะเข้ามาในมณฑล พิธีในช่วงนี้ไม่มีดนตรีบรรเลงเป็นการเช่นไหว้ธรรมดาก่อนทำพิธีผ่นกันวันเป็นพิธีต่อไป

ภาพประกอบ 10 แทนพิธีสี่เสียะ

8. พิธีผ่นกวัน หรือพิธีเบิกวิญญาณจากโลง ช่วงนี้เด้าเซ จะให้ลูกหลานตั้งแถวหน้าโลงศพ โดยให้แถวลูกหลานชายทางขวาของโลง (เมื่อหันเข้าหาโลง) แถวหญิงอยู่ทางซ้าย เด้าเซจะใช้ผ้าขาว หุ้มรอบหมวกกลีบบัว ในมือถือแซ่ บริกรรมมนต์พลางเดินไปมาระหว่างหัวโลง-ท้ายโลง ใช้แซ่กวัดแกว่งไปมาในลักษณะเชิญวิญญาณจากโลงออกมาร่วมพิธีกรรม เชื่อว่าผ้าที่ทอดจากด้านหัวโลง (หรือบริเวณที่ตั้งตะเกียงวิญญาณ) ลงมานั้นคือสื่อหรือสะพานที่ให้วิญญาณได้ลงมา ชายผ้าที่วางพาดกับโต๊ะวางถาดเทียน มีถ้วยกระเบื้องบรรจุน้ำมนต์ และกิ่งทับทิม กล้วย ๆ วางขวางไว้ ในที่สุดเด้าเซจะใช้ กิ่งทับทิมชุบน้ำมนต์ในถ้วยประพรมบริเวณรอบ ๆ โลงศพ เป็นการชำระดวงวิญญาณให้สะอาดก่อนออกมาจากโลง แล้วใช้ขวานทุบถ้วยกระเบื้องนี้ให้แตก ทันใดนั้น ตีวงวัน หรือภูมิซึ่งรักษาโลงศพ ก็จะปรากฏกายในชุดดำ สวมหน้ากาก มือกุมกระบอง ออกมาเจรจากับเด้าเซ ไม่ยอมให้วิญญาณออกมาร่วมพิธีกรรม จนเด้าเซต้องขอร้องโดยอ้างความกตัญญูด้วยคำพูดที่น่าสนใจว่า ด้วยเหตุผลอันใดหรือตีวงวัน จึงกักขังหน่วงเหนี่ยวดวงวิญญาณไว้ มิให้มาพบปะกับลูกหลานและร่วมพิธีกรรมที่ลูกหลานจัดให้ นี้ไม่รู้ดอกหรือว่าความกตัญญูนั้นยิ่งใหญ่เพียงใด การเจรจาต่อรองดูที่ท่าจะยืดเยื้อ เด้าเซจึงตัดสินใจสนับตีวงวันด้วยการรับปากจะเผากรดาษเงินกระดาษทองให้ โดยมอบให้ลูกชายคนรอง (เพราะลูกชายคนโต ต้องทำหน้าที่เชิญกิ่งไผ่วิญญาณผู้ตายอยู่ในขณะนี้) นำกระดาษไปเผา ตีวงวันจะมอบกระบองให้เด้าเซเป็นสัญญาณว่า อนุญาตให้วิญญาณออกมาร่วมพิธีกรรมได้ ผ้าที่ทอดยาวจากโลงนี้ก็จะถูกพับเก็บเพราะเชื่อว่า ขณะนี้วิญญาณได้ออกจากโลงมาอยู่ในบริเวณพิธีแล้ว ช่วงนี้จะมีการนำเสื้อผู้ตายที่หุ้มโคมวิญญาณ ซึ่งวางหน้าโลง (พร้อมรองเท้า) มารวมเข้ากับกิ่งไผ่ป้ายชื่อผู้ตายด้วย ขอให้สังเกตว่ามีสำรับชุดกตัญญู (ชุดกระสอบ) วางไว้ 1 สำรับด้วย เนื่องจากผู้ตายรายนี้ ยังมีลูกชายอยู่อีก 1 คนแต่ไม่สามารถมาร่วมพิธีได้ เนื่องจากอยู่แดนไกล จึงต้องจัดชุดไว้แทนตัว และพิธีก็จบสิ้นลง

หากลูกชายคนโตไม่สามารถอยู่ในพิธีกรรมได้ และหลานปู่ (ชาย) คนแรกก็ไม่อยู่ในพิธีกรรม จะกำหนดให้ลูกชายคนรองรับภาระแบกชุดกตัญญูของลูกชายคนโตไว้ที่หลัง ทั้งต้องให้สะใภ้คนรองแบกชุดของสะใภ้คนโตไว้เช่นกัน ในพิธีนี้ดนตรีจะบรรเลงบทเพลงที่มีชื่อว่า “ทำความสะอาดโลงศพ” โดยจะบรรเลงสลับกับการสวดและหยุดพักในการเจรจาระหว่างตัวกวันและจะบรรเลงปิดท้ายด้วยเพลงดอกบัวเจ็ดดอกเป็นอันเสร็จพิธี หลังจากนั้นพักช่วงยาว เพื่อให้ลูกหลานได้รับประทานอาหารเย็น

เริ่มพิธีอีกครั้ง เมื่อเวลา 18.45 น. พิธีช่วงค่านี้นั้นเน้นไปทางการแสดงเหตุการณ์ในรูปของงิ้วแบบจีนไหหลำ โดยเฉพาะบทร้อง ทำนองเพลง ดังนั้นช่วงนี้จะกำหนดให้ลูกหลานนั่งรวมกลุ่มกันอยู่หน้าโลงศพผู้ตายหลังจากช่วงนี้ดนตรีจะเป็นรูปแบบของการแสดงงิ้วจะเปลี่ยนเครื่องดนตรีนำวงเป็นซอเดียวอีและจะกลับมาใช้เป็นคนตรีแบบพิธีกรรมที่ใช้ปี่ตัวดัดอีกครั้งในพิธีกู่เกี่ยว (ข้ามสะพาน)

ภาพประกอบ 11 พิธีผ่านกวัน หรือพิธีเบิกวิญญาณจากโลง

9. พิธีอินบ่าง หรือพิธีเชิญวิญญาณในรูปอากาศธาตุออกมาร่วมพิธี โดยมีผู้ทำพิธี 5 คน แต่งชุดดำทั้งชุดและสวมหมวกสีดำ แต่ละคนถือเครื่องกำกับจิ้งหะคนละชิ้น คือ โกวบั่น เนี้ยวเจ้ กระดิ่ง หลู่เก๋าเต็ง อีกคนหนึ่งถือแซ่ ทั้งห้าคนนี้จะวิ่งสลับวนเป็นลักษณะเลขแปดอาระบิก (8) หน้าบริเวณแท่นพิธีใหญ่ และช่วงท้าย ๆ จะวิ่งด้วยอาการเร็วมาก เชื่อว่าอากาศธาตุหลังเด้าเซคนที่ 5 คือวิญญาณของผู้ตาย เป็นนัยลักษณะว่าวิญญาณได้มาสติตย์ในมณฑลพิธีและเห็นเป็นรูปธรรมในรูปของวิญญาณคลุมผ้าสีดำหรือเรียกว่า “บังหวัน”

ภาพประกอบ 12 พิธีอินบ่าง หรือพิธีเชิญวิญญาณในรูปอากาศธาตุออกมาร่วมพิธี

10. พิธีตั้งตู้ หรือพิธีส่งสาส์น เค้าเซในชุดดำ สวมหมวกกลีบบัว จะถือสาส์นที่อยู่ในซองสีขาว สาส์นนี้ระบุชื่อผู้ตาย รายละเอียดของการตาย เพื่อส่งข่าวไปยังปรโลก โดยผ่านพเด็กกง ซึ่งจะอยู่ในชุดสีแดง สวมหมวกเหลี่ยมอย่างขุนนางผู้มียศศักดิ์ ที่สำคัญคือสวมหน้ากาก มีเครา หน้าตาใจดี ถือไม้เท้า ฉากนี้ให้จุดตะเทียนอารมณต์ตอนที่พเด็กกงทำทำอ่านสาส์น แล้วจะอุทานว่า...(ออกชื่อผู้ตาย) เสียชีวิตไปแล้วและลูกหลานกำลังทำพิธีให้ ช่วงนี้ดนตรีจะรัวเพื่อเร้าความสนใจ อย่างไรก็ตามเพราะพเด็กกงมีอายุมากแล้ว กำลังวัยชาก็น้อยลง จึงต้องวานเทพบุตรหนุ่มชื่อ “ตำไก่อบูลี” ซึ่งยังแข็งแรง กระฉับกระเฉง ไปช่วยกันนำวิญญาณผู้ตายออกมาจากปรโลก ให้เข้ามาร่วมในพิธี (บทเจรจาระหว่างชาย 2 วัย ในช่วงนี้ค่อนข้างยาว แต่ก็เป็นที่น่าพอใจ หายอกลือ มีบทตลกแทรกเป็นระยะ ๆ ไป) อย่างไรก็ตามในที่สุดก็ยังพบอุปสรรคอีกเมื่อพเด็กกงกับตำไก่อบูลี ต้องเผชิญหน้ากับภูตผีปีศาจที่รักษาประตูเมืองผี ไม่ยอมให้เข้าไปนำวิญญาณออกมา ผีตนนี้ดูลักษณะจะเป็นผีอันธพาล สวมหน้ากาก ผมยวปรกหน้า เจรจากันอยู่นาน ภูตผีก็ไม่ยอมจนพเด็กกงต้องไปวานตำไก่อบูลี เพื่อจัดการกับภูตผีตนนั้น เกิดการต่อสู้ขึ้นและภูตผีพ่ายแพ้ไป เมื่อได้วิญญาณออกมาแล้ว ในรูปของคนสวมชุดดำ คลุมศีรษะ ซึ่งเรียกว่า “บังห้วน” เมื่อบังห้วนในชุดดำออกมาแล้ว เข้มโหดหวังหรือพญายม ในฐานะเจ้าแห่งภูตผี ก็จะทำการไต่สวนชื่อแซ่บ้านเกิด สาเหตุการเสียชีวิต

ภาพประกอบ 13 พิธีตั้งตู้ หรือพิธีสงสารัน

11. พิธีเป่าเอี้ยว หรือพิธีต้มยา เมื่อเหย่มโหล่หวังสอบสวนวิญญาณผู้ตายเป็นที่เรียบร้อย แล้วจากนั้นก็ส่งการให้อีเต (หมอยา) ในชุดสีเทายาว สวมหมวก ท่าทางภูมิฐาน ออกมาบำบัดอาการเจ็บไข้ของผู้ตายคือบั้งห้วน อีเตเริ่มงานด้วยการแตะข้อมือตรวจอาการ แล้วอีเตก็จะไปจัดการต้มยา โดยใช้หม้อดินเผาจริง ๆ และจุดไฟในเตาจริง ๆ ใช้เวลาเพียงครู่เดียว อีเตก็จะทำท่าเตะหม้อยา แล้วรีบชักมือกลับ แสดงอาการว่ายาร้อนมากทำทำรินยาใส่ถ้วย นำถ้วยยา (ซึ่งว่างเปล่า) ไปให้บั้งห้วน ต้ม พลังดูบหลังดูบโหล่ แสดงอาการปลอบประโลมด้วยที่ทำอ่อนโยนโดยร้องเพลงคลอเสียงดนตรี หลังจากนั้น เมื่อต้มยาแล้ว บั้งห้วนจะแสดงอาการยึดแขนขาอย่างกระะบรีกระเป่า แสดงว่าหายไข้ แข็งแรงดีแล้ว เหย่มโหล่หวัง มอบเหยียนโด (มีดหมอ) ให้อีเตนำไปทุบหม้อยาจนแตก แสดงว่าไม่ต้องใช้ยาอีก แล้วทำการไต่สวนถึงกรรมดี กรรมชั่วต่อไป โดยส่งการให้ภูติอีกตนหนึ่ง เรียกเกียเซ (สวมชุดดำใส่หน้ากาก ถือไม้กระบอง) ถือสาส์นในซองสีขาว ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนำบั้งห้วน ฝ่ายขุนนรกทั้ง 10 ด้านออกมา แต่ละด้านล้วนมีอุปสรรคขวากหนามที่ยากจะฝ่าไปได้ คือ

ด้านที่ 1-2	ด้านหมาดู (อีกเก้าสุย)
ด้านที่ 3-4	ด้านสะพานไม้ (ไนไนเกี้ยว) ด้านนี้โดยจินตนาการก็คือมีทั้งสะพานกว้างและแคบ จะมีบทเจรจาเป็นการพูดเอาเคล็ดว่า วิญญาณที่เกียเซ พามา นี้ เป็นวิญญาณที่ประกอบกรรมดี สะพานจึงกว้างเดินได้อย่างสะดวก
ด้าน 5-6	ด้านขวากหนาม (โดตัวเกี่ยมสี่) จากจินตนาการว่า ทางเดินเป็นดาบหงายคมขึ้น แต่วิญญาณก็สามารถผ่านได้ด้วยดี
ด้านที่ 7-8	ด้านย่านตลาด (พงดูชี้) แสดงเหตุการณ์ว่าบั้งห้วนกระหายน้ำมากจะซื้อน้ำดื่ม แต่เกียเซห้ามไว้ เพราะถ้าดื่มแล้วจะจำชาติภูมิเดิมของตนไม่ได้
ด้านที่ 9-10	ด้านเกิดใหม่ (ต่วนด่วนเซี่ย) คือด้านที่ให้บั้งห้วนร้องเพลงพรรณนาพลังเข้าไปในช่องที่เกิดใหม่ ซึ่งมีช่องที่จะไปเกิดดีกับเกิดไม่ดี แต่ไม่ว่าจะเข้าช่องใด

(ในฉากจริง ๆ จะไม่มีช่องแสดงชัดเจนเป็นเพียงภาพจินตนาการเช่นเดียวกับ
ด้านอื่น ๆ) จะมีการพูดเป็นการเอาเคล็ดว่า ดีเสมอ ไม่มีการเข้าไปในช่องร้าย
โดยเด็ดขาดระหว่างนี้จะมีการเจรจาโต้ตอบกัน เช่น ผู้รักษาด่าน ถามว่า
ผู้ตายชื่ออะไร บังหวนต้องตอบให้ตรงกับชื่อที่ใช้เมื่อมีชีวิต
(เพราะหยมโหล่หวังสั่งการให้อิเดร์รักษาอาการดีแล้ว)

ภาพประกอบ 14 พิธีเบ้าเอี้ยว หรือพิธีต้มยา อิเดกำลังต้มยา

ภาพประกอบ 15 พิธีเบ้าเอี้ยว หรือพิธีต้มยา

12. พิธีบังยางให้ หรือพิธีขึ้นหอสุง หลังผ่านด่านทั้งสิบมาแล้วด้วยดี แสดงว่าเป็นวิญญาณที่
ประกอบกรรมดีก็ยกเช็กก็นำบังหวนมาถึงที่แห่งหนึ่ง ซึ่งสมมติว่าเป็นหอสุง หรือเปรียบว่าเป็นแดน
สวรรค์ก็ยกเช็กจะเชิญบังหวนให้ขึ้นไปอยู่บนหอสุง (หอสุงนี้สมมติด้วยเก้าอี้ที่หาได้แถวนั้น ซึ่งส่วนใหญ่
จะเป็นเก้าอี้มีพนักสำหรับให้แขกนั่ง) แล้วมองไปยังหมู่ลูกหลานซึ่งนั่งรวมกันหน้าโลงศพ ทั้งนี้โดย
สมมุติให้บังหวนสามารถมองเห็นลูกหลานที่อยู่ในพิธีกรรมได้ (ด้านสว่าง) แต่ลูกหลานจะไม่สามารถ
มองเห็นผู้ตายได้ (ด้านมืด – แม้จะมองเห็นรูปปรกรรมคือบังหวนในชุดดำแต่ก็ไม่สามารถเห็นวิญญาณ
ผู้ตายซึ่งเป็นนามธรรมได้) ก่อนขึ้นไปบนหอสุง ก็ยกเช็กจะสั่งเสียบังหวนว่า หากไถ่ขันขึ้น 3 ครั้ง (ใช้ปีเป่า
เป็นเสียงไก่) แสดงว่าถึงยามสามแล้ว เป็นเวลาที่วิญญาณจะต้องกลับสู่ปรโลก ขณะที่บังหวนมองดู
ลูกหลานอยู่นี้ จะร้องรำพันถึงการจากพราก ซึ่งช่วงนี้ ผู้ฟังภาษาเข้าใจ จะรู้สึกเศร้าสะเทือนใจมาก

ภาพประกอบ 16 พิธีบังยงไท่ หรือพิธีขึ้นหอสูง

13. พิธีกู่เกี่ยว หรือพิธีข้ามสะพานดอกบัว (ไม้ไผ่เกี่ยว) ก่อนทำพิธีข้ามสะพาน เต๋าเซ จะให้นำป้ายชื่อวิญญาณและกระดาษรูปมาไว้ที่ซุ้ม เพื่อทำพิธีอาบน้ำ เช็ดหน้าตา และหวีผมให้วิญญาณ ด้วยที่ทำอ่อนโยน การจัดซุ้มอาบน้ำนี้ เฉพาะในพิธีงตึกของจีนไหหลำ จะนำเสื่อมาขดรอบพนักเก้าอี้ เป็นช่องคูหา กรณีที่เจ้าภาพประสงค์จะทำพิธีให้มากกว่าวิญญาณ 1 ดวง ก็เพียงนำเสื่อนี้มาขดรอบพนักเก้าอี้ 2 ตัวอย่างง่าย ๆ ซึ่งต่างจากซุ้มที่ทำสำหรับวิญญาณดวงเดียว ที่จะมีความสวยงาม ค่อนข้างเป็นแบบพื้นบ้าน

ภาพประกอบ 17 พิธีกู่เกี่ยว ช่วงพิธีอาบน้ำวิญญาณ

หลังจากนั้น เต่าเซ จะถือโคมวิญญานมือหนึ่ง อีกมือหนึ่งถือกระดิ่ง โดยสั่นกระดิ่งไปพลาง สวดมนต์ไปพลาง พร้อมทั้งนำแถวลูกหลานเดินข้ามสะพานไป 3 เที้ยว เพื่อนำวิญญานไปสู่แดนปรโลก เดินกลับ (ในทางตรงข้ามกับ 3 เที้ยวแรก) อีก 3 เที้ยว เพื่อนำลูกหลานกลับคืนสู่เมืองมนุษย์ ระหว่างเดินให้ลูกหลานถือธูปคนละดอก พนมมือและก้มกราบหรือลงสะพาน ให้ลูกหลานหย่อนสวดงค์เหรียญลงในกะละมังซึ่งบรรจุน้ำไว้ ป้องกันเสียงดัง บ้างก็อธิบายว่าเป็นค่าผ่านทาง หรือเป็นเครื่องอุปมาว่าผ่านสายน้ำที่เป็นเขตแบ่งโลกของคนตายกับโลกของคนเป็น สตรีมีครรภ์หรือสตรีที่อยู่ในระหว่างมีรอบเดือน จะถูกข่ามมิให้ขึ้น แต่ให้รอที่ปลายสะพาน รอจนขบวนลูกหลานอีกปลายด้านหนึ่ง จึงจะเข้ามาสมทบด้วย ทำเช่นนี้ทุกเที้ยว เชื่อว่า จะไม่ทำให้สะพานสกปรกจากมูลรดเลือดดังกล่าวในช่วงนี้จะมีการบรรเลงบทเพลงที่มีชื่อว่า “เสาน้ำพาสู่สวรรค์” เสานี้หมายถึงก้านไม้ไผ่ที่แขวนเสื้อผู้ตายนั่นเองเพราะเป็นการส่งวิญญานให้ไปสู่สรวงสวรรค์นั่นเองและจะจบในเพลงที่ชื่อว่า “ชั้นระหว่างเส้นทอง” เป็นอันจบพิธีก๊วยเกี้ยว

ภาพประกอบ 18 พิธีก๊วยเกี้ยว หรือพิธีข้ามสะพานดอกบัว(ไน้ไหว้เกี้ยว)

14. พิธีผู้ว่าววย หรือพิธีล้างสระโลहितมารดา สำหรับผู้ตายที่เป็นสตรีและมีฐานะเป็นมารดา นั้น ต้องทำพิธีพวงกก ด้วยความเชื่อว่า เมื่อมีชีวิตอยู่ ขณะมารดาคลอดบุตรได้ทำให้พื้นปฐพีเปราะจะเป็นโลหิต ดังนั้นเมื่อสิ้นชีวิตลง วิญญานจะล่องลอยมายังสระโลहितนี้ (สมมุติให้มีอ่างใบใหญ่บรรจุ น้ำสีแดง ตั้งบนแท่นพิธีนี้) และมีภูตตนหนึ่ง ชื่อตีวกก ฝ้าดูแลรักษาอยู่ ตีวกกนี้เป็นลูกน้องของเหย่มโหล่หวังเช่นกัน เต่าเซกับตีวกก (สวมหน้ากาก) จะเจรจากันต่อหน้าลูกหลานซึ่งเรียงแถวอยู่ มีเนื้อหาโดยสรุปว่า มารดานั้นลำบากยากเข็ญเพียงใด ในขณะที่ตั้งท้อง จากบทพรรณนา

เดือนที่ 1-2 เลือดประจำเดือนขาด มารดาต้องงดของแสลงเพื่อมิให้ชีวิตที่เพิ่งก่อก่อน เลือดนี้เป็นอันตราย

เดือนที่ 3-4 ก่อเลือดที่จะเป็นทารก

- เดือนที่ 5 ฐู่เทศทารก
- เดือนที่ 6 ปรากฎตำแหน่งลูกในท้อง
- เดือนที่ 7 ท้องมีขนาดใหญ่มากขึ้น มีค่าเปรียบเทียบว่า ตากข้าวยังง่ายกว่าตักน้ำ หรืออธิบายว่าทำงาน เอื้อมดีกว่าก้มเพราะท้องค้ำไว้
- เดือนที่ 8-9 ระยะอันตราย เปรียบเทียบที่ลอยกลางทะเลยามมืดมิด
- เดือนที่ 10 ตีวงกก ถ้ามแต่่าเซว่า เวลาแม่ปวดท้องจะคลอดลูก มีใครสงสารแม่บ้างไหม
- แต่่าเซ ตอบว่า ก็สามีนั่นแหละที่อยู่ใกล้ ๆ ได้แต่จุดธูปขอพรเทพเจ้าให้คุ้มครองภรรยาอยู่ยังไม่ทันหมดดอกเลย ลูกก็เกิดแล้ว
- ตีวงกก : มีเสียงร้องไห้
- แต่่าเซ : ร้องครั้งแรก ปูย่า มาดู ดีใจ
- ร้องครั้งที่สอง ปูย่า บอกข่าวเพื่อนบ้านว่ามีหลานแล้ว
- ร้องครั้งที่สาม ปูย่า ไปส่งข่าวตายายแล้วก็กระจายข่าวไป
- ทั้งหมดบ้าน ด้วยความยินดี ชาวบ้านหาของมาบำรุงแม่ลูก

ภาพประกอบ 19 พิธีผัว่วัย หรือพิธีล้างสระโลहितมารดา

15. พิธีฟ่วงกก หรือพิธีชำระบาปด้วยไฟ แต่่าเซ จะย้ายมาทำพิธีที่แท่น (โต๊ะ) ซึ่งจัดขึ้นบริเวณชายคาศาลา บนแท่นมีถ้วยเปล่า 5 ใบ วางคว่ำครอบเหรียญไว้ เหนือกันถ้วย วางปักเขียวที่หันเป็นแฉ่นหนา แล้วปักธูปที่ละ 3 ดอก แต่่าเซจะทำพิธีสะกดวิญญาณจร ด้วยเทียนโด (มีดหมอ) แล้วยกป้ายชื่อวิญญาณมาชำระด้วยไฟที่จุดไว้ที่มุมไม้สามเหลี่ยม ก่อนจะนำกระถางธูปส่งรอดช่องไม้สามเหลี่ยมนี้ ส่งคืนให้ลูกชายคนโตถือไว้ เป็นสัญญาณว่าขณะนี้ วิญญาณได้รับการชำระให้บริสุทธิ์ด้วยไฟแล้วในพิธีนี้จะมีการเป่าหวู่กักเพื่อเป็นอาณัติสัญญาณให้เทพยดาฟ้าดินรับรู้หลังจากบวกรรมมนต์ตามทิศต่างๆ เสร็จ

ภาพประกอบ 20 พิธีพวงกก ช่วงพิธีสะกดวิญญาณจร

16. พิธีจับนหรือพิธีเซ่นไหว้วินญาณ ลูกหลานจะทำพิธีเซ่นไหว้และเคารพ ผู้นำพิธี จะสวมชุดดำ หมวกดำและเรียกลูกหลานมาตั้งแถวเรียงหน้ากระดาน หน้าโลงศพ โดยให้แถวผู้ชายอยู่ด้านหน้าหันเข้าหาโลงศพทำพิธีเซ่นไหว้วินญาณด้วยของบนโต๊ะ อันได้แก่ เหล้า น้ำชา อาหาร ฯลฯ มีผู้ช่วยพิธี 2 คน ชาย - หญิง คอยทำหน้าที่หยิบของเซ่นไหว้บนโต๊ะ บอกให้ลูกชายคนโต ยกขึ้นอุทิศ ขณะยกของเซ่นแต่ละอย่างจะมีเสียงพูดจากผู้นำพิธี เอ่ยเรียกของนั้น ๆ ด้วยเสียงดังมาก คล้าย เป็นการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน จากนั้นผู้นำพิธีจะอ่านโองการ โองการนี้เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตาย รายชื่อลูกหลาน ผู้ทำพิธีอ่านด้วยเสียงอันดังเช่นกัน จากนั้นจะบอกให้ลูกหลานทำพิธีคำนับ ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 หลังจากนั้น จึงเปิดโอกาสให้แขกเข้าเคารพศพ โดยแปรแถวลูกหลานชายหญิง อยู่คนละด้านของโลงศพ ทิ้งที่ว่างเบื้องหน้าโลงศพ ให้แขกเรียงแถวทำพิธีคำนับศพ ดังนั้น แถวลูกหลานชายหญิงจึงเสมือนขนบแถวของแขกเป็นการให้เกียรติแขกโดยปริยาย ผู้ทำพิธีจะกำกับด้วยเสียงอันดังอีกครั้งให้แขกคำนับศพ ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 เป็นอันเสร็จพิธีงเด็กบนศาลาตั้งศพเพียงเท่านี้

ภาพประกอบ 21 พิธีจับนหรือพิธีเซ่นไหว้วินญาณ

1.3 เครื่องดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมของงเด็กไหหลำนั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์
2. เครื่องดนตรีประกอบการบรรเลงในพิธีกรรม

1. เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์

เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์นั้นเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้ประกอบพิธีใช้เคาะจังหวะประกอบการสวดมนต์ในพิธีกรรมซึ่งได้มาจากอิทธิพลของลัทธิเต๋า, ลัทธิขงจื้อ, ลัทธิความเชื่อพื้นเมืองผสมกับพุทธศาสนาแบบมหายาน เลยทำให้เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์นั้นมีความหลากหลายและไม่เหมือนกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ของจีน ซึ่งเครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์เหล่านี้จะวางอยู่บนโต๊ะพิธีตลอดเวลาและจะมีแต่ผู้ประกอบพิธีเท่านั้นที่จะใช้เครื่องดนตรีเหล่านี้ โดยจะใช้แตกต่างกันตามความหมายของเครื่องดนตรีที่ถูกกำหนดในแต่ละช่วงของพิธีกรรม เช่น การใช้ประดิ่งในการรำมนต์โดยมีความเชื่อว่าเสียงกระดิ่งจะทำลายพลังชั่วร้ายไม่ให้เข้ามาในพิธี เป็นต้น เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์มีดังนี้

ภาพประกอบ 22 หลั่น

หลั่นหรือกระดิ่งเป็นเครื่องที่ใช้ในการประกอบการสวดมนต์ของผู้ประกอบพิธีมีขนาดความยาว 18 ซม. ทำจากทองเหลืองเรียบเกลี้ยงไม่มีการประดับลายด้านในมีตุ้มทองเหลือง ผู้ประกอบพิธีจะใช้ในช่วงรำมนต์โดยมือข้างหนึ่งจะทำหัตถ์มูทรา ส่วนอีกข้างหนึ่งจะสั่นกระดิ่งโดยมีความเชื่อว่าเสียงกระดิ่งจะสลายพลังชั่วร้าย ความเชื่อของพุทธศาสนาแบบมทรายานและจะตีเป็นจังหวะเมื่อผู้ประกอบพิธีสวดมนต์ตามคัมภีร์โดยตีเป็นจังหวะยกประกอบการสวด

ภาพประกอบ 23 เหลี่ยนโด

เหลี่ยนโดหรือมีดหมอเป็นเครื่องประกอบพิธีกรรม มีขนาด 25 ซม. ทำจากทองเหลืองโดยด้ามที่จับด้านปลายเป็นรูปวงกลมแล้วมีห่วงเล็กๆ คล้องภายในวงกลมและจะมีเสียงกระทบกันของห่วงเล็ก ๆ เวลาใช้ในพิธีกรรมซึ่งจะพบลักษณะมีดหมอชนิดนี้ในกลุ่มหมอผีพื้นเมืองทั่วไปในกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองของจีน เช่น จ้วง ม้ง เย้า โดยมีความเชื่อว่าเสียงของห่วงทองเหลืองเป็นเสียงที่มีพลังในการขจัดสิ่งชั่วร้าย

ภาพประกอบ 24 หงู๊ก

หงู๊กหรือเขาควางเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้ประกอบพิธีจะเป่าหลังจากที่เสร็จสิ้นพิธีกรรมมีขนาด 30 ซม. ทำจากเขาควางโดยมีลักษณะกลวง ไม่มีลิ้นภายใน เป็นอาถรรพ์สัญญาณของการสิ้นสุดในพิธีกรรมคล้ายการเป่าหอยสังข์ ซึ่งจะพบความเชื่อเช่นนี้ในกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองทางตอนใต้ของจีนและชนกลุ่มน้อยของจีนและกลุ่มชนตระกูลไทย-ลาว นอกจากนี้ยังเชื่อว่าเสียงของเขาควางเป็นการประกาศต่อเทพดาฟ้าดินและเสียงของเขาควางยังขับไล่ที่เป็นอัปมงคลออกไปจากมณฑลพิธี

2. เครื่องดนตรีประกอบการบรรเลงในพิธีกรรม

เมื่อพระพุทธศาสนาได้รับการเผยแพร่ โดยพระธรรมทูตเข้าสู่ประเทศจีนเมื่อรัชสมัยจักรพรรดิฮั่น หมิงตี้ แห่งราชวงศ์ตงฮั่น (ค.ศ.58-76) นั้นนอกจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้วชาวพุทธจีนยังรับเอาขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ ในจำนวนวิชาการสาขาทั้งหลายที่เข้ามาพร้อมพระพุทธศาสนาศิลปกรรมแขนงหนึ่ง ที่โดดเด่นแขนงหนึ่งคือดนตรีกรรม

การดนตรีของจีนแต่ดั้งเดิมมา ชาวจีนได้สั่งสมความเจริญรุ่งเรืองเรื่องด้านต่าง ๆ ตลอดมา ทั้งที่คิดค้นขึ้นเอง และถ่ายทอดผสมผสานกับชาวพื้นเมือง อยู่อย่างมั่นคงทั้งยังถ่ายทอดสู่อาณาจักรใกล้เคียง เฉพาะดนตรีในทางศาสนานั้นมีที่มาจากการใช้ดนตรีบรรเลงประกอบในพิธีกรรมโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลัทธิขงจื้อ ได้ให้ความสำคัญแก่ดนตรีมากเป็นพิเศษ ด้วยเหตุผลที่ดนตรีมีผลสามารถน้อมนำจิตใจ ให้เกิดความอ่อนโยน ซึ่งในภายหลังยังผลต่อพิธีกรรมอื่น ๆ ของจีนที่เกี่ยวพันกับศาสนาและความเชื่อ เช่น พิธีงเด็ก พิธีทิ้งกระดาษ พิธีบูชาดวงพรเคราะห์ ซึ่งเป็นความเชื่อโดยหลักของชาวจีนทุกภูมิภาค ด้วยเหตุนี้เองจึงมีความแตกต่างตามภูมิภาคนั้น ๆ

พิธีกรรมของชาวไหหลำก็จะใช้ดนตรีแบบไหหลำ ระดับเสียง ทำนองสวด ก็จะเป็นทำนองพื้นเมืองที่มีเนมณฑลไหหลำ ซึ่งแต่ละมณฑลโดยทั่วไปแล้วมีรูปแบบและประเภทของวงคล้ายคลึงกัน อย่างเช่นการบวงสรวงเทพเจ้า เพลงในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า เทพเจ้าชั้นสูง จะไม่มีเครื่องสายเข้ามาเกี่ยวข้องในพิธีกรรมมีเฉพาะปี่ กลอง ฆ้อง ไม่มีปี่ม และเครื่องประกอบจังหวะที่ทำจากทองเหลืองเท่านั้น ส่วนพวกเครื่องสายจะเข้าไปอยู่ในบางส่วนของพิธีกรรม เช่น ในจิวซึ่งแสดงเป็นส่วนประกอบท้ายของพิธีกรรม ซึ่งเครื่องดนตรีที่พบในการบรรเลงพิธีงเด็กไหหลำ ของคณะด่านเฮ้งกุน (โกกุน) มีดังนี้

ภาพประกอบ 25 ตัวดัด

ตัวตัด เป็นปีที่ที่มีขนาดใหญ่ ลำโพงของปี ทำด้วยทองเหลือง มีความยาวประมาณ 13 ซม. ความกว้างของปากลำโพง ประมาณ 14.5 ซม. ส่วนที่สอง ตัวเลาปีทำมาจากไม้เนื้อแข็ง ลักษณะเป็นท่อยาว รูปทรงกรวย และมีผิวไม้ที่เรียงต่อกันเป็นข้อ ๆ ไล่ระดับจากข้อใหญ่ไปถึงข้อที่เล็กที่สุด โดยมีอยู่ 8 ข้อด้วยกัน บริเวณกลางของข้อแต่ละข้อจะมีรูซึ่งมีอยู่เพียง 7 ข้อที่รู ส่วนข้อสุดท้ายไม่มีรูแต่มีไว้เชื่อมต่อกับกำพวดเท่านั้น ส่วนด้านหลังก็จะมีรูค้ำอีกหนึ่งรู ความยาวของตัวเลาปีนี้ยาว ประมาณ 31 ซม. ในช่วงบริเวณปลายที่ต่อระหว่างลำโพงกับตัวเลาปีมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 3 ซม. และปลายช่วยต่อระหว่างกำพวดกับตัวเลาปีอีกด้านหนึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 1.5 ซม.

กำพวด ทำมาจากทองเหลือง มีความยาวประมาณ 8 ซม. ลักษณะเป็นท่อกว้างยาว ประกอบไปด้วยกำบัง 2 อัน ช่วงอันบนกับช่วงอันล่าง ในช่วงอันบนวัดความยาวตั้งแต่ปลายกำพวดจนถึงกำบังช่วงอันบนได้ความยาวประมาณ 1 ซม. และมีลักษณะกลมเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 4 ซม. ส่วนกำบังในช่วงอันล่างห่างต่อกันลงมายาวประมาณ 5.5 ซม. มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 3 ซม. ถัดลงไปจากส่วนนี้ยาว ประมาณ 1 ซม. ประดับลูกกลมมีลวดลายฉลุโปร่งจำนวน 1 ลูก

ลิ้นปีเป็นส่วนที่เชื่อมต่อกับปลายกำพวด มีความยาวประมาณ 0.5 ซม. ด้านหนึ่งแบนคล้ายปากเปิดใช้สำหรับเป่า อีกด้านหนึ่งกลมมีไว้ต่อกับกำพวด ทำมาจากปล้องของต้นข้าว หรือหลอดพลาสติก โดยเลือกขนาดให้พอเหมาะกับกำพวดด้วย และลิ้นที่ใช้ต้นข้าวทำผู้เล่นต้องนำไปแช่น้ำเพื่อให้ลิ้นปีนี้มีความอ่อนตัว

ในการบรรเลงผู้บรรเลงตัวตัดจะปิดรูปีด้านบนด้วยมือข้างที่ถนัดทั้งห้านิ้วและอีกมือหนึ่งจะปิดแค่สามนิ้วในส่วนรูที่เหลือด้านล่างซึ่งต่างกับการปิดรูนิ้วของปีไทย ตัวตัด เป็นผู้บรรเลงนำในวงส่วนของพิธีกรรมทั้งหมดของพิธีกึ่งเด็กไหหลำ เป็นเครื่องดนตรีที่ให้เสียงหลักในการปรับเสียงของเครื่องดนตรีทุกชนิดในวงปัจจุบันนิยมใช้ 2 เลาในการบรรเลงเพื่อให้เสียงดังกังวาน

ตารางตำแหน่งนิ้วของตัวตัด

นิ้วค้ำ												
รูที่ 1												
รูที่ 2												
รูที่ 3												
รูที่ 4												
รูที่ 5												
รูที่ 6												
รูที่ 7												
เสียง	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ดี	รี	มี	ฟี่	ซึ

ภาพประกอบ 26 เด็ยวอี่

เด็ยวอี่ เป็นซอที่มีสองสายทำด้วยสแตนเลส มีความสูงจากฐานไม้ต่ำสุดถึงส่วนที่สูงสุดยาวประมาณ 56 ซม. คันซอทำด้วยไม้แดงสามารถแบ่งคันซอออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบนและส่วนล่าง ซึ่งส่วนบนมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยม บริเวณตรงปลายยอดคันซอมีลักษณะเว้าเข้าหากันทั้งสองด้าน ปลายยอดบางโค้งงอเล็กน้อย ความยาวส่วนบนนี้ยาวประมาณ 21 ซม. และมีการเจาะรูไว้ 2 รูสำหรับใส่ลูกบิด โดยลูกบิดทั้งสองห่างกันประมาณ 6.5 ซม. รูปร่างของลูกบิดกลมยาวเรียวทำจากไม้เนื้อแข็ง ความยาวอันละประมาณ 16 ซม. ตรงปลายลูกบิดมีการเจาะรูสำหรับผูกสาย ลูกบิดอันบนสำหรับผูกสายหุ้ม ลูกบิดอันล่างสำหรับผูกสายเอก และสามารถใช้บิดเทียบเสียงได้ตามความต้องการ

ส่วนล่างของคันซอต่อลงมาจากส่วนบน มีลักษณะกลมเรียวเล็กลงมาตามลำดับจนสุดคันซอ มีความยาวประมาณ 34 ซม. บริเวณปลายสุดของซอวัดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ประมาณ 1 ซม. ซึ่งในส่วนนี้มีไว้สำหรับใส่กระบอกซอ โดยกระบอกซอนั้นทำมาจากไม้ไผ่ตัดเป็นรูปทรงกระบอกความยาวประมาณ 13 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 8 ซม. ด้านหน้าของกระบอกปิดด้วยไม้แผ่นบาง ๆ และหน้าซอจะมีหย่องที่ทำด้วยไม้ไผ่ ยาวประมาณ 0.5 ซม. ต่อจากกระบอกซอมีกล่องรองเป็นฐานติดอยู่กับตัวกระบอก มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 7 ซม. ยาว 10 ซม. สูง 11.5 ซม. ลักษณะของกล่องข้างในจะกลวงเป็นโพรงเปิดออก ซึ่งเป็นส่วนที่สามารถจะกระจายเสียงให้ดังหรือเป็นกล่องเสียงช่วยได้อีกทางหนึ่ง

สายเอก และสายหุ้มจะมีขนาดแตกต่างกัน สายเอกจะเล็กกว่าสายหุ้มเป็นสายที่ทำด้วยโลหะทั้งสองเส้น ซึ่งทำให้เสียงดังแหลมคมชัดมากกว่าสายที่ทำจากไหม สายทั้งสองเส้นนี้จะตั้งจากลูกบิดทั้งบนและล่าง ผ่านลงมาที่หย่อง แล้วผูกซึ่งไว้ที่บริเวณกล่องฐานรองซอส่วนตรงกลางของคันซอ มีเชือกรัดสายซอทั้งสองให้ตั้งไว้กับคันซอสำหรับคันซอทำด้วยไม้ไผ่หีนเรียวเล็กเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. และมีความยาวประมาณ 77 ซม. ผูกด้วยหางม้าซึ่งตั้ง คันซออยู่ระหว่างสายเอกกับสายหุ้ม

เด็ยวอี่ เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงสูงมาก โดยสายเอกจะตั้งเสียงมีสูง (คีย์ G) สายทุ้มจะตั้งเสียงลา (คีย์ G) เด็ยวอี่เป็นเครื่องบรรเลงนำในส่วนประกอบของการแสดงงิ้วซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมงิ้วเด็กไหหลำ

ตารางตำแหน่งนิ้วของเด็ยวอี่

สาย	ตำแหน่งการวางมือซ้าย				
	(สายเปล่า)	(นิ้วชี้)	(นิ้วกลาง)	(นิ้วนาง)	(นิ้วก้อย)
	0	1	2	3	4
สายเอก (สายใน)	เสียงมี	เสียงฟา	เสียงซอล	เสียงลา	เสียงที
สายทุ้ม (สายนอก)	เสียงลา	เสียงที	เสียงโด	เสียงเร	-

ภาพประกอบ 27 เหยาอู่

เหยาอู่ เป็นซอจีนที่มีลักษณะคล้ายซออู่ของไทย คันซอทำด้วยไม้เนื้อแข็ง มีความยาวจากใต้สุดถึงยอดประมาณ 72 ซม. ส่วนบนของคันซอมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยม บริเวณปลายซอในส่วนบนนี้ยาวประมาณ 16 ซม. และมีรูสำหรับใส่ลูกบิดจำนวน 2 รู เอาไว้ใส่ลูกบิดจำนวน 2 อัน ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ 6 ซม. ใช้ในการหมุนเทียบเสียง ความยาวของลูกบิดยาวอันละประมาณ 5.5 ซม. มีลักษณะกลมยาวเรียว บริเวณปลายลูกบิดมีรูไว้สำหรับผูกสาย โดยลูกบิดอันบนสำหรับผูกสายทุ้ม และลูกบิดอันล่างสำหรับผูกสายเอก ซึ่งสายทั้งสองเส้นนี้ทำด้วยเชือกไหมควั่นกันเป็นเกลียวหรือสายโลหะขนาดใหญ่

ส่วนล่างของคันซอมีลักษณะรูปร่างกลม ยาวประมาณ 55 ซม. โดยเป็นไม้เนื้อเดียวกันกับส่วนบนที่เป็นลักษณะสี่เหลี่ยม แต่ส่วนล่างมีรูปร่างกลมแล้วยาวเรียวเล็กลงมาสุดถึงปลายคันซอ ซึ่งวัดเส้นผ่านศูนย์กลางในส่วนปลายคันซอนี้ได้ประมาณ 1 ซม. สำหรับกะโหลกซอทำด้วยกะลามะพร้าว แกะสลักเป็นรูปดาว 5 แฉก หน้าซอใช้กระดาษสาสีขาวปิดเป็นหน้าซอ หมอนรองสายใช้เปลือกหอยแครง ซึ่งเป็นวัสดุท้องถิ่นของมณฑลไหหลำ ที่มีสภาพเป็นเกาะ

สายเอก สายทุ้มของเหยาอู่ มีขนาดใหญ่กว่าของเดียวอี้ และวัสดุที่นำมาใช้ก็ต่างกัน จึงทำให้เสียงของซอทั้งสองมีความโดดเด่นและในความต่างกันอย่างชัดเจน คือ เสียงของเดียวอี้จะสูงแหลมมาก ส่วนเหยาอู่มีเสียงทุ้มต่ำกว่ามาก ทั้งสายเอกและสายทุ้มของเหยาอู่จะขึงตั้งจากปลายลูกบิดผ่านมายังหน้าซอโดยมีหมอนรองสายรับอยู่ แล้วผูกสายทั้งสองไว้กับคันทซอบริเวณใต้กะโหลกซอ กลางสายซอมีเชือกรัดสายทั้งสองกับคันทซอไว้ด้วยกัน เพื่อให้สายตั้งและเกิดเสียงที่ไพเราะชัดเจนยิ่งขึ้น เชือกเส้นนี้จะอยู่ต่ำลงมาจากลูกบิดอันล่างประมาณ 13 ซม. และในระหว่างของสายสองเส้นนี้จะมีคันทซอที่ทำจากไม้ไผ่ผูกด้วยหางม้าซึ่งตั้งใช้สำหรับสี วัดความยาวได้ประมาณ 77 ซม.

เหยาอู่ เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มนุ่มนวล โดยสายเอกจะตั้งเสียงซอล (คีย์ G) และสายทุ้มจะตั้งเสียงโด (คีย์ G) หน้าที่ในการบรรเลง เหยาอู่เป็นเครื่องบรรเลงตามโดยจะบรรเลงคู่กับเดียวอี้ ในส่วนประกอบของการแสดงจึงเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมงเต็กไหหลำ

ตารางตำแหน่งนิ้วของเหยาอู่

สาย	ตำแหน่งการวางมือซ้าย				
	(สายเปล่า) 0	(นิ้วชี้) 1	(นิ้วกลาง) 2	(นิ้วนาง) 3	(นิ้วก้อย) 4
สายเอก (สายใน)	เสียงซอล	เสียงลา	เสียงที	เสียงโด	เสียงเร
สายทุ้ม (สายนอก)	เสียงโด	เสียงเร	เสียงมี	เสียงฟา	-

ภาพประกอบ 28 ไก่ว

โก้วเป็นกลองที่ใช้ประกอบจังหวะ โดยมีเครื่อง ประกอบจังหวะอื่นๆบรรเลงร่วมเป็นชุด มีผู้บรรเลงเพียงคนเดียว คอยควบคุมและให้จังหวะตามทำนองเพลง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่ให้ทัศนียภาพในการบรรเลงประกอบพิธี ที่รับการสวดมนต์ในพิธีร่วมกับกังฉี่โหล่ว

ภาพประกอบ 29 โไลเกีย

ไล์เกียเป็นฆ้องขนาดเล็ก ทำด้วยโลหะมีลักษณะกลม เส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ 22 ซม. ขอบลึกประมาณ 1 ซม. วางอยู่บนตะแกรงที่มีขอบเป็นเหล็กมีเชือกขึงเป็นตาข่ายรองรับฆ้องชนิดนี้อยู่ และมีตำแหน่งอยู่ทางขวามือของผู้บรรเลง

ภาพประกอบ 30 โก้วบัน

โก้วบัน เป็นกลองไม้ที่มีขนาดใหญ่ มีความกว้างประมาณ 5 ซม. ความยาวประมาณ 25 ซม. และบริเวณด้านบนเจาะรูเป็นทางยาวทะลุออกเป็นช่องยาวประมาณ 20 ซม. ส่วนที่เจาะรูสำหรับแขวนอยู่ด้านบนไม้ร้อยด้วยลวดหนึ่งด้าน โดยเกี่ยวติดไว้กับเหล็ก ซึ่งวางในแนวตั้งอยู่ทางซ้ายมือของผู้บรรเลง

ภาพประกอบ 31 โก้วจีเกีย

โก้วจีเกีย เป็นกล่องไม้ที่มีขนาดเล็ก มีความกว้างประมาณ 4 ซม. ความยาวประมาณ 14 ซม. และบริเวณด้านบน เจาะรูเป็นทางยาวทะลุออกเป็นช่องยาวประมาณ 11 ซม. ส่วนมุมด้านล่างทั้งสองด้านเจาะรูร้อยด้วยเชือกสำหรับแขวน ไม้ตีโก้ว เป็นไม้ที่มีลักษณะกลมยาวใช้จำนวน 2 อัน ทำมาจากไม้เนื้อแข็ง เหลาและขัดมาเป็นอย่างดี โดยมีความยาวประมาณ 24 ซม. มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 ซม.

ภาพประกอบ 32 กงฉีไหล่ว

กงฉีไหล่ว เป็นฆ้องจีนที่มีขนาดใหญ่ทำด้วยโลหะ และมีความหนาเป็นพิเศษกว่าฆ้องชนิดอื่น ๆ โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 45 ซม. ขอบลึก 8 ซม. ลักษณะแบนราบและในบริเวณขอบจะมีรูร้อยด้วยเชือกสำหรับแขวน ไม้ตีทำด้วยไม้เนื้อแข็ง บริเวณปลายไม้คล้ายหัวค้อนยื่นออกมา เพื่อให้เหมาะสำหรับตี ความยาวของไม้ตียาวประมาณ 27 ซม. มีเสียงดังคล้ายระฆัง ให้จังหวะที่หนักแน่น กังวานประกอบจังหวะในทำนองที่ต้องการความโอ้อ่า มีความยิ่งใหญ่ สร้างบรรยากาศและอารมณ์น่ายำเกรง

ภาพประกอบ 33 ชาโผว

ชาโผวหรือฉาบใหญ่ มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 38 ซม. ตรงกลางมีลักษณะเป็นปุ่มนูนกลมสูงประมาณ 2 ซม. และมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5.5 ซม. ใช้สำหรับจับในการตี เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่บรรเลงคลุกเคล้ากับโหม่งหรือซ้อง ซึ่งใช้บรรเลงคู่กันบ่อยในจังหวะหลักที่เป็นจังหวะยืนพื้น เพื่อแสดงถึงความอลังการและความศักดิ์สิทธิ์ ในพิธีกรรม

ภาพประกอบ 34 เหนียวเจ้

เหนียวเจ้ หรือฉาบเล็กของจีน มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 17 ซม. เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่ต้องใช้คู่กับเหนียวโหม่ง ซึ่งมีเสียงแหลมเล็กสดใส

ภาพประกอบ 35 ลูกเกาเต็ง

ลูกเกาเต็ง เป็นฆ้องจีนขนาดเล็ก ลักษณะกลมมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 ซม. ไม้ตีความยาว 21 ซม. ทำจากทองเหลือง มีเสียงแหลมใช้ตีชุดจังหวะ ประกอบกับเครื่องจังหวะอื่น ๆ ในการบรรเลง และเป็นเครื่องดนตรีประกอบในพิธีกรรมร่วมกับปี่เวลาเดินแห่ไปประกอบพิธีด้านนอกมณฑลพิธี

1.3.1 การเทียบเสียงของเครื่องดนตรี

การเทียบเสียงในวงดนตรีวงเต็กไหหลำจะใช้เสียงตัวดัดเป็นเสียงหลักในการเทียบเสียงเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ ในวงดนตรีเช่นเดียวอี่,เหย่าอู่, เครื่องดนตรีที่ต้องใช้สายในการบรรเลงแล้วแต่ความพอใจของผู้บรรเลงเช่น พิณเหี่ยม (พิณจีนลักษณะคล้ายแบนโจด้านหน้าซึ่งหนัง), กี่ดำ เป็นต้น การที่ใช้เสียงตัวดัดเป็นเสียงหลักในการเทียบเสียงเนื่องจากตัวดัดเป็นเครื่องดนตรีที่มีช่วงระยะเสียงที่แน่นอนและเป็นเครื่องดนตรีที่มีข้อจำกัดในการเปิดปิดนิ้วไม่สามารถไปได้ทุกนิ้วอย่างเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ ดังนั้นเครื่องดนตรีทุกชนิดจึงต้องปรับเสียงเข้าหาตัวดัด

1.3.2 ประเภทของวงดนตรี

การบรรเลงจะแบ่งรูปแบบวงดนตรีประกอบพิธีได้ในการบรรเลงเป็น 2 ลักษณะคือ

1. วงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรม ประกอบด้วย ปี่ตัวดัด เป็นเครื่องดนตรีนำวง และประกอบด้วยเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ เช่น กงฉีไหล่ว, ซาโผว, โกว, โกวบัน, โกวจีเกีย, เหนี่ยวเจ้, ลูกเกาเต็ง, โฉ่เกีย วงชนิดนี้จะบรรเลงในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรเจ้า เทพยดาฟ้าดินสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เท่านั้นบางครั้งอาจนำกี่ดำเข้ามาบรรเลงร่วมด้วยซึ่งขึ้นอยู่กับการความพอใจของนักดนตรี

ภาพประกอบ 36 วงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรม

2. วงที่บรรเลงประกอบการแสดงในพิธีกรรมซึ่งจะใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดงงิ้วในพิธีกรรมช่วงกลางคืน ประกอบด้วย ซอเดียววี่ เป็นเครื่องดนตรีนำวงในการบรรเลงโดยนำตัวตัดออกแล้วนำซอเดียววี่เข้ามาเป็นเครื่องนำวง ซึ่งให้ความรู้สึกที่นุ่มนวลมากกว่า ตัวตัด และประกอบด้วยเขยาอู่ และเครื่องประกอบจังหวะเช่น กงฉีไหล่ว, ซาโผว, โกว, โกวบัน, โกวจีเกีย, โฉ่เกีย เป็นต้นบางครั้งมีการนำกั๊ตเข้ามาบรรเลงร่วมในวงได้ขึ้นอยู่กับความพอใจของนักดนตรี

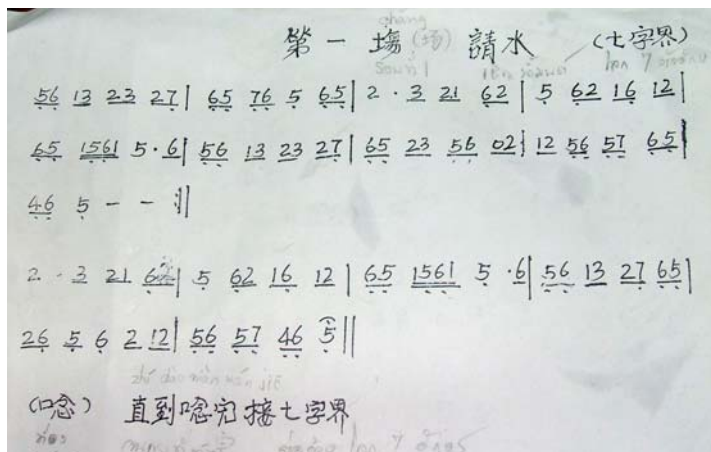

ภาพประกอบ 37 วงที่บรรเลงประกอบการแสดงในพิธีกรรม

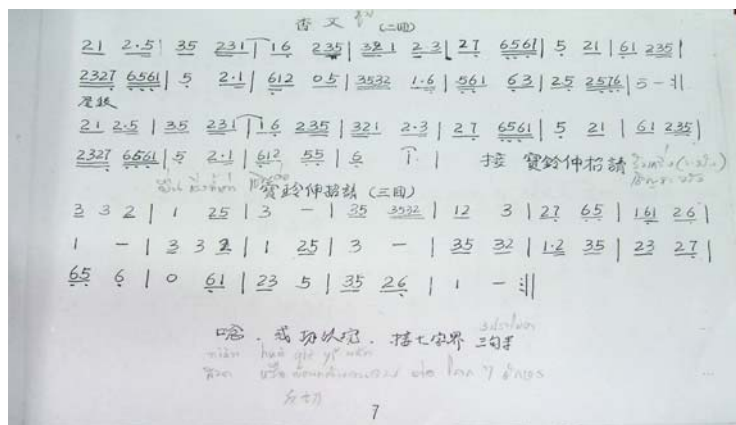
1.4 บทเพลง

ในการประกอบพิธีงิ้วเด็กไหหลำบทเพลงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบทเพลงเป็นสิ่งสร้างบรรยากาศให้เกิดศรัทธา เป็นนามธรรมที่มุ่งให้เห็นพิธีกรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการประกอบพิธีงิ้วเด็กไหหลำจะพบเพลงเป็นจำนวนมาก ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเฉพาะเพลงที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมแต่เพียงอย่างเดียวพบเพลงที่พบได้แบ่งเพลงเป็นบทตามพิธีต่างๆ จำนวน 8 บทในแต่ละบทได้มีการบันทึกบทเพลงเป็นโน้ตตัวเลข พบจำนวน 30 หน้าและจบแค่พิธีก๊วยเกี้ยว (ข้ามสะพานน้ำไหว้เกี้ยว) บทเพลง

ทั้งหมดอยู่ในระดับเสียงคีย์ G กำหนด (ตัวเลข 1 ในโน้ตตัวเลขมีค่าเท่ากับเสียงซอลของคีย์C) แต่ละบทเพลง จะมีชื่อเพลงปรากฏ และจำนวนรอบของการบรรเลงเป็นบางครั้งทำเพลงจะบันทึก ลำดับของพิธีกรรม เช่น จบเพลงแล้วสวดด้วยทำนองร้อยแก้ว, สั้นกระดิ่ง, สวดแล้วถวายรูป และจะมีรูปแบบของการบรรเลง เช่น บรรเลงธรรมดา, รับแล้วเป่าปี่ถี่ๆ เป็นต้นเพลงที่พบทั้งหมดแบ่งเป็น8บทดังนี้

ภาพประกอบ 38 ด้านหน้าสมุดโน้ตเพลง

ภาพประกอบ 39 โน้ตเพลงมักมีคำอธิบายลำดับพิธีกรรมเป็นอักษรจีน

บทที่1 ชื่อบท “น้ำบริสุทธิ์” ใช้ในการประกอบพิธีเซี้ยะตุ้ย พบเพลงจำนวน 2 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4

บทที่2 ชื่อบท “ส่งไปสู่สุคติ” ใช้ในการประกอบพิธีตีกเหล็ก พบเพลงจำนวน 3 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4 จำนวน 2 เพลง และในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 1 เพลง

บทที่3 ชื่อบท “อัญเชิญจากประตู”ใช้ในการประกอบพิธีตีกเหล็ก พบเพลงจำนวน 9 เพลงในอัตราจังหวะ4/4 จำนวน 5 เพลงและในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 4 เพลง

บทที่4 ชื่อบท “ส่งสารเบิกทาง” ใช้ในการประกอบพิธีวัดตุ้.โห่งพัง พบเพลงจำนวน 13 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4 จำนวน 4 เพลงและในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 9 เพลง

บทที่ 5 ชื่อบท “โบกธง” ใช้ในการประกอบพิธีไหว้พ้อง พบเพลงจำนวน 5 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4 จำนวน 3 เพลงและในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 2 เพลง

บทที่ 6 ชื่อบท “อัญเชิญด้วยความเคารพ” ใช้ในการประกอบพิธี ไตวัน พบเพลงจำนวน 14 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4 จำนวน 8 เพลงและในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 6 เพลง

บทที่ 7 ชื่อบท “ทำความสะอาดใจศพ” ใช้ในการประกอบพิธี ผ่นกวัน พบเพลงจำนวน 6 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4 จำนวน 8 เพลงและในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 6 เพลง

บทที่ 8 ชื่อบท “เสานำพาสู่สวรรค์” ใช้ในการประกอบพิธีกู่เกี่ยว พบเพลงจำนวน 7 เพลงในอัตราจังหวะ 4/4 จำนวน 2 เพลงและในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 5 เพลง

บทเพลงที่พบมาข้างต้นนั้นเป็นบทเพลงที่ได้รับการบันทึกเพื่อใช้ในพิธีงเด็กไหหลำคณะด้านเฮ่งกุน(โกกุน) ซึ่งเป็นรูปแบบของอาจารย์ยังเพ็ดและอาจารย์หย่งยี่หน่ง ซึ่งได้ประกอบพิธีบัวเจ็กให้นายด้านเฮ่งกุน และในปัจจุบันนักดนตรีที่ประจำเป็นหลักในคณะนายด้านเฮ่งกุนก็เป็นศิษย์ประจำคณะอาจารย์ยังเพ็ดและอาจารย์หย่งยี่หน่ง ทั้งสิ้นทำให้นักคณะนายด้านเฮ่งกุนยังคงรักษาแบบแผนเดิมในการประกอบพิธีและการบรรเลงได้อย่างเหนียวแน่น

1.5 นักดนตรี

ภาพประกอบ 40 นางปราณี หาญวนิชกุล

1. นางปราณี หาญวนิชกุล หรือ ท่านซุนบ๊วย รู้จักกันดีในวงการงเด็กไหหลำว่าเจ็บ้วย ตำแหน่งเจ้าของคณะอายุ 67 ปี ภรรยาของด้านเฮ่งกุน เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน เกิดที่พลับพลาไชยมีประสบการณ์ทำางเด็กเคียงบ่าเคียงไหหลำกับด้านเฮ่งกุน (โกกุน) มากกว่า 30 ปี เป็นผู้เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ในพิธีกรรม ตัดกระดาษรูปหุ่น จ่ายตลาด ซื้อเครื่องสังเวย อธิบายขั้นตอนให้ญาติผู้เสียชีวิต ปฏิบัติขณะพิธีกรรม หน้าทีประจำในวงดนตรีคือ ตีเหนียวเจ็ เป็นคนน่ารัก มีอัธยาศัยดีเป็นผู้ให้ข้อมูลส่วนมากแก่ผู้วิจัย

ภาพประกอบ 41 นายหวังหางเซียง

2. นายหวังหางเซียง ตำแหน่งเด้าเซ หรือผู้ประกอบพิธี ประจำคณะงเด็กไหหลำ คณะด้านเฮ้งกุน (โกกุน) เกิดที่ปุ่นเซียงโก้ว มณฑลไหหลำ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ยังเพ็ด มารับทำพิธีต่าง ๆ ของชาวจีนไหหลำ เช่น ทำงเด็ก ก๊ับโหล่ว (รวมกระถางรูป) ทั้งกระจาด งานลุยไฟ ฯลฯ นอกจากนี้มีความสามารถบรรเลงซิมโดยไปกับคณะงิ้วงเด็กหลายคณะและสามารถบรรเลงซิมและเชลโล่ได้อีกด้วย

ภาพประกอบ 42 นายศิลป์ชัย ฝิโลดม

3. นายศิลป์ชัย ฝิโลดม หรือ โกติน ตำแหน่งเครื่องจังหวะ อายุ 77 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 200 ลำเหร์ ถนนตากสิน ซอย 27 บุคคโล ธนบุรี เป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีประสบการณ์ในการทำงเด็กไหหลำมากกว่า 30 ปี เป็นนักดนตรีอาวุโสในวงงเด็กไหหลำ เริ่มหัดดนตรีด้วยใจรักตอนอายุ 20 กว่า ๆ หน้าที่ประจำคือตีกลองและสีซอ เคยเล่นงิ้วเป็นตัวโจ๊กประจำคณะงิ้วไหหลำ นอกจากนี้ยังเป็นเจ้าของคณะหุ่นกระบอกลไหหลำ ชื่อว่าคณะรวมศิลป์ เคยออกรายการโทรทัศน์ รับเล่นแก็บเป็นประจำที่ศาลเจ้าแม่ทับทิมที่สามเสน

ภาพประกอบ 43 นายด่านหมิงหล่วน

4. นายด่านหมิงหล่วน ตำแหน่งเป่าปี่ตัวดัดมาจากปุ่นเซี่ยวไก่ว้ มณฑลไหหลำ สาธารณรัฐประชาชนจีนภรรยาชื่อ หลี่กิมยี่ นายด่านหมิงหล่วน มีความสามารถสูงทางดนตรีเป็นเพื่อนกับนายหวังหางเซียงเข้ามาเมืองไทยเมื่อปี พ.ศ.2535 อาชีพหลักเล่นดนตรีประกอบจ๊วไหหลำและวงเด็กจบการศึกษาระดับม.ปลายต่อมาได้ไปเรียนวิชาสีพการแสดงจ๊ว เรียนเป่าปี่และซอเดี่ยวอีกกับอ. ก้วยหยี่หน้า และเล่นดนตรีประกอบพิธีกรรมวงเด็กกับอาจารย์ ยงเพ็ด มาเมืองไทยด้วยการชักชวนของป้าและมาเยี่ยมคุณปู่ที่เมืองไทย

ภาพประกอบ 44 นางทองสุข ทองเลื่อน

5. นางทองสุข ทองเลื่อน หรือ เคียวกิมโห่ง ตำแหน่ง เครื่องจังหวะ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 7/553 ม.อาสเฮ้าส์ ต.บางใหญ่ อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน เริ่มต้นชีวิตนักดนตรีโดยเป็นคนเก็บอุปกรณ์ในโรงจ๊ว ต่อมาจึงตีเครื่องประกอบจังหวะในวงดนตรีเมื่อ พ.ศ. 2520 มีประสบการณ์ในการทำงานเด็กกว่า 30 ปี หน้าที่ประจำคือตีกลอง ตีฉาบ ตีโหล่ว

ภาพประกอบ 45 นายฮั่วเจงไห่

6. นายฮั่วเจงไห่ ตำแหน่ง ปี่ตัวดัด เป็นชาวจีนแผ่นดินใหญ่มาจากเกาะไหหลำมีความสามารถหลายด้านเช่น สีซอ เป่าปี่ เป็นคนอภยาศยดีสามารถสร้างเครื่องดนตรีได้มาเมืองไทยพร้อมภรรยาชื่อ วังเพ็ง เป็นผู้ช่วยแสดงจ๊วในพิธีงเด็ก อาศัยอยู่แถวบางโพ ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว

ภาพประกอบ 46 นายหงวนไคกวง

7. นายหงวนไคกวง ตำแหน่ง กีต้า เป็นชาวจีนแผ่นดินใหญ่มาจากอ.มุนเชียงโกวี่ มณฑลไหหลำ อาศัยอยู่ซอยประชาชื่น 99 ร่วมงานกับคณะงเด็กไหหลำตั้งแต่ครั้งนายด่านเฮงกุน ยังมีชีวิตอยู่ มีหน้าที่ประจำคือ ดีดกีตาร์ เป่าปี่ตีฆิม

1.6 อิทธิพลของดนตรีที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเด็ก

ดนตรีในการประกอบพิธีกรรมงเด็กนั้นมีส่วนสำคัญที่ทำให้พิธีงเด็กมีส่วนสำคัญที่ทำให้พิธีงเด็กมีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น เดิมทีนั้นพิธีงเด็กคงเป็นแต่เพียงพิธีทางศาสนาที่มีแต่เพียงพระสงฆ์หรือฆราวาสผู้ทำพิธี โดยมีเฉพาะการสวดสธายามนต์ และมีเครื่องประกอบจังหวะการสวดบ้างเล็กน้อย ต่อมาเมื่อพิธียาวนานทำให้ระหว่างประกอบพิธีกรรม มีความน่าเบื่อหน่ายและมองไม่

เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนด้วยภาษากีดี บทสวดกิตี จึงมีการนำดนตรีเข้ามาประกอบภายในพิธีกรรมทำให้พิธีกรรมมีสีสัน สร้างบรรยากาศน้อมนำจิตใจและความเชื่อ ของผู้ร่วมพิธีกรรมให้มีความศรัทธามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ดนตรียังมีส่วนในการเป็นอาถรรพ์สัญญาณในแต่ละช่วงของพิธีกรรมเป็นการแสดงถึงสัญญาณแห่งการเคารพต่อเทพยดาฟ้าดิน การรับรู้ของเทพยดาฟ้าดิน มีผลกระทบต่อจิตใจมนุษย์ ผู้ซึ่งประกอบพิธีถวาย การตีโหล่วรับหลังจากการจบการสวดในหนึ่งวรรค เพื่อแสดงความเคารพต่อเทพยดา แสดงถึงการให้รับรู้ต่อเทพยดาฟ้าดิน

ภาพประกอบ 47 การตีโหล่วในระหว่างพิธีกรรม

ดนตรียังเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบพิธีมิให้เหนื่อยได้มีโอกาสพักในช่วง ดนตรีบรรเลง ช่วยประคองเสียงมิให้เพี้ยนไปจนตลอดพิธีในกรณีงเด็กไหหลำนี้ผู้เป่าปี่คอยเป่าปี่คลอ ผู้ประกอบพิธีไปตลอดพิธีหรือผู้ตีโกล่วบ้างจะต้องตีสั้นจังหวะให้ผู้ประกอบพิธีในช่วงระหว่างการสวด ดนตรีเรียบได้ตั้งตัวดำเนินเรื่องในพิธีกรรมงเด็ก นอกจากนี้สร้างความรู้สึกถึงความเป็นกลุ่มชนความเหนียวแน่นในชาติพันธุ์ ซึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจลูกหลานผู้เสียชีวิตและผู้ร่วมพิธี กล่าวได้ว่าตัวพิธีงเด็กขาดไปซึ่งดนตรีประกอบพิธีกรรมแล้ว ความเข้าใจที่ง่ายขึ้นและเป็นรูปธรรมของพิธีงเด็กก็คงหาย ส่งผลให้ไม่สามารถดำรงซึ่งพิธีกรรมอันทรงคุณค่าต่อไปได้ในอนาคต

1.7 แนวโน้มในอนาคตของดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ

ดนตรีซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการประกอบพิธีงเด็ก เป็นตัวบ่งบอกเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของพิธีงเด็กไหหลำ เรียกได้ว่าถ้าไม่มีดนตรีแล้วพิธีกรรมงเด็กคงขาดความขลังความศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อมั่นในศรัทธาลงไปไม่น้อย ในปัจจุบันนักดนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นปัญหาหนักใจแก่ผู้ดำเนินกิจการพิธีงเด็กเป็นอย่างมาก แต่เดิมเมื่อชาวไหหลำในประเทศไทยได้ลงหลักปักฐานเป็นชุมชน เมื่อมีการสมโภชหรือประกอบพิธีกรรมต่างๆ มักจะว่าจ้างนักดนตรีมาจากเกาะไหหลำ มาประกอบพิธีต่างๆ ที่เป็นจารีตนิยมของชาวจีนไหหลำเช่น บวงสรวงเจ้าแม่ทับทิม, แสดงงิ้ว, เล่นหุ่นกระบอกไหหลำฯ แต่ก็นักว่าจ้างเป็นครั้งคราว นักดนตรีก็จะรับงานมาพร้อมคณะนักแสดงงิ้ว เมื่อหมดหน้างานก็จะกลับไปเกาะไหหลำ

ต่อที่มีเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบสาธารณรัฐ สงคราม ประกอบกับมีโรคระบาด, ข้าวยากหมากแพง ด้วยเหตุทั้งหลายนี้ทำให้ชาวจีนตัดสินใจย้ายเข้ามาประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และเมื่อชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นมากขึ้น มีการแพร่กระจายชุมชนมากขึ้นไปหลายที่เช่น นครสวรรค์, ลำปาง, พิจิตร ฯ ทำให้มีงานมากขึ้นจึงมีนักดนตรีบางกลุ่มย้ายเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นการถาวร เมื่อเข้ามาในประเทศไทยแล้วนักดนตรีส่วนมากจะเล่นดนตรีงานพิเศษ และจะประกอบอาชีพตามความถนัดของชาวจีนไหหลำเช่น ทำเฟอร์นิเจอร์เครื่องเรือนไม้, ขายข้าวมันไก่, โรงไม้, รับจ้างซักเสื้อผ้า เป็นต้น และเมื่อหน้างานก็จะเล่นดนตรี, แสดงงิ้ว หากใครมีความรู้ทางด้านพิธีกรรมก็จะเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมเรียกว่า “เด้าเซ” โดยมากจะเป็นหมอแผนโบราณ, หรือนักพรตตามโรงเจ

ตามที่กล่าวข้างต้นแสดงถึงวัฒนธรรมจีนไหหลำในไทยมีความสมบูรณ์พร้อมระดับหนึ่งเติบโตไปพร้อมกับความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีนไหหลำ ต่อมาเมื่อสังคมของชาวจีนไหหลำได้มีการผสมปนเป่กับวัฒนธรรมไทยโดยการสมรสที่ดี การปรับตัวที่ดี ภาษาจีนสำเนียงไหหลำที่ดี ความผิ่ดเคื่องทางเศรษฐกิจ ความต้องการทางสัญชาติค่านิยมในวัฒนธรรมไทยที่ดี ทั้งหลายเป็นผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เช่นมีการตัดทอนพิธีกรรม เพื่อความประหยัดและความสะดวก หรือยกเลิกบางพิธีที่ไม่ค่อยมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตไป ซึ่งเหตุทั้งหลายทำให้ดนตรีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมได้รับผลกระทบอย่างมาก เช่นมีการลดจำนวนนักดนตรีลงไป ในพิธีกรรม จากโดยหลักแปดคนก็เหลือเพียงห้าคนเพื่อประหยัดค่าตัว และไม่มีการสืบทอดทางดนตรีที่เป็นเรื่องเป็นราว ทำให้วัฒนธรรมทางดนตรีของชาวจีนไหหลำหายไปอย่างหน้าเสียดายในสังคมใหม่เหลือแต่เพียงกลุ่มคนชราบางกลุ่มตามศาลเจ้า

ในปัจจุบันหลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปิดประเทศทำให้ชาวจีนเป็นจำนวนมากเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย และจุดนี้เองเป็นจุดที่ทำให้วัฒนธรรมของชาวจีนกลุ่มต่างๆ รวมทั้งชาวจีนไหหลำได้กระเตื้องขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีการว่าจ้างนักดนตรี, นักแสดงจากเกาะไหหลำซึ่งเข้ามาโดยเซ็นสัญญาในลักษณะปีต่อปีขึ้นอยู่กับการตกลงของเจ้าของคณะและโดยมากจะมีการยืมตัวกัน เช่นเล่นงิ้วเป็นงานหลักถ้ามีงเด็กก็จะไปเล่นงเด็กด้วยทางหนึ่ง ส่วนผู้ประกอบพิธีนั้นโดยมากเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้าน ดนตรีด้วยคล้ายกับกลุ่มเป๊พาทยลิกหมอทำขวัญในสังคมไทย ส่วนทางด้านพิธีกรรมและดนตรีได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำในไทยเป็นวัฒนธรรมเก่าก่อน การปฏิวัติทางวัฒนธรรมในประเทศจีน ส่งผลให้พิธีกรรมที่ประกอบโดยผู้ประกอบพิธีกรรม หรือเด้าเซ ที่มาจากประเทศจีนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมเดิมไปบ้างทางด้านรายละเอียด แต่โดยทั่วไปแล้วยังมีความคล้ายคลึงเป็นส่วนมาก

ในปัจจุบันสนนราคาของการประกอบพิธีงเด็กต่อครั้งอยู่ที่ราคา 50,000 บาทผู้ประกอบพิธี อยู่ที่ราคา 10,000 บาท นักดนตรีอยู่ในราคา 1,500 บาทต่อพิธี ปัจจุบันเราต้องพึ่งดนตรีจากประเทศจีน จึงเป็นการยากที่จะคาดหวังในการฝากวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำแห่งนี้ไว้กับแผ่นดินไทย นอกจากนี้มีการผลิตนักดนตรีจากลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำในประเทศไทยและปลูกฝังความรักใน วัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำจึงจะช่วยให้วัฒนธรรมแห่งนี้ไม่สูญสิ้นไป

2. ข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์หาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม

ทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความครบถ้วนและสามารถแสดงถึงความเข้มแข็งทางด้าน วัฒนธรรมได้ชัดเจนที่สุดจึงต้องมีการรวบรวมเอาเรื่องที่สามารถชี้ชัดถึงสิ่งที่ต้องประเมินคือความเข้มแข็ง ทางวัฒนธรรมของพิธีกรรมงเด็กพิธีงเด็กไหหลำคณะด้านฮ่งกุน (โกกุน) และดนตรีประกอบพิธีกรรม กงเด็กไหหลำ ได้แก่ชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป การมีใจใฝ่หาความรู้ พื้นฐานทางด้านค่านิยมและอุดมการณ์ การสืบสานต่อวัฒนธรรมประเพณีและศาสนาที่ถูกลืมในพิธีงเด็กไหหลำ คณะด้านฮ่งกุน (โกกุน) และดนตรีประกอบพิธีกรรมกงเด็กไหหลำ โดยใช้ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรมของ รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์ ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

2.1 อยู่อย่างไทย (แบบจีน)

ชาวจีนไหหลำโดยทั่วไปแล้วเป็นกลุ่มชาวจีนที่มีจำนวนน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มชาวจีนทั้งหมด ประกอบสัมมาอาชีพโดยเอกเทศเฉพาะทางตามความถนัด ได้แก่ ทำกิจการโรงไม้, ทำเฟอร์นิเจอร์, ชักกรีด, ขายอาหาร (ข้าวมันไก่, ขนมจีนไหหลำ, ขายกาแฟ, ขนมโบเกี้ย, ขนมจินเดฯ) ประกอบกิจการโรงแรม, ต่อเรือ เป็นต้น ชาวจีนไหหลำเป็นนักเผชิญโชคในสายเลือด ดังนั้นจะพบชาวจีนไหหลำได้ตามจังหวัดต่างๆ ใน ประเทศไทยเนื่องจากชาวจีนไหหลำเป็นชาวจีนกลุ่มแรกๆที่ออกจากเมืองหลวงเพื่อแสวงหาที่ทำกินที่เอื้อ ต่ออาชีพของตน เช่นไปทางภาคเหนือซึ่งมีทรัพยากรในการทำป่าไม้ทำเฟอร์นิเจอร์ ไปอยู่ที่สุราษฎร์ธานี เพื่อทำการประมงและมีสภาพเป็นเกาะคล้ายกับเกาะไหหลำ

ภาพประกอบ 48 แผนที่เกาะไหหลำ

วิถีชีวิตของชาวจีนไหหลำ จะมีสีสันในช่วงปลายปีเนื่องด้วยศาสนพิธีของชาวไหหลำจะอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมเป็นต้นไปจนถึงช่วงเทศกาลตรุษจีนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ และหลังจากนั้นวิถีชีวิตของชาวไหหลำจะดำเนินอย่างเรียบง่ายเป็นปกติ เนื่องด้วยเหตุนี้ชาวไหหลำมีช่วงเวลาเทศกาลยาวนานติดกันทำให้ชาวจีนไหหลำบางกลุ่มได้พบช่องทางทำมาหากินโดยการเป็นนักดนตรี หรือนักแสดงจิวเพื่อที่จะรองรับเทศกาลที่มีความยาวนานและสามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ ได้อย่างดี โดยอาศัยเวลาว่างในช่วงที่ไม่มีเทศกาลเป็นช่วงเวลาในการฝึกหัด คล้ายกับสังคมไทยในช่วงที่หมดหน้างานก็จะไปหัดลิเกหรือปี่พาทย์เพื่อรองรับเทศกาลงานบุญต่างๆ และเป็นวิชาชีพติดตัวอีกทางหนึ่ง

แบบอย่างของนายด่านเฮงกุนเจ้าของคณะงเต๊ก เมื่อเข้ามาเมืองไทยเป็นครั้งแรกได้ประกอบสัมมาอาชีพ รับจ้างซักผ้า, ขายกาแฟ ยามปกติจะประกอบสัมมาอาชีพในการทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเรือน ในยามว่างจะหัดจิว โดยหัดเป็นตัวแทนเอกในภายหลังได้ยึดเป็นอาชีพหลักเมื่อมีอายุมากขึ้นและเมื่อถึงหน้าเทศกาลจะแสดงจิวเป็นเวลานานหลายเดือนโดยเล่นกับคณะเจียบหยี่บ้าง คณะนำศิลป์บ้าง ต่อมานายด่านเฮงกุนได้พลิกผันตนเองมาสู่การทำพิธีงเต๊กโดยใช้ความรู้ความสามารถทางด้านจิวและดนตรี ภายหลังได้ประกอบเป็นอาชีพหลักเมื่อบั้นปลายชีวิตซึ่งแสดงออกถึงวิถีชีวิตของศิลปินชาวไหหลำพื้นทะเลรุ่นเก่าได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 49 ร้านขนมจีนไหลล่า อาหารยอดนิยมของชาวไหลล่า

นายด่านเฮงกุนได้ดำเนินตามวิถีของชาวไหลล่าอย่างเหนียวแน่น ในช่วงเทศกาลมีงานตามศาลเจ้าต่างๆ ,งานงเต็ก, งานทิ้งกระดาษ,งานรวมกระดาษรูปผู้ที่เสียชีวิตเกินกว่า3 ปีไปร่วมกับกระดาษรูปบรรพบุรุษ (ก๊ับไหล่ว),งานเสดาะเคราะห์หรือกงเต็กคนเป็น,งานลุยไฟ,งานล้างป่าช้า,งานกินเจ,งานล้างสีที่ทางค์เทพเจ้า เป็นต้น นายด่านเฮงกุนก็จะไปประกอบพิธีด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นให้พี่น้องชาวไหลล่ามีความสุขด้วยความเห็นอกเห็นใจ ถึงแม้ว่าจะไกลจนต้องพักค้างอ้างแรมก็ตาม แตกต่างกับเต่าเซสมัยใหม่ที่มาจากเกาะไหลล่าที่เข้ามาเพื่อประกอบอาชีพมากกว่าเป็นผู้นำทางจารีตวัฒนธรรม โดยเข้ามาเล่นจ๊วเป็นหลักและเมื่อหน้าหมดงานก็จะกลับไปประเทศจีนถ้าไม่มีสัญญาผูกมัดกับทางคณะจ๊วใด ถึงกับมีการกล่าวว่าทำงานเก็บเงินไว้กินช่วงว่างงาน บางคนเมื่อว่างงานจะขายน้ำเต้าหู้หรือปาตองโก ในกรณีนี้จะคล้ายกับชาวจีนไหลล่าโพ้นทะเลรุ่นแรกที่เข้ามาในประเทศไทยจากรูปการณแล้วคล้ายเป็นวัฏจักรกลับมาอีกครั้ง

2.2 ใฝ่ใจศึกษา

นายด่านเฮงกุนเจ้าของคณะกงเต็กนั้นเป็นผู้ที่เสาะหาความรู้ในด้านศิลปะวัฒนธรรมการแสดงของชาวจีนไหลล่าเรียกได้ว่าทุกชนิดเช่น จ๊ว,ดนตรีด้วยใจรักเป็นอย่างยิ่งเรียกว่าโดยสายเลือดเลยก็ว่าได้ นายด่านเฮงกุนมักกล่าวกับผู้ที่อยู่ใกล้ตัวในเชิงตลกขบขันว่า “ที่ตนเองต้องมาเป็นจ๊วนั้นเนื่องจากพ่อของตนเองมักจะร้องจ๊วทั้งวันร้องมากจนกระทั่งชาวบ้านในละแวกหมู่บ้านเดียวกันกล่าวว่าร้องมากเดี๋ยวลูกหลานจะไม่มีร้อง” (ในทำนองที่ว่าเก็บไว้ให้ลูกหลานร้องบ้าง) นายด่านเฮงกุนได้หัดจ๊วกับคณะเงียบหยี่ ที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหัดเป็นตัวนางเอก ในโรงจ๊วนี้เองทำให้นายด่านเฮงกุนได้ซึมซับความสามารถทางด้านดนตรีไปพร้อมกับการหัดจ๊ว เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องสัมพันธ์กันตลอด แม้วานายด่านเฮงกุนจะไม่ได้มีความรู้ทางด้านดนตรี นาฏศิลป์จากเกาะไหลล่ามากมายนักแต่ด้วยใจรัก ทำให้นายด่านเฮงกุนได้พัฒนากลายเป็นเต่าเซที่ มีการยอมรับอย่างยิ่งใน

วงการงเด็กไหหลำ ในการประกอบพิธีงเด็กถ่านายด่านเฮ่งกุนมิได้รับตำแหน่งเด๋าเซ เล่นเป็นจิวตลก ในงเด็ก มักจะเป็นนักดนตรีบรรเลงขลุ่ย,หรือซอจีน โดยหลักการที่จะเป็นนักดนตรีงเด็กนั้นต้องมีใจ ใฝ่ศึกษาเพราะในเรื่องเพลงของแต่ละสำนักและอาจารย์จะไม่เหมือนกัน

ภาพประกอบ 50 การแสดงงไหหลำในพิธีงเด็ก

ด้วยเหตุนี้นักดนตรีจำเป็นต้องมีความสามารถเอาใจใส่ในเรื่องของเพลงตลอดเวลาในระหว่างประกอบ พิธีจะสังเกตได้ว่านักดนตรีจะสอบถามเด๋าเซตลอดเวลาเรื่องเพลงในพิธีกรรมโดยจะสอบถามในช่วง ระหว่างพักและยึดถือคำแนะนำของเด๋าเซเป็นสำคัญ นักดนตรีจะต้องสังเกต ได้เป็ในระหว่างประกอบ พิธีกรรม เช่นดนตรีขึ้นระหว่างการสวดมนต์, จังหวะของโหล่วที่ตีรับค่านับจากการสวดมนต์, จังหวะสวด มนต์, การเดินประกอบพิธี ศึกษารายละเอียดของพิธีกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่เล่นดนตรีได้แล้ว จะมาเล่นประกอบพิธีกรรมงเด็ก นายด่านเฮ่งกุนได้ผ่านเด๋าเซหรือผู้ประกอบพิธีหลายคนเป็นสำคัญ ส่งผลให้มีประสบการณ์มากมีความชำนาญเมื่อเกิดปัญหาระหว่างประกอบพิธีสามารถแก้ปัญหาได้ และส่งผลถึงค่าตัวที่สูงในการบรรเลงประกอบพิธีหรือเรียกว่า “รู้งาน” นั่นเองจนสามารถพัฒนาเป็น เด๋าเซที่มีความสามารถ การมีใจที่ใฝ่ในการศึกษา ฝึกฝนฝีมือเรียนรู้ขนบธรรมเนียมการประกอบพิธีกรรม อีกรทั้งดนตรีเพลงการ นั้นเป็นสิ่งสำคัญด้วยความพากเพียรอดทนสาเห ใฝ่ใจศึกษาส่งผลให้นายด่านเฮ่งกุน กลายมาเป็นหัวหน้าคณะงเด็กไหหลำที่มีชื่อเสียงคณะหนึ่ง

2.3 เสาะหาความรู้

ในการประกอบพิธีงเด็ก นายด่านเฮ่งกุน ใช้ความความชำนาญเป็นอย่างมากที่จะเรียนรู้ เพื่อให้ตนมีความรู้ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ในพิธีกรรม เพื่อความศักดิ์สิทธิ์ และความเชื่อมั่นของผู้เข้าร่วม พิธีว่าพิธีกรรมจะส่งผลให้ผลบุญนั้นถึงผู้เสียชีวิตให้ได้มีความสุขกับผลบุญที่ลูกหลานได้ประกอบพิธีกรรม อุทิศให้ในโลกหลังความตาย ด้วยเหตุนี้นายด่านเฮ่งกุน จึงต้องเสาะหาความรู้เคล็ดต่างๆ ที่สามารถทำ

ให้ผลบุญถึงผู้ตายโดยสมบูรณ์ที่สุด ตามหลักวิชาทางศาสนาและไสยศาสตร์ รวมถึงข้อห้าม ฤกษ์ยาม ตามหลักโหราศาสตร์ที่สามารถส่งผลบุญต่อผู้เสียชีวิตและส่งผลดีต่อชีวิตของลูกหลานที่ยังคงดำรงชีวิตอยู่ อีกทั้งทางด้านคนตรีนายด่านเฮงกุนได้เสาะหาความรู้ทางด้านคนตรีจากผู้ประกอบพิธีหรือเต๋าเซ่ที่มีประสบการณ์โดยการไปฝากตัวเป็นศิษย์หรือร่วมงานกับผู้ประกอบพิธีที่มีประสบการณ์และความรู้ เพื่อสังเกตและสังสมประสบการณ์และความรู้ที่ได้พบเห็นเพราะยังไม่มีตำราที่เขียนในรายละเอียดของคนตรีพิธีกรรมงเต็ก เพราะวัฒนธรรมแขนงนี้มีการสืบทอดแบบปากต่อปาก และองค์ความรู้ที่ได้มาจากการสังเกต, สอบถาม, คำบอกเล่า ทำให้การเสาะหาความรู้เป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตของนายด่านเฮงกุน

ภาพประกอบ 51 เต๋าเซ่ต้องมีประสบการณ์ความรู้ทางด้านพิธีกรรมเป็นอย่างดี

2.4 เข้าสู่ค่านิยม

งเต็กไหหลำหรือพิธีใต้เจ เป็นพิธีที่มีความสำคัญพิธีหนึ่งในวงจรชีวิตของชาวจีนไหหลำ นอกจากจะเป็นพิธีปลงศพตามประเพณีโบราณแล้ว ยังแฝงไว้ในเรื่องความกตัญญูที่บุตรพึงมีต่อบุพการี ค่านิยมในเรื่องความกตัญญูนี้เรียกได้ว่าเป็นใจความสำคัญของพิธีงเต็กก็ว่าได้ เป็นการอุทิศความดี และผลบุญให้บุพการี เป็นการช่วยเหลือวิญญาณบุพการีให้ไปสู่สัมปรายภพที่ดี มีการจำลองชีวิตหลังความตายเช่นการเดินทางไปสู่ปรโลก พรรณาถึงเรื่องการตั้งครรภของแม่ว่ามีความลำบากยากเย็นอย่างไร เพื่อให้ลูกได้รู้ถึงความยากลำบากของแม่ มีการแสดงถึงการรำลึกถึงมาตุภูมิ การเน้นย้ำความเข้มแข็งทางชนชาติ โดยมีการแสดงการแจ้งข่าวถึงเจ้าที่เจ้าทางที่บ้านเกิดในเมืองจีนให้มารับวิญญาณผู้ตายกลับไปพร้อมกับบรรพบุรุษในเมืองจีน การปลดบ่วงกรรม เป็นการปลดบ่วงโศกผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ให้มีความมั่นใจว่าผู้เสียชีวิตจะไปยังภพภูมิที่ดี ๕ ทั้งหลายเหล่านี้เป็นการสะท้อนคติความเชื่อออกมาในรูปแบบพิธีกรรมและการแสดง นอกจากนี้ยังเป็นมรดกานุสติของผู้ยังมีชีวิตอยู่ เป็นเครื่องเตือนเพื่อไม่ให้ทำความชั่วร้าย และสร้างกรรมดีในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ มีการสะท้อนค่านิยมในเรื่องสินบนใต้โต๊ะ

อย่างไรในกรณีที่มีการพบวิญญูณร้ายก็จะมีค่าคุ้มครอง หรือในกรณีที่มีการเบกวิญญูณไปเข้าร่วมพิธีก็จะต้องมีการติดสินบนยอมบาลเสมอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงความมั่นใจว่าวิญญูณจะปลอดภัยและอยู่ในความคุ้มครอง จากที่กล่าวมาทั้งหมดดนตรีประกอบพิธีกึ่งเด็กมีอิทธิพลอย่างมากในการโน้มน้าวจิตใจของผู้เข้าร่วมพิธีทำให้พิธีมีมิติมีความสมจริงทางอารมณ์ คล้อยตาม มั่นใจต่อความเชื่อ ในปัจจุบันได้มีการนำเครื่องดนตรีสากลเช่น กีตาร์เข้ามาผสมผสานให้ค่านิยมในการใช้ดนตรีประกอบพิธีกรรม มีการพัฒนาทางด้านเครื่องดนตรี เพื่อที่จะแทนเครื่องดนตรีบางชิ้นที่มีความยุ่งยากในการเคลื่อนย้ายหรือมีเสียงเบาเช่นขิม ทำให้การบรรเลงขาดความไพเราะในที่โล่งแจ้ง ไม่ว่าจะเครื่องดนตรีจะพัฒนาในทางใดแต่ค่านิยมของดนตรีประกอบพิธีกรรมยังคงเหนียวแน่นในการประกอบพิธีกรรมอย่างแยกออกจากกันไม่ได้

ภาพประกอบ 52 กีตาร์เป็นเครื่องดนตรีที่ถูกนำมาแทนที่ขิมในวงวงเด็กไหหลำ

2.5 สร้างสมอุดมการณ์

นายด่านเฮ่งกุน เป็นผู้ที่สร้างสมอุดมการณ์ในการประกอบพิธีกึ่งเด็กโดยมีความมุ่งมั่นที่จะดำรงรักษาประเพณีที่ดั้งเดิมของชาวจีนไหหลำ นายด่านเฮ่งกุนได้สร้างสมอุดมการณ์ที่จะประกอบพิธีอย่างสุจริตและไม่ละทิ้งจารีตแบบโบราณ นายด่านเฮ่งกุนได้เริ่มในการเรียนรู้ในการประกอบพิธีโดยลำดับตั้งแต่หน้าที่เขียนอักษรจีน เตรียมเครื่องบูชาต่างๆ เล่นดนตรี ตลอดเป็นผู้ช่วยทำพิธี จนกระทั่งเป็นผู้ประกอบพิธีโดยลำดับ โดยเฉพาะการเป็นเจ้าของพิธีนั้น จะต้องกลับไปประกอบพิธีแต่งตั้ง (พิธีบัวเจ็ก) ที่เมืองจินเสี่ยค่าใช้จ่ายรวมกันหลายแสนบาท

ภาพประกอบ 53 หลังจากผ่านพิธีบัวเจ็กแล้วเต๋าเซจะได้รับตราประทับแสดงความเป็นเจ้าพิธี

นั่นเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นการประกอบอาชีพแต่เพียงอย่างเดียวแต่แสดงให้เห็นว่ามี การสั่งสมอุดมการณ์เป็นเวลายาวนานมีความตั้งปณิธานที่จะรักษาประเพณีที่ดั้งเดิม ตลอดจนมีความมุ่งมั่นที่จะแนะนำเอาใจใส่ผู้ร่วมพิธีเสมือนเป็นญาติมิตรคอยปลอบประโลม ลูกหลานผู้เสียชีวิตด้วยความอ่อนโยน เห็นใจ ในการสูญเสียผู้เป็นที่รัก ประกอบพิธีด้วยความตั้งใจสำรวมและสงบเพื่อให้ลูกหลานผู้เสียชีวิตมีความมั่นใจและอุ่นใจว่าวิญญาณของผู้เสียชีวิตจะไปสู่สัมปรายภพตามคติความเชื่อ และรอดพ้นจากเวรกรรมต่างๆ ที่ได้กระทำมาเมื่อครั้งยังมีชีวิตและไปอยู่ในภพภูมิที่สูงกว่าเดิม ดังที่กล่าวมาการสร้างสมอุดมการณ์ของนายด่านเฮ่งกุน นั้นคงไม่เพียงการประกอบอาชีพเพียงเพื่อประทังชีวิตเพราะถ้าคิดเป็นการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพแล้วก็คงจะไม่คุ้มกับการลงทุนอย่างแน่นอน นายด่านเฮ่งกุนได้เก็บสั่งสมประสบการณ์ที่เล็ดลอดจะน้อยจนกระทั่งกลายเป็นอุดมการณ์ที่ยิ่งใหญ่และอุดมการณ์นี้ยังคงสืบต่อมาถึงปัจจุบันเป็นเอกลักษณ์สำคัญในการประกอบพิธีงเด็กของคณะในด่านเฮ่งกุนเพื่อสืบสานพิธีงเด็กไหหลำซึ่งเป็นพิธีที่สำคัญในวิถีชีวิตของชาวจีนไหหลำให้คงอยู่ในแผ่นดินไทยสืบต่อไป

2.6 สืบสานวัฒนธรรม

นายด่านเฮ่งกุนได้สืบสานพิธีงเด็กเป็นพิธีที่แสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อบุพการีซึ่งแฝงไว้ด้วยคติทางพระพุทธศาสนาที่ลึกซึ้งผสมกับลัทธิขงจื้อตามความเชื่อดั้งเดิมที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมจีน ด้วยเหตุนี้ทำให้พิธีงเด็กไหหลำมีขั้นตอนและลำดับพิธีสลับซับซ้อนถึง 16 ขั้นตอนได้แก่

1. พิธีเซี่ยะตุ้ย หรือพิธีประพรมน้ำมนต์บริเวณมณฑลพิธี
2. พิธีตักเหล่ง หรือพิธีอัญเชิญผู้พิพากษาในปรโลกทั้งสิบขุม (ต๊ับเตี้ยน) มาสถิตที่บริเวณมณฑลพิธี
3. พิธีวัดตุ หรือพิธีเผาหนังสือใบเบิกทางวิญญาณ

4. พิธีโหว่งพัง หรือพิธีอัญเชิญเทพผู้รักษาทิศทั้งห้า
5. พิธีไต่วัน หรือพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงมาเป็นประธานในมณฑลพิธี
6. พิธีโก้ยเกียบ หรือพิธีแก้กรรม เฉพาะผู้ตายที่เป็นชาย
7. พิธีลิ้เซี่ยะ พิธีอัญเชิญเทพเจ้าต่างๆมารับเครื่องสังเวย
8. พิธีผ่นกวัน หรือพิธีเบิกวิญญาณจากโลง
9. พิธีอินบ่างหรือพิธีเชิญวิญญาณในรูปอากาศธาตุออกมาร่วมพิธี
10. พิธีตั้งตุ้ หรือพิธีส่งสาส์น
11. พิธีเป้าเอี้ยว หรือพิธีต้มยา
12. พิธี บั้งยางไห้ หรือพิธีขึ้นหอสูง
13. พิธีก้วยเกี้ยว หรือพิธีข้ามสะพานดอกบัว(ไน้โหว่เกี้ยว)
14. พิธีผ้วว่วย หรือพิธีล้างสระโลहितมารดา สำหรับผู้ตายที่เป็นสตรีและมีฐานะเป็นมารดา
15. พิธีพวกกก หรือพิธีชำระบาปด้วยไฟ
16. พิธีจี่บ่นหรือพิธีเซ่นไหว้วิญญาณ

โดยในแต่ละพิธีนั้นเป็นพิธีที่แฝงไว้ด้วยปรัชญาที่แยกคายคล้ายการทำขวัญนาของไทยการประกอบพิธีงเด็กหากจะเรียกว่าการทำขวัญวิญญาณก็คงจะไม่ผิด เนื่องจากมีการสาธยายถึง วงจรชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่การตั้งครรภ์ การเกิดแก่เจ็บตายการเดินทางของวิญญาณไปสู่ปรโลก ซึ่งเป็นการเรียนรู้ วงจรของชีวิตแบบทางคติความเชื่อและแสดงเป็นรูปธรรมให้เห็นว่าความตายเป็นเรื่องปกติ การแสดง การเดินทางของวิญญาณออกมาเป็นรูปธรรมก็เพื่อที่จะแสดงความมั่นใจของลูกหลานผู้เสียชีวิตได้ เดินทางไปสู่โลกของวิญญาณด้วยความปลอดภัย และดำรงตนในโลกนี้ต่อไปด้วยการประกอบกรรมดี ด้วยความที่พิธีงเด็กได้ถูกผนวกด้วยความเชื่อ, การเวลา, การยอมรับและความนิยมในสังคมทำให้พิธีงเด็กกลายเป็นพิธีที่มีความสลับซับซ้อนทางด้านความคิดที่ลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้พิธีกรรมงเด็ก ห่างไกลจากคนรุ่นใหม่ที่มีวิถีชีวิตค่อนข้างแตกต่างจากคนรุ่นเก่า เพราะคนรุ่นใหม่ไม่เข้าใจในวัฒนธรรม ความเชื่อที่มีภาษาเป็นช่องว่างรวมทั้งเรื่องของการใช้จ่ายในการประกอบพิธี ดังนั้นการที่จะให้พิธีงเด็ก ยังคงอยู่ได้ในโลกยุคใหม่ คงต้องมีการปลูกฝังแนวความคิดและความเข้าใจให้รุ่นใหม่อย่างถูกต้อง และมองพิธีงเด็กเป็นเรื่องของศีลธรรมที่ตึงมากกว่าการดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

ภาพประกอบ 54 เต้าเซกำลังถามถึงความลำบากในการตั้งครุฑของมารดา กับตีวกก

การสืบสานวัฒนธรรมพิธีกรรมการตายหรือพิธีงเด็กเป็นเรื่องยากสำหรับในสถานการณ์ปัจจุบันเนื่องจากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นแค่ปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยของพิธีกรรมงเด็ก ยังมีเรื่องในส่วนดนตรีที่มีความสำคัญมากเนื่องจากในปัจจุบันประสบหาขาดแคลนนักดนตรีเพราะไม่มีการผลิตดนตรีขึ้นมาในหมู่ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ ทำให้ต้องว่าจ้างนักดนตรีมาจากประเทศจีน ทำให้เกิดการไม่ครบวงจรในปัจจัยทางวัฒนธรรม รวมทั้งไม่มีการสอนภาษาจีนสำเนียงไหหลำในลักษณะที่เป็นรูปธรรม มีแต่เพียงภาษาพูดที่ยังคงเหลืออย่างอยู่ในสังคม เนื่องจากเป็นกลุ่มชนที่มีจำนวนน้อย ถ้าเปรียบเทียบกับกลุ่มชาวจีนสำเนียงภาษาอื่นๆ ในอนาคตการสืบสานวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำ คงจะต้องมีการสืบสานอย่างเป็นเรื่องเป็นราว อย่างเช่นกลุ่มชนชาติพันธุ์อื่นๆ ในประเทศไทยเป็นอย่างดีแน่นอน เพราะวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำเป็นวัฒนธรรมที่ล้ำค่าและเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงความเป็นชนชาติไหหลำอย่างแท้จริง

1.7 จุดจำประเพณี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในคณะงเด็กด้านเฮงกุน (โกกุน) ได้พบว่านอกจากพิธีกรรมงเด็กแล้วคณะงเด็กของนายด้านเฮงกุน ยังเข้าไปมีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมอื่นๆ ของชาวจีนไหหลำเช่น ประเพณีฉลองวันเกิดเจ้าแม่ทับทิม (จู๋โยเนี่ยว) และเทพเจ้า108องค์ งานฉลองวันเกิดเจ้าแม่ เป็นประเพณียิ่งใหญ่ของชาวจีนไหหลำได้มีการจัดงานมีการแสดงงิ้วถึง30คืนการแสดงหุ่นกระบอกไหหลำรวมทั้งมหรสพต่างเป็นช่วงที่ชาวจีนไหหลำจะแก้บนและขอพรจากเจ้าแม่และสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเทศกาลที่ชาวจีนไหหลำรอคอยและมีสีสันเป็นอย่างมากในช่วงปีหนึ่งของชาวไหหลำ

ภาพประกอบ 55 รูปปั้นเจ้าแม่จ้วยโบเนี้ยว

ประเพณีทิ้งกระจาดหรือกงเต๊กคนเป็น เป็นการที่อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ผีไม่มีญาติและมีการแจกข้าวสารอาหารแห้งแก่ผู้ยากจน มีการแจกตัวเพื่อนำมาแลกของมีการแจกทาน ทั้งหมดนี้มีพิธีกรรมที่เหมือนกับกงเต๊กกล่าวคือกงเต๊กความหมายโดยตรงคือการทำบุญบำเพ็ญกุศลนั่นเองซึ่งทำได้ทั้งคนที่เสียชีวิตและคนที่ยังมีชีวิตอยู่เพื่อเป็นการสวดเคราะห์เสริมดวงตามหลักความเชื่อทางศาสนาของชาวจีน ประเพณีลุยไฟในระหว่างช่วงกินเจ ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติต่อๆ กันมาในหมู่ชาวจีนที่นับถือ

ภาพประกอบ 56 หุ่นกระตาดรูปยมบาลในงานทิ้งกระจาด

พุทธศาสนิกายมหายานซึ่งมีความเชื่อว่าองค์เทพต่างๆ จะลงมาในโลกมนุษย์ในช่วงกินเจเดือน 9 เทพเจ้าต่างๆ จะมาอำนวยอวยพรแก่ชาวโลก ประเพณีล้างสีขององค์เทพที่จะประกอบพิธีเมื่อสีขององค์เทพเก่าลงและมักจะมีพิธีลุยไฟเป็นการต่อท่ายพิธี ประเพณีล้างป่าช้า เป็นการบำเพ็ญสาธารณกุศลต่อส่วนรวมที่ มักจะประกอบพิธีทิ้งกระจาดร่วมด้วยเป็นประเพณีที่ถือได้ว่าได้กุศลแรงมาก

ภาพประกอบ 57 งานทิ้งกระจาดที่ศาลเจ้าแม่ทับทิม

ประเพณีรวมกระถางธูป หลังจากการตายครบสามปีเพื่อรวมกระถางธูปของผู้ตายเข้ากับบรรพบุรุษคนอื่น ซึ่งนายด่านเฮงกุนได้จดจำและเรียนรู้การประกอบพิธีของแต่ละประเพณี ตามแบบโบราณ มาจากบูรพาจารย์ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้สิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับคนะงเด็กของนายด่านเฮงกุน คือดนตรีประกอบพิธีกรรม เสียงดนตรีที่ตั้งไปทั่วป่าพิธีมีส่วนสร้างความศรัทธาในพิธีต่างๆ และคนรุ่นหลังจะจดจำประเพณีต่างๆ ได้เพราะดนตรีจะเป็นเสียงที่คอยกระตุ้นเตือนความรู้สึกถึงความรัก, การรำลึกถึงบรรพบุรุษ, ความเป็นชนชาติจีนไหหลำ และจะกลายเป็นพลังในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีที่ดีต่อไป

2.8 ของดีศาสนา

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวจีนไหหลำรวมทั้งตัวนายด่านเฮงกุนด้วยในศาสนาของชาวจีนไหหลำผสมผสานระหว่างศาสนาพุทธนิกายมหายาน, ลัทธิเต๋า, ลัทธิขงจื้อและความเชื่อพื้นเมือง ทำให้มีเอกลักษณ์ความเชื่อเฉพาะกลุ่มชาวจีนไหหลำ ศาสนานี้เองที่มีส่วนช่วยให้เกิดกิจกรรมกระบวนกรและพิธีกรรมเกิดขึ้นเช่นพิธีงเด็ก, การกินเจ, การลุยไฟ ฯ โดยในความเชื่อเรื่องของพระโพธิสัตว์คือผู้ที่ตั้งปณิธานที่จะช่วยให้สัตว์โลกมีความสุขสมบุญของชาวพุทธศาสนา มหายานไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นใครก็สามารถเป็นพระโพธิสัตว์ได้ด้วยเหตุนี้พิธีกรรมต่างๆ ของชาวจีนไหหลำจึงไม่จำเป็นต้องนิมนต์พระสงฆ์มาประกอบพิธีแต่นิยมใช้มารวาสเป็นผู้ประกอบพิธีโดยสมมุติตนขณะทำพิธีตั้งปณิธานเป็นพระโพธิสัตว์เพื่อช่วยเหลือสัตว์โลก ไม่ว่าจะการประกอบพิธีกรรมใดๆ จะต้องมี การขอน้ำมนต์และความคุ้มครองจากพระพุทเจ้าเสมอ

ภาพประกอบ 58 แทนพิธีที่ผสมระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนาและเทพเจ้าของชาวไหหลำ

ด้วยความเชื่อนี้นายด่านแย้งกุนจึงตั้งปณิธาน ที่จะดำรงคงไว้เพื่อ ความเชื่อทางศาสนาของชาวจีนไหหลำ และในองค์ประกอบที่สำคัญของพิธีกรรมทางศาสนา ดนตรีจะช่วยสร้างบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพิธีกรรม พิธีกรรมทางศาสนาเป็นส่วนที่แสดงถึงความเจริญทางสังคมเพราะในสังคมที่มีพิธีกรรมที่ซับซ้อนย่อมบ่งบอกถึงความลึกซึ้งทางปรัชญาศาสนาที่แสดงออกผ่านทางพิธีกรรมทางศาสนา อย่างเช่นพิธีกึ่งเด็กของชาวจีนไหหลำมีถึง 16 ขั้นตอนและมีความแยกคายทางปรัชญาที่แฝงไว้ในพิธีกรรมแต่ละขั้นตอน ด้วยเหตุนี้ศาสนา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เกี่ยวข้องส่งผลต่อสภาวะจิตใจของบุคคล ให้เกิดความสุขสงบร่มเย็น และสามารถดำรงซึ่งเผ่าพันธุ์สืบต่อไป

จากคุณลักษณะ 8 ประการซึ่งประกอบด้วย อยู่อย่างไทย ใฝ่ใจศึกษา เสาะหาความรู้ เข้าสู่ค่านิยม สังฆมอุดมการณ์ สืบสานวัฒนธรรม จดจำประเพณี ของดีศาสนา เป็นปัจจัยที่มีบทบาทต่อการสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ของพิธีกรรมงเด็กไหหลำคณะด่านแย้งกุน (โกกุน) และดนตรีประกอบพิธีกรรมงเด็กไหหลำ ผลจากการวิเคราะห์สรุปว่า พิธีกรรมงเด็กไหหลำและดนตรีประกอบพิธีกรรมงเด็กไหหลำมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอยู่ไม่พร้อมมูล ในบางด้านปัจจัย เนื่องจาก การขาดแคลนนักดนตรีที่ต้องนำเข้าจากประเทศจีนรวมทั้งผู้ประกอบพิธีกรรม, การลดค่านิยมในการประกอบพิธีศพบแบบพิธีกึ่งเด็กเนื่องจากมีขั้นตอนในการประกอบพิธีมากส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายสูง และความไม่เข้าใจในการประเพณีอันดีงามที่แฝงอยู่ในการประกอบพิธีกรรมงเด็กของลูกหลานชาวจีนไหหลำ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในวัฒนธรรมปัจจุบันที่ผันแปรได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องดนตรีประกอบพิธีกรรมงเต็กไหหลำคณะด้านเฮงกุน (โกกุน) ซึ่งได้ดำเนินมาเป็นลำดับสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเต็กไหหลำคณะงเต็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน)
2. เพื่อศึกษาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเต็กไหหลำคณะงเต็ก ด้านเฮงกุน (โกกุน)

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึง ดนตรีจีนที่ใช้ประกอบพิธีงเต็กไหหลำ ซึ่งมีลักษณะและเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง และมีความแตกต่างไปจากดนตรีจีนของกลุ่มสำเนียงภาษาต่าง ๆ ที่พบในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา องค์ประกอบของวงดนตรีประกอบพิธีงเต็กไหหลำที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเต็กไหหลำ
3. ทำให้ทราบถึงผลการศึกษาวเคราะห์ ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบพิธีงเต็กไหหลำต่อกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ
4. ทำให้ทราบถึง การดำเนินกิจการและการดำรงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพิธีงเต็กไหหลำ และการดำรงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพิธีงเต็กไหหลำซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่ายิ่งของชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ

การศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทางมานุษยวิทยา โดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นหลักและการศึกษาทางเอกสาร (Document Research) เป็นส่วนประกอบเพื่อนำข้อมูลมาประมวลให้ได้ข้อมูลภาพรวม (Holistic) และเชื่อถือได้ (Reliability) โดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน) การจัดโรงพิธี ลำดับการประกอบพิธี เครื่องแต่งกายผู้ประกอบพิธี ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่บทความทางวิชาการ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ

เมื่อได้ข้อมูลทางเอกสารและข้อมูลทางภาคสนามแล้วผู้วิจัยได้จัดแยกประเภทข้อมูลและทำการศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหลำ คณะงเด็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน) โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของคณะงเด็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน)
- 1.2 ขนบธรรมเนียมของพิธีงเด็ก
- 1.3 เครื่องดนตรีประกอบพิธีงเด็กไหหลำ
- 1.4 บทเพลง
- 1.5 นักดนตรี
- 1.6 อิทธิพลของดนตรีที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเด็ก
- 1.7 แนวโน้มในอนาคตของวงดนตรีประกอบพิธีงเด็ก

2. ข้อมูลที่ได้มาจะทำการวิเคราะห์หาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม โดยใช้ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรมของ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 2.1 อยู่อย่างไทย
- 2.2 ใฝ่ใจศึกษา
- 2.3 เสาะหาความรู้
- 2.4 เข้าสู่ค่านิยม
- 2.5 สร้างสมอุดมการณ์
- 2.6 สืบสานวัฒนธรรม
- 2.7 จดจำประเพณี
- 2.8 ของดีศาสนา

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงในรูปแบบของการพรรณนา บรรยายเป็นความเรียงและสรุปเป็นรายงานการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยสรุปผลได้เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีงเด็กไหหล่า

1.1 ประวัติความเป็นมา

คณะงเด็ก ด่านเฮ่งกุน (โกกุน) เป็นคณะงเด็กคณะหนึ่งที่ดำเนินกิจการมากกว่า 30 ปี และยังคงดำเนินกิจการจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ นายเฮ่งกุน แซ่ด่านหรือโกกุน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในวงการงเด็กไหหล่า (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ผู้ซึ่งเป็นผู้ประกอบพิธีและเจ้าของคณะ เป็นชาวเกาะไหหล่าโดยกำเนิด นายเฮ่งกุนได้หัดทำงเด็กในคณะงเด็กพัทธวาของนายบุนหว่า แซ่ด่าน (โกบุนหว่า) ในหน้าที่เขียนตัวหนังสือและผู้ช่วยสวด ต่อมาเกิดปัญหาภายในคณะนายเฮ่งกุน จึงย้ายไปทำงเด็กกับคณะเขียนเขียนของนายเกียบัง แซ่ด่าน (โกบัง) และได้ตั้งคณะงเด็กของตนเอง ในปี พ.ศ. 2509 โดยกลับไปบ้านเกิดที่เกาะไหหล่าเพื่อไปประกอบพิธีครอบครัว (เพื่อมีสิทธิ์ในการใช้ตราประทับของตนเอง ในการประกอบพิธี) หรือเรียกตามภาษาไหหล่าว่าพิธี “บั่วเจ็ก” ได้ใช้ฉายาในการประกอบพิธีว่า “ด่านพัทธจิน”

นายเฮ่งกุน ได้ประกอบพิธีงเด็กด้วยความสามารถรอบด้าน คือ รู้ทั้งทางพิธีกรรมและเล่นดนตรีได้ นอกจากนี้ นายเฮ่งกุน ยังรับทำพิธีเบิกเนตรรูปเทพเจ้า, พิธีลุยไฟ, พิธีกับไหล (รวมกระถางรูปร่วมกับบรรพบุรุษ หลังจากผู้ตายเสียชีวิตไปแล้ว 3 ปี) อีกด้วย

นายด่านเฮ่งกุนเป็นที่นับถือของกลุ่มผู้ประกอบพิธีกรรมงเด็กไหหล่าและญาติผู้เสียชีวิตตลอด 36 ปีจนช่วงสุดท้ายของชีวิต นายเฮ่งกุนได้ประกอบพิธีเป็นครั้งสุดท้ายที่วัดตรีศเทพ เมื่ออายุ 74 ปี และหยุดการประกอบพิธีงเด็กเนื่องจากปัญหาทางสุขภาพ ป่วยเป็นมะเร็งลำไส้ และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ศิริรวมอายุได้ 75 ปีที่โรงพยาบาลกรมชลประทาน

ต่อมานางปราณี หาญวนิชกุล (เจ๊บ่วย) ภรรยาได้ดำเนินกิจการต่อจากนายเฮ่งกุน โดยยึดถือขนบธรรมเนียมจารีตตามแบบอย่างที่นายเฮ่งกุน ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ในปัจจุบันผู้ประกอบพิธีของคณะด่านเฮ่งกุนคือ นายหวัง หางเซียง มาจาก อำเภอบุนเซี่ยวไกว๋ มณฑลไหหล่า สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.2 ขนบธรรมเนียมของพิธีงเด็ก

พิธีงเด็กไหหลำหรือเรียกว่า พิธีไต้เจ้ พิธีจะเริ่มในเวลาประมาณ 10.00 น. และเสร็จพิธีราว 22.00 น. (ก่อนจะเคลื่อนศพไปฝังในวันรุ่งขึ้น) ในระหว่างพิธีจะหยุดให้ลูกหลานได้พักเป็นระยะ ๆ ส่วนพิธีกรรมแต่ละขั้นตอนนั้น จะต่างไปจากพิธีงเด็กจีนภาษาอื่น ๆ ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะมีพิธีเบิกวิญญาณหน้าโลงศพ และช่วงกลางคืน ซึ่งของทางจีนไหหลำจะเน้นหนักไปทางแสดงงิ้ว เป็นการจำลองเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้ตายในแดนปรโลกได้ลำดับขั้นตอนพิธีกรรมได้ 16 พิธีกรรมดังนี้

1. พิธีเซี่ยะตุ้ย หรือพิธีประพรมน้ำมนตร์บริเวณมณฑลพิธี
2. พิธีตักเหล่ง หรือพิธีอัญเชิญผู้พิพากษาในประโลกทั้งสิบขุม มาสถิตที่บริเวณมณฑลพิธี
3. พิธีวัดตุ หรือพิธีเผาหนังสือใบเบิกทาง
4. พิธีโห่งฟ้ง หรือพิธีอัญเชิญเทพผู้รักษาทิศทั้งห้าและสวดอัญเชิญพุกเต๊กกง หรือเจ้าที่ประจำหมู่บ้าน (ที่เมืองจีน) มาร่วมในพิธีและ การชักธงประกาศไวันอกศาลาสวดพระอภิธรรม
5. พิธีไต้วัน หรือพิธีอัญเชิญพระพุทธรเจ้าเสด็จลงมาเป็นประธานในมณฑลพิธี เต้าเซทำพิธีสวมจีวรเพื่อสมมุติตนเป็นพระโพธิสัตว์เพื่อประกอบพิธีกรรม
6. พิธีไก็ยเกียบหรือพิธีแก้กรรม เฉพาะผู้ตายที่เป็นชาย
7. พิธีลี้เซี่ยะ หรือพิธีอัญเชิญเทพเจ้าต่างๆมารับเครื่องสังเวยประกอบด้วยเครื่องสังเวยหมูเห็ดเบ็ดไก่และน้ำชา
8. พิธีผ่นกวัน หรือพิธีเบิกวิญญาณจากโลง
9. พิธี อีนปาง หรือพิธีเชิญวิญญาณในรูปอากาศธาตุออกมาร่วมพิธี)
10. พิธีตั้งตุ้ หรือพิธีส่งสาส์น
11. พิธีเบ้าเคี้ยว หรือพิธีต้มยา
12. พิธี บั้งยางไห้ หรือพิธีขึ้นหอสูง
13. พิธีกัยเกี้ยว หรือพิธีข้ามสะพานดอกบัว(ไน้ไหว้เกี้ยว)
14. พิธีผ้วว่วย หรือพิธีล้างสระโลหิตมารดา สำหรับผู้ตายที่เป็นสตรีและมีฐานะเป็นมารดา
15. พิธีฟวกกก หรือพิธีชำระบาปด้วยไฟ
16. พิธีจีบ่น หรือพิธีเซ่นไหว้วิญญาณ

1.3 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมของงิ้วไท่หล่าแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์

เครื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์นั้นเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้ประกอบพิธีใช้เคาะจังหวะประกอบการสวดมนต์ในพิธีกรรมซึ่งได้มาจากอิทธิพลของลัทธิเต๋า, ลัทธิขงจื้อ, ลัทธิความเชื่อพื้นเมือง ผสมกับพุทธศาสนาแบบมหายาน

2. เครื่องดนตรีประกอบการบรรเลงในพิธีกรรม

พิธีกรรมของชาวไท่หล่าก็จะใช้ดนตรีแบบไท่หล่า ระดับเสียง ทำนองสวด ก็จะเป็นทำนองพื้นเมืองที่มีในมณฑลไหหลำการบวงสรวงเทพเจ้า เพลงในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธรูปเจ้า เทพเจ้าชั้นสูง จะไม่มีเครื่องสายเข้ามาเกี่ยวข้องในพิธีกรรมมีเฉพาะดัวดัด โกว กงฉีโหล่ว และเครื่องประกอบจังหวะที่ทำจากทองเหลืองเท่านั้น ส่วนพวกเครื่องสายโดยมีซอเดี่ยวจะเข้าไปอยู่ในการแสดงงิ้วซึ่งแสดงเป็นส่วนประกอบท้ายของพิธีกรรม

1.3.1 การเทียบเสียง

การเทียบเสียงในการบรรเลงจะใช้ดัวดัดในการให้เสียงหลักของวง โดยเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องสายจะต้องเทียบเสียงเข้ากับดัวดัด

1.3.2 ประเภทของวงดนตรี

ประเภทของวงดนตรีแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ วงดนตรีประกอบการพิธีกรรมโดยนำวงโดยดัวดัดและวงดนตรีประกอบการแสดงในพิธีกรรมนำวงด้วยซอเดี่ยว

1.4 บทเพลง

ในการประกอบพิธีงิ้วไท่หล่าจะพบเพลงเป็นจำนวนมาเพลงที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมเพียงแต่อย่างเดียวยกเพลงที่พบได้แบ่งเพลงเป็นบทต่างๆจำนวน 8 บทในแต่ละบทได้มีการบันทึกบทเพลงเป็นโน้ตตัวเลข พบจำนวน 30 หน้าและจบแค่พิธีก๊วยเกี้ยว(ข้ามสะพานไม้ไผ่เกี้ยว) ในแต่ละเพลงจะมีชื่อเพลง รูปแบบของการบรรเลง และลำดับของพิธีกรรม

1.5 นักดนตรี

นักดนตรีในวงงิ้วไท่หล่าคณะด้านเฮ่กุน (โกกุน) มีจำนวน 7 คนปัจจุบันมีการว่าจ้างนักดนตรีมาจากเกาะไหหลำ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพราะประสบปัญหาขาดแคลนนักดนตรีเนื่องจากนักดนตรีรุ่นเก่าเสียชีวิต และไม่มีการสืบทอดอย่างต่อเนื่องในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนไหหลำ

1.6 อิทธิพลของดนตรีที่มีอิทธิพลต่อพิธีงเด็ก

อิทธิพลของดนตรีในการประกอบพิธีกรรมงเด็กนั้นมีส่วนสำคัญที่ทำให้พิธีงเด็กมีความสมบูรณ์แบบ สามารถมองเห็นพิธีกรรมได้เป็นรูปธรรม การนำดนตรีเข้ามาประกอบภายในพิธีกรรมทำให้พิธีกรรมมีสีสัน เป็นอาณัติสัญญาณในการประกอบพิธีกรรม สร้างบรรยากาศในมน้ำวจิตใจและความเชื่อ ของผู้ร่วมพิธีกรรมให้มีความศรัทธามากยิ่งขึ้น

1.7 แนวโน้มในอนาคตของวงดนตรีประกอบพิธีงเด็ก

ปัจจุบันมีการว่าจ้างนักดนตรีจากเกาะไหหลำซึ่งเข้ามาโดยเซ็นสัญญาในลักษณะปีต่อปี ขึ้นอยู่กับการตกลงของเจ้าของคณะงโดยเล่นงเป็นงานหลักถ้ามีงเด็กก็จะไปเล่นงเด็กด้วยทางหนึ่ง ในปัจจุบันนักดนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นปัญหาหนักใจแก่ผู้ดำเนินกิจการพิธีงเด็ก ต้องพึ่งนักดนตรีจากประเทศจีนจึงเป็นการยากที่จะคาดหวังในการฝากวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำแขนงนี้ไว้กับแผ่นดินไทย นอกจากมีการอนุรักษ์สืบทอดอย่าง เป็นจริงเป็นจังในหมู่ชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ

2. การวิเคราะห์หาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม

โดยใช้ทฤษฎีรากแก้วทางวัฒนธรรมของ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ซึ่งสามารถสรุปตามหัวข้อได้ดังนี้ลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 อยู่อย่างไทย(แบบจีน)

ชาวจีนไหหลำโดยทั่วไปแล้วเป็นกลุ่มชาวจีนที่มีจำนวนน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มชาวจีนทั้งหมด ประกอบสัมมาอาชีพโดยเอกเทศเฉพาะทางตามความถนัด ได้แก่ ทำกิจการโรงไม้, ทำเฟอร์นิเจอร์, ชักกรีต, ขายอาหาร, ประกอบกิจการโรงแรม, ต่อเรือ เป็นต้น นายด่านเฮงกุนเจ้าของคณะงเด็กในยามปกติจะประกอบสัมมาอาชีพในการทำเฟอร์นิเจอร์เครื่องเรือน ในยามว่างจะหัดง ซึ่งแสดงถึงวิถีชีวิตของชาวจีนไหหลำได้เป็นอย่างดี ส่วนในปัจจุบันนักดนตรีที่เป็นชาวจีนไหหลำที่มาจากประเทศจีนช่วงว่างงาน บางคนเมื่อว่างงานจะขายน้ำเต้าหู้หรือปาตองโก เหมือนกับชาวจีนไหหลำพื้นที่ทะเลรุ่นแรกๆที่เข้ามาในประเทศไทย

2.2 ใฝ่ใจศึกษา

นายด่านเฮงกุนเจ้าของคณะงเด็กนั้นเป็นผู้ที่เสาะหาความรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงของชาวจีนไหหลำเรียกได้ว่าทุกชนิดเช่น ง, ดนตรีด้วยใจรัก นายด่านเฮงกุนจะไม่ได้มีความรู้ทางด้านดนตรี นาฏศิลป์จากเกาะไหหลำมากมายนักแต่ด้วยใจรัก ทำให้นายด่านเฮงกุนได้พัฒนากลายเป็นได้เบ้ที่มีการยอมรับอย่างยิ่งในวงการงเด็กไหหลำ การที่จะเป็นนักดนตรีงเด็กนั้นต้องมีใจใฝ่ศึกษา นักดนตรีจะต้องใส่ใจในการศึกษารายละเอียดของพิธีกรรมเป็นอย่างดี การเป็นนักดนตรีที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีใจที่ใฝ่ในการศึกษา ฝึกฝนฝีมือเรียนรู้ขนบธรรมเนียมพิธีกรรมอีกทั้งดนตรีเพลงการอันเป็นหัวใจสำคัญในการประกอบพิธี

2.3 เสาะหาความรู้

ในการประกอบพิธีงเด็ก ผู้ที่ประกอบพิธีกรรมหรือเด่าเซ และนักดนตรีนั้นต้องใช้ความ ความชำนาญเป็นอย่างมากที่จะเรียนรู้ เพื่อให้ตนมีความรู้ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ในพิธีกรรม เพื่อความ ศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อมั่นของผู้เข้าร่วมพิธีว่าพิธีกรรมจะส่งผลให้ผลบุญนั้นถึงผู้เสียชีวิตให้ได้มี ความสุขกับผลบุญที่ลูกหลานได้ประกอบพิธีกรรมอุทิศให้ในโลกหลังความตายรวมถึงนักดนตรีจะต้อง เสาะหาความรู้ทางด้านดนตรีจากผู้ประกอบพิธีหรือเด่าเซที่มีประสบการณ์หรือร่วมงานกับผู้ประกอบ พิธีที่มีประสบการณ์ เพื่อสั่งสมประสบการณ์และความรู้ เชกเช่นนายด่านเฮงกุนที่มีความพากเพียรจน เป็นเด่าเซและเจ้าของคณะงเด็กที่มีชื่อเสียง

2.4 เข้าสู่ค่านิยม

งเด็กไหหลำหรือพิธีใต้เจ เป็นพิธีที่มีความสำคัญพิธีหนึ่งในวงจรชีวิตของชาวจีนไหหลำ นอกจากจะเป็นพิธีปลงศพตามประเพณีโบราณแล้ว ยังแฝงไว้ในเรื่องความกตัญญูที่บุตรพึงมีต่อ บุพการีค่านิยมในเรื่องความกตัญญูเป็นมรดกานุสติของผู้ยังมีชีวิตอยู่ เป็นเครื่องเตือนเพื่อไม่ให้ทำ ความชั่วร้าย และสร้างกรรมดีในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ดนตรีประกอบพิธีงเด็กมีอิทธิพลอย่างมากต่อ การโน้มน้าวจิตใจของผู้เข้าร่วมพิธีทำให้พิธีมีมิติมีความสมจริงทางอารมณ์ คล้อยตาม มั่นใจต่อความ เชื่อ ด้านค่านิยมในการใช้ดนตรีประกอบพิธีกรรมได้มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาร่วมบรรเลงในวง ดนตรีงเด็กเช่น แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเครื่องดนตรี แต่ดนตรียังคงเหนียวแน่นในการประกอบ พิธีกรรมอย่างแยกออกจากกันไม่ได้

2.5 สร้างสมอุดมการณ์

นายด่านเฮงกุน เป็นผู้ที่สร้างสมอุดมการณ์ในการประกอบพิธีงเด็กโดยมีความมุ่งมั่นที่ จะดำรงรักษาประเพณีที่ดีงามของชาวจีน นายด่านเฮงกุนได้เริ่มในการเรียนรู้ในการประกอบพิธีโดย ลำดับตั้งแต่หน้าที่เขียนอักษรจีน เตรียมเครื่องบูชาต่างๆ เล่นดนตรี ตลอดเป็นผู้ช่วยทำพิธี จนกระทั่งเป็น ผู้ประกอบพิธีโดยลำดับ นั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีใช้เพื่อเป็นการประกอบอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว แต่แสดงให้เห็นว่ามีการสั่งสมอุดมการณ์เป็นเวลายาวนานมีความตั้งปณิธานที่จะรักษาประเพณีที่ดีงาม

2.6 สืบสานวัฒนธรรม

พิธีงเด็กเป็นพิธีที่แสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อบุพการีซึ่งแฝงไว้ด้วยคติทาง พระพุทธศาสนาที่ลึกซึ้งผสมกับลัทธิขงจื้อตามความเชื่อดั้งเดิมที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมจีน เป็นการ เรียนรู้วงจรของชีวิตแบบทางคติความเชื่อและแสดงเป็นรูปธรรมให้เห็นว่าความตายเป็นเรื่องปกติ การ แสดงการเดินทางของวิญญาณออกมาเป็นรูปธรรมก็เพื่อที่จะแสดงความมั่นใจของลูกหลานว่า ผู้เสียชีวิตได้เดินทางไปสู่โลกของวิญญาณด้วยความปลอดภัย และดำรงตนในโลกนี้ต่อไปด้วยการ ประกอบกรรมดี ดนตรีที่มีความสำคัญมากในปัจจุบันประสบหาขาดแคลนนักดนตรี ทำให้ต้องว่าจ้าง นักดนตรีมาจากประเทศจีน ทำให้เกิดการไม่ครบวงจรในปัจจุบันทางวัฒนธรรม

2.7 จุดจำประเพณี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในคณะกตัญญูด้านแห่งกตัญญู (โกกตัญญู) ได้พบว่านอกจากพิธีกรรมกตัญญูแล้วคณะกตัญญูด้านแห่งกตัญญู ยังเข้าไปมีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมอื่นๆของชาวจีนไหหลำ ประเพณีทั้งหลายมีดนตรีส่วนประกอบที่สำคัญของพิธีกรรม เสียงดนตรีที่ดังไปทั่วปะรำพิธีมีส่วนสร้างความศรัทธาในพิธีต่างๆ และคนรุ่นหลังจะจดจำประเพณีต่างๆได้เพราะดนตรีจะเป็นเสียงที่คอยกระตุ้นเตือนความรู้สึกถึงความรักในชนชาติ, การรำลึกถึงบรรพบุรุษ และสะท้อนความเป็นชนชาติจีนไหหลำ

2.8 ของดีศาสนา

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวจีนไหหลำในศาสนาของชาวจีนไหหลำผสมผสานระหว่างศาสนาพุทธนิกายมหายาน, ลัทธิเต๋า, ลัทธิขงจื้อและความเชื่อพื้นเมือง ทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชาวจีนไหหลำ ศาสนานี้เองที่มีส่วนช่วยให้เกิดกิจกรรมกระบวนการและพิธีกรรมเกิดขึ้นเสมอ ในองค์ประกอบที่สำคัญของพิธีกรรม ดนตรีจะช่วยสร้างบรรยากาศศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพิธีกรรม ศาสนา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ เกี่ยวข้องส่งผลต่อสภาวะจิตใจของบุคคล ให้เกิดความสุขสงบเย็น และสามารถดำรงซึ่งเผ่าพันธุ์สืบต่อไปซึ่งด้วยความคิดทางศาสนานี้เองทำให้นายด้านแห่งกตัญญูได้มีความมุ่งมั่นที่ประกอบหน้าที่เดาเซออย่างเต็มที่เพื่อดำรงคงไว้ซึ่งศาสนาความเชื่อของชาวจีนไหหลำ

อภิปรายผล

กตัญญูไหหลำหรือพิธีใต้เจ เป็นพิธีที่มีความสำคัญพิธีหนึ่งในวงจรชีวิตของชาวจีนไหหลำ นอกจากจะเป็นพิธีปลงศพตามประเพณีโบราณแล้ว พิธีกตัญญูคือการทำขวัญดวงวิญญาณ ในพิธีกรรมได้มีการสาธยายถึง วงจรชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่การตั้งครรภ์ การเกิดแก่เจ็บตายการเดินทางของวิญญาณไปสู่ปรโลก ซึ่งเป็นการเรียนรู้วงจรของชีวิตแบบทางคติความเชื่อและแสดงเป็นรูปธรรมให้เห็นว่าความตายเป็นเรื่องปกติ การแสดงการเดินทางของวิญญาณออกมาเป็นรูปธรรมก็เพื่อที่จะแสดงความมั่นใจของลูกหลานว่าผู้เสียชีวิตได้เดินทางไปสู่โลกของวิญญาณด้วยความปลอดภัย มีการสะท้อนค่านิยมในเรื่องสินบนใต้เจอย่างในกรณีที่มีการพบวิญญาณร้ายก็จะมีจ่ายค่าคุ้มครอง หรือในกรณีที่มีการเบิกวิญญาณไปเข้าร่วมพิธีก็จะต้องมีการติดสินบนยมบาลเสมอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงความมั่นใจว่าวิญญาณจะปลอดภัยและอยู่ในความคุ้มครอง และดำรงตนในโลกนี้ต่อไปด้วยการประกอบกรรมดี ด้วยความที่พิธีกตัญญูได้ถูกผนวกด้วยความเชื่อ, กาลเวลา, การยอมรับและความนิยมในสังคม เป็นพิธีที่มีความสลับซับซ้อนทางด้านความคิดที่ลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้พิธีกรรมกตัญญูห่างไกล คนรุ่นใหม่ที่ไม่เข้าใจในวัฒนธรรมความเชื่อที่มีภาษาเป็นช่องว่างรวมทั้งเรื่องของการใช้จ่ายในการประกอบพิธี ดังนั้นการที่จะให้พิธีกตัญญูยังคงอยู่ได้ในโลกยุคใหม่ คงต้องมีการปลูกฝัง

แนวความคิดและความเข้าใจให้คนรุ่นใหม่อย่างถูกต้อง และมองพิธีงเด็กเป็นเรื่องของศีลธรรมที่ดีงามมากกว่าการตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

คณะกงเต็ก ด้านเฮ่งกุน (โกกุน) เป็นคณะกงเต็กคณะหนึ่งที่ทำเนกิจการมากกว่า 30 ปี และยังคงดำเนินกิจการจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ นายเฮ่งกุน แซ่ด่านหรือโกกุน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในวงการกงเต็กไหหลำมีความตั้งปณิธานที่จะรักษาประเพณีที่ดีงาม ตลอดจนมีความมุ่งมั่นที่จะแนะนำเอาใจใส่ผู้ร่วมพิธีเสมือนเป็นญาติมิตรคอยปลอบประโลม ลูกหลานผู้เสียชีวิตด้วยความอ่อนโยน เห็นใจ ในการสูญเสียผู้เป็นที่รัก ประกอบพิธีด้วยความตั้งใจสำรวมและสงบเพื่อให้ลูกหลานผู้เสียชีวิตมีความมั่นใจ และอุ่นใจว่าวิญญาณของผู้เสียชีวิตจะไปสู่สัมปรายภพตามคติความเชื่อ นายด่านเฮ่งกุน เป็นผู้สร้างสมอุดมการณ์ในการประกอบพิธีงเด็กโดยมีความมุ่งมั่นที่จะดำรงรักษาประเพณีที่ดีงามของชาวจีนไหหลำ สร้างสมอุดมการณ์ที่จะประกอบพิธีอย่างสุจริตและไม่ละทิ้งจารีตแบบโบราณ ทำให้เป็นคณะที่นิยมอยู่ในปัจจุบันแม้ว่านายด่านเฮ่งกุนจะเสียชีวิตไปหลายปีแล้วก็ตาม

ดนตรีของกลุ่มจีนไหหลำนั้นเป็นดนตรีที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีการผสมผสานกันอย่างลงตัวของเครื่องดนตรีท้องถิ่นและดนตรีของชาวจีน รูปแบบของดนตรีไหหลำนั้นมีพื้นฐานแบบดนตรีที่อยู่ในแถบจีนทางตอนใต้ ซึ่งอยู่ในเขตชายฝั่งทะเลของทะเลจีนใต้ซึ่งประกอบด้วยมณฑลกว่างตุ้ง, ฮกเกี้ยน, แต้จิ๋ว, ไหลำ, เวียดนาม กลุ่มภูมิภาคเหล่านี้มีวัฒนธรรมทางดนตรีและภาษาร่วมกันแต่จะมีความแตกต่างเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนนั้น ๆ ในการประกอบพิธีงเด็กไหหลำวงดนตรีและบทเพลงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบทเพลงเป็นสิ่งสร้างบรรยากาศ ให้เกิดศรัทธา เป็นนามธรรมที่มุ่งให้เห็นพิธีกรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการประกอบพิธีงเด็กไหหลำจะพบเพลงเป็นจำนวนมาก การบรรเลงจะแบ่งรูปแบบวงในการบรรเลงในพิธีกรรมเป็น 2 ลักษณะคือ

1. วงที่บรรเลงประกอบพิธีกรรม ประกอบด้วย ปี่ตัวตัด เป็นเครื่องดนตรีนำวง บรรเลงในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรเจ้า เทพดาฟ้าดินสิ่งศักดิ์สิทธิ์

2. วงที่บรรเลงประกอบการแสดงในพิธีกรรม ประกอบด้วย ซอเดียววี่ เป็นเครื่องดนตรีนำวง บรรเลงในการแสดงประกอบพิธีกรรม โดยนำปี่ตัวตัดออกแล้วนำซอเดียววี่เข้ามาเป็นเครื่องนำวง ซึ่งให้ความรู้สึกที่นุ่มนวลมากกว่า ปี่ตัวตัด

ในปัจจุบันประสบปัญหาสภาวะขาดแคลนนักดนตรีเพราะไม่มีการผลิตดนตรีขึ้นมาในหมู่ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ ทำให้ต้องว่าจ้างนักดนตรีมาจากประเทศจีน ทำให้เกิดการไม่ครบวงจรในปัจจัยทางวัฒนธรรมมีแต่เพียงภาษาพูดที่ยังคงเหลืออย่างอยู่ในสังคมในอนาคตการสืบสานวัฒนธรรมของชาวจีนไหหลำคงจะต้องมีการสืบสานอย่างเป็นเรื่องเป็นราวเพื่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรมงเด็กไหหลำคณะด้านเฮ่งกุน (โกกุน) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สามารถทำการศึกษาวิจัยดนตรีงเด็กในลุ่มชนชาติจีนอื่นๆ ในด้านการเปลี่ยนทางวัฒนธรรมดนตรีและสังคม
2. สามารถศึกษาดนตรีประกอบการเล่นพื้นบ้านของจีนไหหลำ เช่น หุ่นกระบอกไหหลำ สิงโตไหหลำ, ดนตรีพื้นเมืองไหหลำที่ใช้เครื่องคร้วประกอบจังหวะการบรรเลง
3. สามารถศึกษาพิธีกรรมและดนตรีประกอบพิธีกรรมอื่นๆ ของชาวจีนไหหลำเช่น พิธีตั้งกระดาษ, พิธีกินเจ, พิธีลุยไฟฯลฯ
4. สามารถศึกษาวัฒนธรรมดนตรีในชนชาติกลุ่มทะเลจีนใต้(กลุ่มจีน แต่จิ๋ว, กวางตุ้ง, ไหลำ, เวียดนาม, เกาะโอกินาวา)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2536). *เพลงพื้นบ้าน*. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 12.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2542). *พื้นฐานมานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม*. (เอกสารการสอน). กรุงเทพฯ :
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2543). *อิหร่าน : ภูมิลักษณะ ประชาชนและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คอนานัมสมาจารย์, พระครู (ปี) กับหลวงอานันท์สังฆการ (หงวน เหวียงตัน). (2474) . *ตำราพิธีพระญวน*.
แจกเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ มหาเสวกโท พระยาธรรตน์บดี (เส็งี่ยม สิงหลกะ).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร.
- จิรศักดิ์ กติกาวงศ์. (2532). *พิธีงเด็ก*. รายงานวิชา วทวศ. 5 G 1 สาขาวัฒนธรรมศึกษา สถาบัน
ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2533) .*พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เกี่ยวกับเมืองนครศรีธรรมราช คราวเสด็จประพาสแหลมมลายู
ร.ศ.124*. (อ้างจากหนังสือ จุฬานนครศรีธรรมราช'33). ม.ป.พ.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (บรรณาธิการ) . (2529) .*สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นริศรานุกัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระชา และดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2515) .*สาส์นสมเด็จพระเจ้า เล่ม 17*. องค์การค้าคุรุสภา.
----- . (2504) .*สาส์นสมเด็จพระเจ้า เล่ม 6*. กรุงเทพฯ : องค์การค้าคุรุสภา.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2534). *พิธีกรรมเกี่ยวกับความตายในประเทศไทย*. พิมพ์เนื่องในการจัดนิทรรศการ
เรื่อง “ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต” ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร มหาวิทยาลัยศิลปากร วันที่ 17
ตุลาคม – 6 พฤศจิกายน 2534. ม.ป.พ.
- ปรารธนา โกเมน. (2533) .*สมาคมชาวจีนในกรุงเทพฯ พ.ศ. 2440 - 2488*. วิทยานิพนธ์ อ.ม.
(ประวัติศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พฐ บุญยปลั่มภ. (2537). *พิธีงเด็ก : ความสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของชาวจีนในสังคมไทย
ศึกษาเฉพาะกรณีจีนแต่จี๋ย่านถนนสุขุมวิท*. สารคดีนิพนธ์ ศศ.บ. (มานุษยวิทยา).
กรุงเทพฯ : คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- พวงทิพย์ เกิดทรัพย์. (2540). *เรื่องการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงพิธีศพของชาวจีนที่วัดหัวลำโพงใน กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529) . *ดนตรีวิจิตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สยามสมัย.
- รัศมี เอื้ออารีย์ไพศาล. (2546). *ดนตรีพิธีกึ่งเด็กจีนและกรณีศึกษาโรงเรียน ชูอำ*.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรี). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- เรวดี อึ้งโพธิ์. (2547) .*การศึกษาดนตรีประกอบพิธีกึ่งเด็ก (แบบแต่จิว) ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่*.
 ในการประชุมวิชาการดนตรีครั้งที่ 5. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
 ถ่ายเอกสาร.
- สุภาวงศ์ นิมมานุภาพ. (2529) .*คนไทยเชื้อสายจีนไหหลำในประเทศไทย*. (เทปดัดแปลง). กรุงเทพฯ :
 สมาคมจีนไหหลำแห่งประเทศไทย.
- เสฐียร โกเศศ และนาคะประทีป. (2519) .*กำเนิดขงจื๊ว พิธีเซ่นวิญญาณสูงสุดของจีนและพุทธประวัติ จากคัมภีร์จีน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์.
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. (2542) .*กตัญญูของชาวจีนที่สะท้อนผ่านพิธีกึ่งเด็ก : กรณีศึกษาพิธีกึ่งเด็กจีนไหหลำในสังคมไทย*. งานวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2525) .*วัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา*.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. ประมวลภาพ

ประมวลภาพ

ปะรำพิธี ประดิษฐานภาพพระพุทธเจ้า

กระดานแจ้งกำหนดการของผู้ตาย

ปะรำพิธีศพ

ปะรำพิธีไหว้เทพเจ้า

รูปกระดาดแทนตัวผู้ตาย

เครื่องกระดาดที่เฝ้าอุทิศแด่ดวงวิญญาณ

เครื่องกระดาดที่เฝ้าอุทิศแด่ดวงวิญญาณ

ธงพระพุทธเจ้าห้าพระองค์

โคมสีน้ำเงินที่เขียนอายุผู้ตาย

ถุงเงินที่เหน็บตามความเชื่อของชาวไหหลำ

ภาพแสดงขุมนรกทั้งสิบขุม

ภาพแสดงขุมนรกทั้งสิบขุม

เอกสารใบผ่านทางที่ใช้ในพิธีกรรม

ใบแสดงว่าเจ้าภาพไม่ถือเรื่องชง

ซุ้มอาบน้าดวงวิญญาณ

เต่าเซแสดงท่าหัตถ์มูทรา

ลูกหลานกำลังข้ามสะพาน

เด้าเซกำลังจุดไฟกงไม้ไผ่สามเหลี่ยม

พิธีเผาเครื่องกระดาษอุทิศแด่ดวงวิญญาณ

เขมโหล่หวังกำลังคุยกับอีเต

ดำไ่บูลี่คุยกับพวกเด็กกงแจ้งข่าวการตาย

พวกเด็กกงกำลังคุยกับเด้าเซ

พระเอกชื่อดำไ่บูลี่

การแต่งกายของหลานสาว

การแต่งกายของลูกชาย

การแต่งกายหลานชาย

การแต่งกายของลูกสาว

การแต่งกายของลูกชาย

การแต่งกายของลูกสะใภ้

การประกอบสะพานในพิธีงเด็ก

นักดนตรีกำลังปรึกษากับเต้าเซ

ภายในคัมภีร์กิ่งเต็ก

คัมภีร์ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมงเต็ก

คัมภีร์ที่ใช้ในการประกอบพิธีงเต็ก

สาสน์ที่บอกเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตาย

คัมภีร์ที่ใช้ในการประกอบพิธีงเต็ก

สาสน์ที่สมบูรณ์จะต้องมีตราประทับสีแดง

ภาคผนวก ข

2 . ตารางเปรียบเทียบชื่อเครื่องดนตรีจีน

ภาษาไทย	ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีนแต้จิ๋ว	ภาษาจีนไหหลำ
ปี	ช้วนน้ำ	ตี้ต้า	ด้วด้ด
ขลุ่ยผิวข้าง	ตีจี้	เต็กฮวย	พุดเตี่ยว
ขลุ่ยผิวตรง	โถงเซี่ยว	ถงเซี่ยว	ตงเตี่ยว
ปี่อ้อ	ก้วนจี้	กวนจ้อ	เอ้ากุ่น
ซอनावงแต่ละท้องถิ่น	จิ่งหู	หยี่ฮี้	เตี่ยวอี้
	เกาหู	เกาฮู้	เกาคู่
	ป๋นหู	ปิ่งฮู้	ป๋นคู่
	เยหู	เอี้ยฮู้	เหยาคู่
	เอ้อร์หู	หยี่ฮู้	ฮี้คู่
	ผีผา	ปี่แป	ผีผา
	หยางฉิน	เอียงคิม	ยั้งชิม
	ซานเฉียน	ซาฮี้	ต้าเฉียน
	โจ้วฉิน	เซ่งคิม	ซุ่นชิม
	เย่วฉิน	ง่วยคิม	บ้วยชิม
กลอง	กู่	โก้ว	โก้ว
เกราะ	ป๋น	ปิ่ง	ป๋น
ฆ้อง	หลัว	ล้อ	โหล่ว

ภาคผนวก ค

3. ไม้เพลง

第一場 ^{chang} (場) 請水 ^{lan 7} (七字界)

5̣6̣ 13 23 27 | 6̣5̣ 76̣ 5 6̣5̣ | 2 · 3 21 6̣2 | 5 6̣2 16̣ 12 |

6̣5̣ 156̣1 5 · 6̣ | 5̣6̣ 13 23 27 | 6̣5̣ 23 5̣6̣ 02 | 12 5̣6̣ 57̣ 6̣5̣ |

46̣ 5 - - |

2 · 3 21 6̣2 | 5 6̣2 16̣ 12 | 6̣5̣ 156̣1 5 · 6̣ | 5̣6̣ 13 27 6̣5̣ |

26̣ 5 6 2 12 | 5̣6̣ 57̣ 46̣ 5̣ ||

(口念) 直到唸完接七字界

第二場 ^{zhi wang} 積亡 浪淘沙 ^{lan 7}

1 = 9 4/4

2 35 6 15 | 32 3 - - | 2 3 21 6̣5̣ | 12 32 1 21 | 6̣1 2 23 16̣ |

3 2 - 2 | 16̣1 25 67 65 | 23 26 5 65 | 76 56 5 161 | 2 35 6 - |

3 21 6 1 | 67 65 4 21 | 61 5 - 16 | 3 2 - 23 | 161 25 67 65 |

2 · 6 5 65 | 76 56 5 - | (用五圓) 唸 (唸完接南方界)

南方界

232 ↑ --- | 2 3 21 | 5 6 5 | 1 2 35 32 | 1 - - - |

2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 6 5 3 | 2 3 1 2 | 2 5 35 32 |

1 - 2 3 | 5 7 6 1 | 2 - 35 32 | 1 3 2 1 | 2 - - - | 过介

2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 - - - | 3 5 35 32 | 1 6 1 2 |

3 5 35 32 | 1 - - - | 1 - 3 - | 5 3 1 2 | 2 5 35 32 |

1 - 2 3 | 5 6 1 3 | 2 - 35 32 | 1 3 2 1 | 2 - - - | ↑

1 - 6 - | 5 - - - | 3 - 2 3 | 1 2 - - | 3 5 35 32 |
 1 6 1 5 | 3 5 2 3 | 5 2 1 2 3 | 3 3 25 32 | 1 3 23 1 |
 1 3 2 6 | 5 - 6 5 | 2 - - 3 | 2 1 6 5 | 1 7 6 1 |
 6 3 21 61 | 5 - - - | ↑

5 - 1 5 3 | 2 35 | 2 1 2 3 | 5 - | 1 3 | 53 12 |
25 32 | 1 2 3 | 57 61 | 2 3532 | 1 3 2 1 | 2 - ||

拏吹 七字界 清念
 紧吹 清念
 山打 Am Yones Banon

jie ying yan
 接迎烟
 321 321 (4)

第三端 奏 zhòu 奏 zhòu
 香迎門外客 Xiang ying men wai ke
 1 = 4/4

1 65 2 3 | 1 3 2 1 6 1 | 5 6 5 2 - | 1 2 1 6 5 | 3 2 1 3 2 1 |
61 5 6 1 | 2 3 5 3 | 2 3 2 1 6 5 | 5 6 1 2 3 5 | 2 3 5 0 5 3 |
 2 3 2 1 5 6 1 | 2 - - - || ↑

2 2 3 5 3 | 2 2 3 5 3 2 | 1 3 2 0 2 3 | 1 2 1 6 5 | 3 2 1 3 2 1 |
61 5 6 1 | 2 2 3 5 3 | 2 3 2 1 6 5 | 5 6 1 2 3 5 | 2 3 5 0 5 3 |
 2 3 2 1 5 6 1 | 2 - - - ||

5 65 2 3 | 1 2 1 6 5 | 3 2 1 3 2 1 | 6 1 5 6 - | 2 2 3 5 3 |
 2 3 2 1 6 5 | 5 6 1 2 3 5 | 2 3 5 0 5 3 | 2 3 2 1 5 6 1 | 2 - - - |

白 bai
 接唱 jie chang
 4

七字界 700 700 600

56 13 23 27 | 65 76 5 65 | 2 3 21 62 | 5 62 16 12 | 65 1561

5 6 | 56 13 23 27 | 65 23 56 02 | 12 56 57 65 | 46 5 -- 4 |

2 3 21 62 | 5 62 16 12 | 65 1561 5 6 | 56 13 27 65 | 26 5 6 2 12 |

56 57 46 5 || 唸 接水文 (二圖)

323 5.3 | 235 05 | 3235 2.1 | 612 06 | 53 5.i | 615 05 | 3235 212 |

3532 15 | 61 25 | 352 01 | 65 161 | 216 5 | 61 2.1 | 612 05 |

3532 1.6 | 561 63 | 21 23 | 50 35 | 31 21 | 23 50 | 0 21 |

23 5.i | 65 4561 | 5 - 4 |

尾數

323 5.3 | 235 05 | 3235 2.1 | 612 06 | 53 5.i | 615 05 | 3235 212 |

3.2 11 | 23 5 | 0 21 | 23 5.i | 65 4561 | 5 - | 接香文

6

香文 (二圖)

21 2.5 | 35 231 | 16 235 | 321 2.3 | 27 6561 | 5 21 | 61 235 |

2327 6561 | 5 2.1 | 612 05 | 3532 1.6 | 561 63 | 25 2576 | 5 - 4 |

尾數

21 2.5 | 35 231 | 16 235 | 321 2.3 | 27 6561 | 5 21 | 61 235 |

2327 6561 | 5 2.1 | 612 55 | 6 1 | 接寶鈴伸招請 (三圖)

3 3 2 | 1 25 | 3 - | 35 3532 | 12 3 | 27 65 | 161 26 |

1 - | 3 3 2 | 1 25 | 3 - | 35 32 | 1.2 35 | 23 27 |

65 6 | 0 61 | 23 5 | 35 26 | 1 - ||

唸 或切以完 接七字界 三句

niàn huò qiè yǐ wán

唸 或切以完 接七字界 三句

7

七字界 (四)

56 13 23 27 | 65 76 5 65 | 2 3 21 62 | 5 62 16 12 |
 65 1561 5 6 | 56 13 23 27 | 65 23 56 02 | 12 56 57 65 |
 46 5 - - |

三回

2 3 21 62 | 5 62 16 12 | 65 1561 5 6 | 56 13 27 65 |
 26 5 6 2 12 | 56 57 46 5 || 唸 或切以白、談灵文、裝吹 接南方

南方界

232 ↑ - - - | 2 3 2 1 | 5 - 6 5 | 1 2 35 32 |
 1 - - - | 2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 6 5 3 |
 2 3 1 2 | 2 5 35 32 | 1 - 2 3 | 5 7 6 1 |
 2 - 35 32 | 1 3 2 1 | 2 - - - | 过个

8

二級

2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 - - - | 3 5 35 32 | 1 6 1 2 |
 3 5 35 32 | 1 - - - | 1 - 3 - | 5 3 1 2 | 2 5 35 32 |
 1 - 2 3 | 5 6 1 3 | 2 - 35 32 | 1 3 2 1 | 2 - - - | 过个

三級

1 - 6 - | 5 - - - | 3 - 2 3 | 1 2 - - | 3 5 35 32 |
 1 6 1 5 | 3 5 2 3 | 5 2 12 3 | 3 3 25 32 | 1 3 23 1 |
 1 3 2 6 | 5 - 6 5 | 2 - - 3 | 2 1 6 5 | 1 7 6 1 |
 6 3 21 61 | 5 - - - | 过个

1 - 6 - | 5 - - - | 3 - 2 3 | 1 2 - - | 3 5 35 32 | 1 6 1 5 |
 3 5 2 3 | 5 2 12 3 | 3 3 25 32 | 1 3 23 1 | 1 3 2 6 | 5 - 6 5 |
 2 - - 3 | 2 1 6 5 | 1 7 6 1 | 6 3 21 61 | 5 - - - | 过个

5 - 1 5 3 | 2 35 | 21 23 | 5 - | 1 3 | 53 12 | 25 32 |
 1 23 | 57 61 | 2 3532 | 13 21 | 2 - || 白 接番建信

9

香達信

1 65 2.3 | 1 21 6 5 | 32 13 23 21 | 61 5 6 1 | 2 23 5.3 |

2 32 1 61 | 5.6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - || 介

二投
5 23 5.3 | 2 23 5 32 | 13 2 0 23 | 1 3 21 61 | 5 62 2 0 | 1 21 6 5 |

32 13 23 21 | 61 5 6 1 | 35 23 1 16 | 5.6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15

61 | 2 - - || 段 duan oish

三投
12 3 - 21 | 6 12 3 - | 2 1 3 21 | 6 1 2 31 | 3 2 2 32 | 15 35 3 26 |

1.6 5.3 | 21 2 0 25 | 6 76 57 65 | 6 - - - ||

四投
1 65 2.3 | 1 21 6 5 | 32 13 23 21 | 61 5 6 - | 2 23 5.3 | 2 32 1 65 |

5.6 1 53 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - - ||

五投
12 3 - 21 | 6 0 3 21 | 6 1 12 61 | 2 2 3 21 61 | 5^v 65 76 56 | 5 0 12 32 |

1 23 1 54 | 35 2 0 25 | 6 76 57 65 | 6 - - - d |

六投
1 - 2 5 | 32 17 6 1 | 3 2 0 1 | 23 5 32 76 | 5.3 12 23 | 1 0 12 16 | 5.6

12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - - || 况 10

第四功 關研科 (son 4) 传达

香達信 (vow) m399

1 65 2.3 | 1 21 6 5 | 32 13 23 21 | 61 5 6 1 | 2 23 5.3 | 2 32 1 61 |

5.6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - 0 ||

二投
5 23 5.3 | 2 23 5 32 | 13 2 0 23 | 1 3 21 61 | 5 65 2 0 | 1 21 6 5 |

32 13 23 21 | 61 5 6 1 | 35 23 1 16 | 5.6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 |

2 - - 0 ||

三投
12 3 - 21 | 6 12 3 - | 2 1 3 21 | 6 1 2 31 | 3 2 2 32 | 15 35 3 26 |

1.6 5.3 | 21 2 0 25 | 6 76 57 65 | 6 - - 0 ||

四投
1 - 2 5 | 32 17 6 1 | 3 2 0 1 | 23 5 32 76 | 5.3 21 23 | 1 0 12 16 |

5.6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - 0 ||

自接 七字界

Suptusoe 11/10/2020 10/7/2020

11

七 字 界

$\underline{56} \underline{13} \underline{23} \underline{27} | \underline{65} \underline{76} \underline{565} | \underline{2.3} \underline{21} \underline{62} | \underline{562} \underline{16} \underline{12} | \underline{65} \underline{1561} \underline{5.6} |$
 $\underline{56} \underline{13} \underline{23} \underline{27} | \underline{65} \underline{23} \underline{56} \underline{02} | \underline{12} \underline{56} \underline{57} \underline{65} | \underline{46} \underline{5} - |$
 $\underline{2.3} \underline{21} \underline{62} | \underline{562} \underline{16} \underline{12} | \underline{65} \underline{1561} \underline{5.6} | \underline{56} \underline{13} \underline{27} \underline{65} | \underline{26} \underline{5} \underline{62} \underline{12} |$
 $\underline{56} \underline{57} \underline{46} \underline{5} ||$ 唸 水文

$\overset{24}{323} \underline{5.3} | \underline{235} \underline{05} | \underline{3235} \underline{2.1} | \underline{612} \underline{06} | \underline{53} \underline{5.1} | \underline{615} \underline{05} | \underline{3235} \underline{212} |$
 $\underline{3532} \underline{15} | \underline{61} \underline{2.5} | \underline{352} \underline{01} | \underline{65} \underline{161} | \underline{216} \underline{5} | \underline{61} \underline{2.1} | \underline{612} \underline{05} |$
 $\underline{3532} \underline{1.6} | \underline{561} \underline{63} | \underline{21} \underline{2.3} | \underline{50} \underline{35} | \underline{31} \underline{21} | \underline{23} \underline{50} | \underline{0} \underline{21} |$
 $\underline{23} \underline{5.1} | \underline{65} \underline{4561} | \underline{5} - |$

三 教

$\underline{323} \underline{5.3} | \underline{235} \underline{05} | \underline{3235} \underline{2.1} | \underline{612} \underline{06} | \underline{53} \underline{5.1} | \underline{615} \underline{05} | \underline{3235} \underline{212} |$
 $\underline{3.2} \underline{11} | \underline{23} \underline{5} | \underline{0} \underline{21} | \underline{23} \underline{5.1} | \underline{65} \underline{4561} | \underline{5} - |$

12

香 文

$\overset{1=9}{24} \underline{21} \underline{2.5} | \underline{35} \underline{231} | \underline{16} \underline{235} | \underline{321} \underline{2.3} | \underline{27} \underline{6561} | \underline{5} \underline{21} | \underline{61} \underline{235} |$
 $\underline{2327} \underline{6561} | \underline{5} \underline{2.1} | \underline{612} \underline{05} | \underline{3532} \underline{1.6} | \underline{561} \underline{63} | \underline{25} \underline{2576} | \underline{5} - |$

三 教

$\underline{21} \underline{2.5} | \underline{35} \underline{231} | \underline{16} \underline{235} | \underline{321} \underline{2.3} | \underline{27} \underline{6561} | \underline{5} \underline{21} | \underline{61} \underline{235} |$
 $\underline{2327} \underline{6561} | \underline{5} \underline{2.1} | \underline{612} \underline{55} | \underline{6} \underline{1.} ||$

$\overset{1=9}{24}$ 寶 玲 伸 招 請
 $\underline{3} \underline{3} \underline{2} | \underline{1} \underline{25} | \underline{3} - | \underline{35} \underline{3532} | \underline{12} \underline{3} | \underline{27} \underline{65} | \underline{161} \underline{26} |$
 $\underline{1} - | \underline{3} \underline{3} \underline{2} | \underline{1} \underline{25} | \underline{3} - | \underline{35} \underline{32} | \underline{1.2} \underline{35} | \underline{23} \underline{27} |$
 $\underline{65} \underline{6} | \underline{0} \underline{61} | \underline{23} \underline{5} | \underline{35} \underline{26} | \underline{1} - |$ (三 回)

(唸) 唸完後到五位 开 辟 唱 東南西北中界

$\overset{1}{1=9}$ 東 方 界
 $\underline{3} - | \underline{7.2} \underline{35} | \underline{23} \underline{765} | \underline{6} \underline{65} | \underline{6} - | \underline{6.1} \underline{65} | \underline{35} \underline{32} | \underline{11} \underline{235} |$
 $\underline{3} \underline{33} | \underline{63} \underline{636} | \underline{312} \underline{33} | \underline{63} \underline{012} | \underline{3212} \underline{3} | \underline{65} \underline{2} | \underline{35} \underline{22} | \underline{36} \underline{5} |$

13

$\underline{5} \quad \underline{3.5} | \underline{3532} \quad \underline{1.2} | \underline{35} \quad \underline{23} | \underline{765} \quad \underline{6} | \underline{272} \quad \underline{3} | \underline{3} \quad \underline{23} | \underline{27} \quad \underline{67} | \underline{2} \quad \underline{76} |$
 $\underline{5} \quad \underline{6} | \underline{66} \quad \underline{26} | \underline{262} \quad \underline{62} | \underline{66} \quad \underline{26} | \underline{6} \quad \underline{-} |$

南方

$\overset{1=q}{\underline{232}} \quad \uparrow - - - | \underline{2321} | \underline{5-65} | \underline{12} \quad \underline{35} \quad \underline{32} | \underline{1- - -} | \underline{2-3-} |$
 $\underline{2-36} | \underline{5653} | \underline{2312} | \underline{2535} \quad \underline{32} | \underline{1-23} | \underline{5761} | \underline{2-}$
 $\underline{35} \quad \underline{32} | \underline{1321} | \underline{2- - -} | \text{过} \uparrow$

$\overset{2=k}{\underline{2-3-}} | \underline{2-36} | \underline{5- - -} | \underline{35} \quad \underline{35} \quad \underline{32} | \underline{1612} | \underline{35} \quad \underline{35} \quad \underline{32} |$
 $\underline{1- - -} | \underline{1-3-} | \underline{5312} | \underline{25} \quad \underline{35} \quad \underline{32} | \underline{1-23} | \underline{56} \quad \underline{13} |$
 $\underline{2-35} \quad \underline{32} | \underline{1321} | \underline{2- - -} | \uparrow$

$\overset{3=k}{\underline{1-6-}} | \underline{5- - -} | \underline{3-23} | \underline{12- -} | \underline{35} \quad \underline{35} \quad \underline{32} | \underline{1615} | \underline{35} \quad \underline{23} |$
 $\underline{5212} \quad \underline{3} | \underline{33} \quad \underline{25} \quad \underline{32} | \underline{1323} | \underline{1326} | \underline{5-65} | \underline{2- - 3} | \underline{2165} |$
 $\overset{4=k}{\underline{1.7} \quad \underline{61}} | \underline{63} \quad \underline{21} \quad \underline{61} | \underline{5- - -} | \uparrow$

$\underline{5-} | \underline{53} | \underline{235} | \underline{21} \quad \underline{23} \quad \underline{15-} | \underline{13} | \underline{53} \quad \underline{12} | \underline{25} \quad \underline{32} | \underline{123} | \underline{57} \quad \underline{62} |$
 $\underline{2} \quad \underline{3532} | \underline{13} \quad \underline{21} | \underline{2-} ||$

14

西方 notation

$\overset{1=q}{\underline{16}} | \underline{5} \quad \underline{32} | \underline{23} \quad \underline{12} | \underline{32} \quad \underline{5} | \underline{32} \quad \underline{16} | \underline{21} \quad \underline{31} | \underline{20} |$
 $\underline{16} | \underline{5} \quad \underline{32} | \underline{23} \quad \underline{12} | \underline{32} \quad \underline{5} | \underline{35} \quad \underline{16} | \underline{20} ||$

$\underline{23} | \underline{2} \quad \underline{36} | \underline{5-} | \underline{35} \quad \underline{32} | \underline{12} \quad \underline{3} | \underline{21} \quad \underline{65} | \underline{10} | \underline{16} |$
 $\underline{5} \quad \underline{32} | \underline{23} \quad \underline{12} | \underline{32} \quad \underline{5} | \underline{35} \quad \underline{16} | \underline{2-} ||$

$\overset{3}{\underline{23}} | \underline{5} \quad \underline{3} | \underline{65} | \underline{5} \quad \underline{32} | \underline{16} \quad \underline{13} | \underline{21} \quad \underline{65} | \underline{3} \quad \underline{32} | \underline{16} \quad \underline{1} |$
 $\underline{61} \quad \underline{26} | \underline{5-} | \underline{16} | \underline{5} \quad \underline{32} | \underline{23} \quad \underline{12} | \underline{32} \quad \underline{5} | \underline{35} \quad \underline{16} | \underline{2-} ||$

$\overset{4}{\underline{2-}} | \underline{6} \quad \underline{5} | \underline{5} \quad \underline{32} | \underline{16} \quad \underline{13} | \underline{21} \quad \underline{65} | \underline{3} \quad \underline{32} | \underline{16} \quad \underline{1} | \underline{61} \quad \underline{26} |$
 $\underline{5-} | \underline{16} | \underline{5} \quad \underline{32} | \underline{23} \quad \underline{12} | \underline{32} \quad \underline{5} | \underline{35} \quad \underline{16} | \underline{2-} ||$

1=9 2/4 北方 *норд*

1. 6 | 3 6 | 3 2 | 0 32 | 1. 6 | 3 6 | 3 2 | 0 21 |
 2 21 | 2 21 | 65 76 | 5 65 | 2 21 | 65 76 | 5 0 | 3 65 |
 3 65 | 36 23 | 5 - ||

二教三教

1. 6 | 3 2 | 2 32 | 1. 6 | 3 2 | 2 21 | 2 21 | 2 21 |
65 76 | 5 0 | 3 65 | 3 65 | 36 23 | 5 - ||

1=9 4/4 中央界 *центральный*

1 65 2. 3 | 1 21 6 5 | 32 13 23 21 | 61 5 6 1 | 2 23 5. 3 |
 2 32 1 61 | 5. 6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - 0 ||
 5 23 5. 3 | 2 23 5 32 | 13 2 0 23 | 1 3 21 61 | 5 65 2 0 | 1 21
 6 5 | 32 13 23 21 | 61 5 6 1 | 35 23 1 16 | 5. 6 12 35 | 2 32
15 61 | 2 - - 0 ||

12 3 - 21 | 6 12 3 - | 2 1 3 21 | 6 1 2 31 | 3 2 2 32 | 15 35 3 26 |
 1. 6 5. 3 | 21 2 0 25 | 6 76 57 65 | 6 - - - 0 ||

16

四教

1 - 2 5 | 32 17 6 1 | 3 2 0 1 | 23 5 32 76 | 5. 3 21 23 |
 1 0 12 16 | 5. 6 12 35 | 23 5 0 53 | 2 32 15 61 | 2 - - - 0 ||

(10) 接 七字慢号

1=9 2/4

16 12 | 3 35 | 65 61 | 2 5 | 32 126 | 1 - | 32 12 | 3 35 |
65 61 | 2 32 | 0 3 21 | 6 5 | 65 32 | 1 - | 32 1 | 2 - ||

第五场 楊幡 *фан* 窄长的方箕子 *тонкий квадрат*

用香达信. 接字界 *соединение*

楊幡 献香粮 *подношение*

16 53 | 23 16 | 5 31 | 31 16 | 5. 6 13 | 235 0 53 | 2 32 1561 |
 2 - ||

接南方 *юг*

17

第五场 棋谱 5000 6 2000 150 150 2

志高 zhi taogao

1=9 4/4

6 - 1 6 | 1 2 3 2 3 | 0 0 2 3 2 6 | 2 3 2 1 6 7 6 5 | 2 1 2 3 2 |

2 3 2 1 2 3 | 0 2 6 1 6 | 5 5 3 2 1 2 | 0 2 5 6 7 6 | 5 7 6 5 6 - |

0101 2 二板

6 1 7 3 2 | 2 3 2 1 2 3 | 0 7 3 3 7 | 6 7 6 5 6 7 6 5 | 2 1 2 3 2 3 |

0 2 1 6 2 5 | 3 2 7 6 7 6 | 5 7 6 5 6 - |

0101 3 三板

2 1 5 6 | 1 2 1 5 | 3 2 2 2 3 2 | 1 2 3 0 2 1 | 6 1 6 1 2 2 3 |

2 1 6 1 5 6 | 2 1 6 1 5 6 5 | 2 3 2 3 2 5 | 6 7 6 7 6 5 | 6 7 6 5 2 1 2 |

3 2 3 0 2 1 | 6 1 2 5 3 2 7 6 | 5 7 6 5 6 - |

0101 4 四板

6 1 6 1 2 | 3 2 3 0 2 1 | 2 2 5 3 2 1 2 | 6 7 6 5 6 1 2 | 3 2 2 2 1

1 6 5 6 1 2 | 3 2 3 0 2 1 | 6 1 1 2 6 1 | 2 2 3 2 1 6 | 5 -

3 2 2 3 2 | 1 2 3 0 2 1 | 6 1 6 5 3 | 2 1 2 0 2 5 |

6 - - 0 |

0101 5 五板

2 3 2 1 2 6 5 | 3 2 2 3 2 | 1 2 6 5 2 1 6 5 | 3 -

6 1 6 5 3 | 2 1 2 0 2 5 | 6 7 6 5 7 6 5 . 1 5 - - - |

19

水 文 5000 6

3 2 3 5 3 | 2 3 5 0 5 | 3 2 3 5 2 1 | 6 1 2 0 6 | 5 3 5 1 | 6 1 5 0 5 | 3 2 3 5 2 1 2 |

3 5 2 2 1 5 | 6 1 2 5 | 3 5 2 0 1 | 6 5 1 6 1 2 1 6 5 | 6 1 2 1 | 6 1 2 0 5 |

3 5 3 2 1 6 | 5 6 1 6 3 | 2 1 2 3 | 5 0 3 5 | 3 1 2 1 | 2 3 5 0 | 0 2 1 |

2 3 5 1 | 6 5 4 5 6 1 | 5 - ||

3 0101 三板

3 2 3 5 3 | 2 3 5 0 5 | 3 2 3 5 2 1 | 6 1 2 0 6 | 5 3 5 1 | 6 1 5 0 5 | 3 2 3 5 2 1 2 |

3 2 1 1 | 2 3 5 | 0 2 1 | 2 3 5 1 | 6 5 4 5 6 1 | 5 - ||

1=9 4/4 南方变数 唸 持 雨 被 被

2 3 5 6 1 3 | 2 - 2 5 3 2 | 5 6 1 5 6 1 2 3 5 2 | 1 - 5 6 6 | 5 6 5 2 5 3 5 |

3 2 1 2 5 3 2 | 1 2 3 5 6 1 3 | 2 - - 0 ||

0101 二板

2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 - - - | 3 5 3 5 3 2 | 1 6 1 2 | 3 5 3 5 3 2 |

1 - - - | 1 - 3 - | 5 3 1 2 | 2 5 3 5 3 2 | 1 - 2 3 | 5 6 1 3 |

0101 3 三板

2 - 3 5 3 2 | 1 3 2 1 | 2 - - - ||

1 - 6 - | 5 - - - | 3 - 2 3 | 1 2 - - | 3 5 3 5 3 2 | 1 6 1 5 |

3 5 2 3 | 5 2 1 2 3 | 3 3 2 5 3 2 | 1 3 2 3 | 1 3 2 6 | 5 - 6 5 |

2 - - 3 | 2 1 6 5 | 1 7 6 1 | 6 3 2 6 1 | 5 - - - ||

19

四指 5 - | 5 3 | 2 35 | 21 23 | 5 - | 1 3 | 53 12 | 25 32 |
 1 23 | 57 61 | 2 3532 | 13 21 | 2 - || (唸) 白 陳板
 1 = 9/4 陳板 chén bǎn

2 1 | 2 3 21 61 | 2 5 36 532 | 161 2 65 61 | 2 23 53 51 |
 2 1 36 532 | 16 2 - 23 | 2 3532 16 12 | 35 32 3 - | 6 7 67 65 |
 6 3 21 65 | 1 1. 2 6123 | 1 2321 65 61 | 2 23 53 51 | 23 153 3532 |
 1 7. 7 61 | 5 7 65 61 | 2 23 53 51 | 2 1 36 532 | 16 2. 1 23 |
 2 3532 16 12 | 35 32 3. 7 | 6 7 67 65 | 1. 32 16 12 | 3 - 65 61 |
 2 32 23 26 | 1. 5 32 12 | 3. 7 65 61 | 2 32 23 27 | 6 5 32 13
 2 - - - || (唸) 七字界

七字界

56 13 23 27 | 65 76 5 65 | 2. 3 21 62 | 5 62 16 12 |
 65 1561 5. 6 | 56 13 23 27 | 65 23 56 02 | 12 56 57 65 |
 46 5 - - ||

2. 3 21 62 | 5 62 16 12 | 65 1561 5. 6 | 56 13 27 65 |
 26 5 6 2 12 | 56 57 46 5 || (前) 接樂吹南方 南方界
 1 = 4/4 南方界 南方界

232 ↑ - - - | 2 3 2 1 | 5 - 6 5 | 1 2 35 32 | 1 - - - |
 2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 6 5 3 | 2 3 1 2 | 2 5 35 32 |
 1 - 2 3 | 5 7 6 1 | 2 - 35 32 | 1 3 2 1 | 2 - - - || 介

二指

2 - 3 - | 2 - 3 6 | 5 - - - | 3 5 35 32 | 1 6 1 2 |
 3 5 35 32 | 1 - - - | 1 - 3 - | 5 3 1 2 | 2 5 35 32 |
 1 - 2 3 | 5 6 1 3 | 2 - 35 32 | 1 3 2 1 | 2 - - - || 介

21

1 - 6 - | 5 - - - | 3 - 2 3 | 1 2 - - | 3 5 35 32 |
 1 6 1 5 | 3 5 2 3 | 5 2 12 3 | 3 3 25 32 | 1 3 23 1 |
 1 3 2 6 | 5 - 6 5 | 2 - - 3 | 2 1 6 5 | 1 7 6 1 |
 6 3 21 61 | 5 - - - || 介
 1=9 稍快 Sonatina 西方 Sonatina
 1 6 | 5 32 | 23 12 | 32 5 | 32 16 | 21 31 | 2 0 |
 1 6 | 5 32 | 23 12 | 32 5 | 35 16 | 2 0 | 介
 二板
 2 3 | 2 36 | 5 - | 35 32 | 12 3 | 21 65 | 1 0 |
 1 6 | 5 32 | 23 12 | 32 5 | 35 16 | 2 - | 介
 三板
 1 2 3 | 5 3 | 6 5 | 5 32 | 16 13 | 21 65 | 3 32 | 16 1 | 61 26
 5 - | 1 6 | 5 32 | 23 12 | 32 5 | 35 16 | 2 - | (用=同)
 四板
 2 - | 6 5 | 5 32 | 16 13 | 21 65 | 3 32 | 16 1 | 61 1 |
 61 26 | 5 - | 1 6 | 5 32 | 23 12 | 32 5 | 35 16 | 2 - |
 哈紫摇七字界
 274

2 1 2 25 | 35 32 12 36 | 7 - 12 36 | 7 - 12 3 | 23 76 5 6 |
 65 67 6 - | 23 27 6 7 | 67 65 32 3 | 2 7 67 2 | 12 76 5 57 |
 65 76 5 - | 2 7 3 2 | 6 7 2 - | 2 - 3 5 | 35 32 5 6 |
 65 67 6 - | 2 7 6 7 | 67 65 3 - | 2 7 67 2 | 12 76 5 57 |
 65 76 5 - | 2 7 3 5 | 6 7 2 - | 2 - 3 5 | 35 32 5 6 |
 65 67 6 - | 2 7 5 3 | 2 7 5 3 | 2 7 6 7 | 67 65 3 - |
 2 7 67 2 | 12 76 5 57 | 65 76 5 - | 2 7 3 5 | 3 2 6 - |
 佛 法 僧 三 宝
 23

2. 7 6 7 | 67 65 3 - | 23 27 67 2 | 72 76 5 - | 56 56 7 - |
 32 35 6 2 | 76 63 5.2 | 76 56 7 - | 32 35 6 76 | 67 65 3 2 |
 32 76 5 - | 53 56 7 - | 32 35 6 2 | 76 63 5.2 | 76 56 7 - |
 32 35 6 76 | 67 65 3 2 | 76 5 6 - || (哈) 七字慢号 1205 17
 七字慢号

1 21 25 | 33 232 | 16 25 | 31 27 | 65 67 | 2 7276 | 53 27 | 6765 6 | 三回
 (哈) 接七字慢号 30 7 5 105 1205 17 39

21 25 | 33 232 | 16 25 | 31 27 | 65 67 | 2 7276 | 53 27 | 6765 6 | 以回
 (由) 接七字界 69 21

56 13 23 27 | 65 76 5 65 | 2. 3 21 62 | 5 62 16 12 | 65 1561 5.6
 56 13 23 27 | 65 23 56 62 | 12 56 57 65 | 46 5 - - || 二回
 2. 3. 21 62 | 5 62 16 12 | 65 1561 5.6 | 56 13 27 65 | 26 5. 6 2 12
 56 57 46 5 || 哈 接七字界 哈接南方 24

南方界 1205 17

1 2 35 32 | 1 - - - | 字界)
 2 3 1 2 2 5 35 32 |
 3 2 1 | 2 - - - || 过 12 |
 3 5 35 32 | 1 6 1 2 | 65 |
 4 5 3 1 2 2 5 35 32 |
 5 3 2 1 | 2 - - - || 介
 6 5 35 32 | 1 6 1 5 |
 7 5 2 3 | 5 2 12 3 3 25 32 | 1 3 23 | 1 3 2 6 | 5 - 6.5 | 5 |
 8 2 1 6 5 | 1. 7 6 1 | 6 3 21 61 | 5 - - - || 介
 9 5 - 1 5 3 | 2 35 | 21 23 | 5 - | 1 3 | 53 12 | 25 32 |
 10 23 | 57 61 | 2 3532 | 13 21 | 2 - - ||

25

第七場 淨槍 seu7 7 m- 淨 zheng 梁 wo7: (10101) pu. ni. 101

1 七字界 han7 no 2 告白 si on mu 1010 3 七字界

唸 南方界 唸 南方 告白 七連

七連板 seu 7 m- 淨 jing 二: 010 5 |

1 2 35 | 32 32 3 - | 6 3 27 65 | 1 32 16 17 | 61 2 - 16 |

2 - 76 | 5 . 3 23 56 | 16 12 63 216 | 54 57 65 46 | 5 . 7 6 1 |

31 2 . 3 | 23 27 6 21 | 7 6 5 . 7 | 61 5 - 16 | 53 2 - 76 | 3 |

. 3 23 56 | 16 12 63 216 | 54 57 65 46 | 5 - - 1 |

26

和八 + 21 47 49 47 seu 8 字界 mae 8 na

2 32 1 21 | 61 2 - 0 | 23 5 32 16 | 2 32 12 65 | 3 - - 0 | 2 12 3 26 |

1 21 65 61 | 2 - - - | 23 5 32 16 | 2 31 2 - | 1 . 2 3 . 2 | 12 3 0 5 | 12 |

2 12 3 26 | 1 21 65 61 | 2 0 3 21 | 6 0 3 21 | 6 1 12 61 | 2 2 3 21 61 |

5 65 76 56 | 5 0 12 32 | 1 2 1 5 | 35 2 0 25 | 6 76 57 65 | 6 - - - | 65 |

二板

2 23 5 - | 35 32 1 53 | 23 5 2 3 | 5 0 5 32 | 16 2 - 0 | 23 5 32 16 |

2 31 2 - | 2 26 5 65 | 21 61 5 . 6 16 | 5 0 12 32 | 1 2 1 54 | 35 2 0 25 |

6 76 57 65 | 6 - - - |

三板

||: 2 31 2 . 7 | 65 76 5 - 1 | 12 32 1 2 | 2 52 3 - | 2 27 65 76 |

5 - 32 1 | 2 - 5 25 | 2 7 6 5 | 6 3 21 61 | 5 - - - |

四板

1 65 2 . 3 | 1 23 21 61 | 5 61 2 - | 5 65 21 61 | 5 - 0 32 |

1 2 2 7 | 6 2 5 65 | 2 21 61 3 | 2 - 0 2 | 65 76 5 . 6 |

13 2 0 2 | 65 76 5 - || (白) 七連 seu 7 m-

27

七律

2 1 2 35 | 32 32 3 - | 6 3 27 65 | 1 32 16 17 | 61 2 - 16 | |

53 2 - 76 | 5 3 23 56 | 16 12 63 216 | 54 57 65 46 | 5 7 6 1 | |

2 31 2 3 | 23 27 6 21 | 7 6 5 7 | 61 5 - 16 | 53 2 - 76 | |

5 3 23 56 | 16 12 63 216 | 54 57 65 46 | 5 - - - || 喻 接水文

水文

223 5.3 | 235 05 | 3235 2.1 | 612 06 | 53 5.1 | 615 05 | 3235 212 |

3532 1.5 | 61 2.5 | 352 01 | 65 161 | 216 5 | 61 2.1 | 612 05 |

3532 1.6 | 561 63 | 21 23 | 50 35 | 31 21 | 23 50 | 0 21 |

23 5.1 | 65 4561 | 5 - : || 二回

三教

323 5.3 | 235 05 | 3235 2.1 | 612 06 | 53 5.1 | 615 05 | 3235 212 |

3.2 11 | 23 5 | 0 21 | 23 5.1 | 65 4561 | 5 - : || 接上文

28

香文

21 2.5 | 35 231 | 16 235 | 321 2.3 | 27 6561 | 5 21 | 61 235 | 2327 6561 |

5 2.1 | 612 05 | 3532 1.6 | 561 63 | 25 2576 | 5 - : || 二次

三教

21 2.5 | 35 231 | 16 235 | 321 2.3 | 27 6561 | 5 21 | 61 235 | 2327 6561 |

5 2.1 | 612 55 | 6 ↑ || 宝玲伸招请

3 3 2 | 1 25 | 3 - | 35 3532 | 12 3 | 27 65 | 161 26 | 1 - |

3 3 2 | 1 25 | 3 - | 35 32 | 1.2 35 | 23 27 | 65 6 | 0 61 |

23 5 | 35 26 | 1 - : || 3次 喻 接五字慢造列子

12.3 5.3 | 23 53 | 25 56 | 12 1 | 12 35 | 23 27 | 65 76 | 56 5 || 2次

16 12 | 3 35 | 65 61 | 2 5 | 32 26 | 1.5 | 32 12 | 3 35 |

65 61 | 2 32 | 321 65 | 65 321 | 16 12 | 3 35 | 65 61 | 2 32 |

321 65 | 32 1 | 2 - ||

29

1=9 2/4 ²樓 87 割金线 ⁸ rns rns 15. 0703 1)

2 - 2 - | 6 2 | 12 16 | 5 - | 65 23 | 13 2 2 2 |

16 56 | 16 12 | 61 54 | 51 6165 | 42 46 | 5 15 | 61 2 2 21 |

65 21 | 61 56 | 15 6 6 | 16 | 5 65 | 45 42 | 1 - | 6 - |

2 8 | 53 21 | 2 - ||

完

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายจักรพงษ์ กลิ่นแก้ว
วันเดือนปีเกิด	8 มกราคม 2523
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88/100 หมู่ 4 แขวง จรเขี้ยว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูรับเงินเดือนในอัตราระดับ 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง สำนักงานเขตบางกะปิ ซอยรามคำแหง107 แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จากโรงเรียนทับทอง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนเซนต์จอห์น กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539	การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีวิทยา 2 กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2550	การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชามนุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ